

แรงจูงใจ ความคาดหวัง และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการ
จัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยว
บ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

รดา จิรานนท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ปีการศึกษา 2565

A STUDY OF TOURISTS' MOTIVATION ,EXPECTATION AND
SATISFACTION TOWARDS COMMUNITY-BASED TOURISM
BY THE ELDER AT SAI KHAO VILLEGE, KOK PHO DISTRICT,
PATTANI PROVINCE

RADA CHIRANANDA

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Tourism Management
Faculty of Tourism and Hospitality
Dhurakij Pundit University
Academic Year 2022

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยบูรพาจันทบุรี
ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อวิทยานิพนธ์ แรงจูงใจ ความคาดหวัง และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว
ชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยว
บ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
เสนอโดย นางสาวรดา จิรานนธ์
สาขาวิชา การจัดการการท่องเที่ยว
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.เลิศพร ภาระสกุล

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริย์ เข้มทอง)

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.เลิศพร ภาระสกุล)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อิสวีน แสงพิกุล)

คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรมรับรองแล้ว

.....คณบดีคณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม
(อาจารย์วิสุกานต์ วิศาลสวัสดิ์)

วันที่ 10 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2564

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แรงจูงใจ ความคาดหวัง และความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยว บ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
ชื่อผู้เขียน	รดา จิรานนท์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.เลิศพร ภาระสกุล
หลักสูตร	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2565

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจเพื่อการเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี 2. เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี 3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี 4. เพื่อวิเคราะห์แรงจูงใจที่มีต่อความประทับใจในการกลับมาเยือนซ้ำ ของนักท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริโภคที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ประเทศไทย จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแบบสมการถดถอยเชิงซ้อน กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า

แรงจูงใจเพื่อการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีอยู่ในระดับมากที่สุด โดยจำแนกตามรายชื่อ คือ พักผ่อนหย่อนใจ ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 รองลงมา ชื่อสินค้าที่ระลึก หลีกหนีความจำเจ มีเป็นอันดับสุดท้าย

ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมความคาดหวังอยู่ในระดับมาก โดยจำแนกตามรายชื่อได้ดังนี้ ด้านสินค้าและบริการให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 รองลงมา ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการจัดการการท่องเที่ยว ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นมีความสำคัญเป็นอันดับสุดท้าย

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมความคาดหวังอยู่ในระดับมาก โดยจำแนกตามรายชื่อได้ดังนี้ ด้านสินค้าและบริการ ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 รองลงมา ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

สะดวก ด้านการจัดการการท่องเที่ยว ด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านการอำนวยความสะดวกมีให้
ความสำคัญเป็นอันดับสุดท้าย

แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชน
ท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ที่มีอิทธิพลต่อความประทับใจ/การกลับมาเยือนซ้ำของ
นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชน พบว่า แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดย
ผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ที่มีอิทธิพลต่อความ
ประทับใจ/การกลับมาเยือนซ้ำพบว่า แรงจูงใจทั้ง 5 ด้านมีอิทธิพลต่อความประทับใจ/การกลับมาเยือนซ้ำของ
นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว
อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

คำสำคัญ : การท่องเที่ยวชุมชน, แรงจูงใจ, ความคาดหวัง

150/๒๕ มจร ๕

อาจารย์ที่ปรึกษา

Thesis Topic	A STUDY OF TOURISTS' MOTIVATION ,EXPECTATION AND SATISFACTION TOWARDS COMMUNITY-BASED TOURISM BY THE ELDER AT SAI KHAO VILLEGE, KOK PHO DISTRICT, PATTANI PROVINCE
Author	Rada Chirananda
Thesis Advisor	Assoc.Prof. Dr. Lertporn Parasakul
Program	Master of Arts (
Academic Year	2022

ABSTRACT

Objectives of this research are as follow: 1. to study the level of tourists' motivation for choosing Baan Sai Khao community, Khok Pho District, Pattani Province; 2. to study the level of expectations of tourists visiting communities operated by senior members: a case study of Baan Sai Khao Tourism Community, Khok Pho District, Pattani Province; 3. to study the satisfaction of tourists visiting communities operated by its senior members: a case study of Baan Sai Khao Tourism Community, Khok Pho District, Pattani Province; 4. to analyze the motivation and impression for possibility of re-visits at Bann Sai Khao communities operated by its senior members: a case study of Baan Sai Khao community, Khok Pho District, Pattani Province. The subject were the consumers residing in the area of Thailand amounted to 400 people. The research tool was questionnaire. The statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation, and the complex regression model. Set statistical significance at level 0.05.

The results of the study

The results of the study on motivation, expectations, and satisfaction of tourists visiting communities operated by senior members of the community: a case study of Baan Sai Khao Tourism Community at Khok Pho District, Pattani Province are as follow:

The motivation level is at the highest level in the areas namely motivation to travel for the recreation and relaxation, to buy souvenirs and to escape from monotony in their daily life respectively.

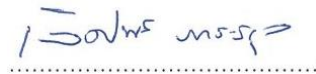
Expectations of tourists visiting communities operated by senior members: a case study of Baan Sai Khao Tourism Community Khok Pho District, Pattani Province, Overall, expectations are at a high level. The expectation for products and services is the number 1

priority followed by tourism management, facilities, facilitation, local lifestyle and culture are the last priority repectively.

Satisfaction of tourists visiting communities operated by senior members: a case study of Baan Sai Khao Tourism Community, Khok Pho District, Pattani Province. Overall, expectations were at a high level. The satisfaction in terms of products and services rank highest, followed by facilities, tourism management, local lifestyle and culture, and convenience is the last priority.

Motivations of tourists visiting communities operated by senior members: a case study of Baan Sai Khao Tourism Community, Khok Pho District, Pattani Province. motivation and/or impression of tourists to revisit the community; it is found that all the five motivational factors influenced the impression/return.

Keywords : community tourism, motivation, expect

Advisor

กิตติกรรมประกาศ

การท่องเที่ยวชุมชน ที่มีการจัดการโดยผู้สูงอายุ อาจจะมีหลายพื้นที่ในประเทศไทย แต่ชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาวเป็นชุมชนต้นแบบที่มีการจัดการโดยผู้สูงอายุทั้งหมด และได้รับรางวัลต่าง ๆ ระดับประเทศมากมายแทบทุกภาคส่วน ทั้งงานโอท็อป งานจัดการแบบเศรษฐกิจพอเพียง งานโฮมสเตย์ที่ผ่านมาตรฐานของกรมการท่องเที่ยว การรวบรวมการทำงานและสำรวจความคาดหวัง แรงจูงใจ ความพึงพอใจ จัดทำเพื่อให้ได้บททวนการทำงานของชุมชน

ขอขอบคุณ ชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว คณะเจ้าหน้าที่ อบต.บ้านทรายขาว กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทุกหมู่ที่ช่วยกันผลักดันให้วิทยานิพนธ์นี้ เสร็จสมบูรณ์ กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เลิศพร ภาระสกุล ที่ช่วยอ่านบททวนงานชิ้นนี้จนได้ผลสรุปที่พอใจที่สุด ขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชียง ภาชิต ที่ช่วยตรวจสอบงานสถิติจากผลการวิจัย ขอคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ ที่ให้กำลังใจและทำให้งานชิ้นนี้เสร็จสมบูรณ์

รดา จิรานนท์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ	ณ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ต
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	2
1.3 สมมุติฐานการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.6 นิยามศัพท์.....	4
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 ข้อมูลชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี.....	6
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจทางการท่องเที่ยว.....	13
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวังทางการท่องเที่ยว.....	22
2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจทางการท่องเที่ยว.....	23
2.5 แนวคิดหลักในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน.....	25
2.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	31
3. วิธีการดำเนินการวิจัย.....	32
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	32
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	32
3.3 ขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ.....	34
3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. ผลการวิจัย.....	36
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลประชากรศาสตร์.....	37
4.2 การวิเคราะห์ปัจจัยแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี.....	41
4.3 การวิเคราะห์ปัจจัยความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยว.....	46
โดยผู้สูงอายุ	
4.4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ระดับความคาดหวังและระดับความพึงพอใจ.....	54
ต่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ	
4.5 การวิเคราะห์ปัจจัยความพึงพอใจต่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ.....	58
ที่มีอิทธิพลต่อการกลับมาเยือนซ้ำ	
4.6 การวิเคราะห์ความประทับใจ/การกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว.....	66
ชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี	
4.7 การทดสอบสมมติฐาน.....	67
5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	85
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	85
5.2 อภิปรายผลการศึกษา.....	87
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	89
บรรณานุกรม.....	91
ภาคผนวก.....	96
ก. แบบสอบถาม.....	97
ข. ประเพณีพระผิงไฟ หรือ ให้ทานไฟ.....	105
ค. ผ้าจวนตานี ผ้าที่ทอสมัยอยุธยาตอนปลาย.....	108
ง. พระพุทธรูปหามุนีโลกนาถ.....	115
จ. มัสยิดโบราณ บ้านควน.....	117
ฉ. วัดทรายขาว.....	121
ช. อัลกุรอานโบราณ.....	126
ประวัติผู้เขียน.....	128

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 จำนวนร้อยละของข้อมูลด้านประชากรศาสตร์.....	37
4.2 ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปร 14 ตัว.....	41
4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแรงจูงใจเพื่อการเดินทางท่องเที่ยว ..... นักท่องเที่ยวชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ความตื่นตัวและ ทดลองอาหารท้องถิ่น	43
4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแรงจูงใจเพื่อการเดินทางท่องเที่ยว..... นักท่องเที่ยวชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี หลีกเลี่ยงความจำเจ และเห็นสิ่งแปลกใหม่	44
4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแรงจูงใจเพื่อการเดินทางท่องเที่ยว..... นักท่องเที่ยวชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ทำกิจกรรมเดินวิง เยี่ยมญาติ	44
4.6 สรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับแรงจูงใจเพื่อการเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี	45
4.7 ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปร 33 ตัว.....	46
4.8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยว..... ที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยว บ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น	48
4.9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยว..... ที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยว บ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ด้านการจัดการการท่องเที่ยว	49
4.10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยว..... ที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยว บ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ด้านการอำนวยความสะดวก	50
4.11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยว..... ที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยว บ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	51
4.12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยว..... ที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยว บ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ด้านสินค้าและบริการ	52

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.13 สรุปเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยว..... ที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยว บ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี	53
4.14 การเปรียบเทียบปัจจัยความคาดหวังกับปัจจัยความพึงพอใจต่อการจัดการ..... การท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ	54
4.15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังและความพึงพอใจ.....	56
4.16 ตารางเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดการ..... การท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว	57
4.17 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว..... ที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยว บ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นและ สิ่งแวดล้อม	58
4.18 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว..... ที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยว บ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี การจัดการด้านให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	60
4.19 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว..... ที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยว บ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี การอำนวยความสะดวก	61
4.20 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว..... ที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยว บ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี สินค้า ของที่ระลึกและการบริการ	62
4.21 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว..... ที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยว บ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี สินค้า ของที่ระลึกและการบริการ	63
4.22 ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปร 33 ตัว.....	64
4.23 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความประทับใจ/การกลับมาเยือนซ้ำ..... ของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษา ชุมชนท่องเที่ยว บ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.24 การเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการ..... ท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามเพศ	67
4.25 การเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัด..... การท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามอายุ	68
4.26 การเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัด..... การท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามสถานภาพ	69
4.27 การเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัด..... การท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามระดับการศึกษา	70
4.28 การเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยว โดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามอาชีพ	71
4.29 การเปรียบเทียบแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยว..... โดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามอาชีพ ทำกิจกรรมเดินวิ่งละเหยี่ยมญาติ	72
4.30 การเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยว โดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	73
4.31 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัด..... การท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามเพศ	74
4.32 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัด..... การท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามอายุ	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.33 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัด..... การท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามสถานภาพ	76
4.34 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัด..... การท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามระดับการศึกษา	77
4.35 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัด..... การท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการอำนวยความสะดวก	78
4.36 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัด..... การท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามอาชีพ	79
4.37 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัด..... การท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	80 93
4.38 ผลการวิเคราะห์ความประทับใจ/การกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชน..... ที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอ โคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีแตกต่างกัน	81 94

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
2.1 ลำดับชั้นแห่งความต้องการจำเป็นของ Maslow.....	14

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

จากการประกาศปีผู้สูงอายุของโลก และการประกาศปีผู้สูงอายุของไทย รวมทั้งการกำหนดทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2560 - 2564) การคาดการณ์จำนวนประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553 -2583 กลุ่มผู้สูงอายุวัยกลางและวัยปลายมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นสะท้อนถึงภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพที่เพิ่มมากขึ้น ขณะที่ผู้สูงอายุจำนวนมากยังมีรายได้ไม่เพียงพอในการยังชีพผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 10.3 ล้านคน (ร้อยละ 16.2) ในปี 2558 เป็น 20.5 ล้านคน (ร้อยละ 32.1) ในปี พ.ศ. 2583 การเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุวัยกลางและวัยปลายจะส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลที่เพิ่มสูงขึ้น แม้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานเพิ่มขึ้น แต่มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย เนื่องจากมีการออมน้อย และแหล่งรายได้หลัก ร้อยละ 78.5 ของรายได้ทั้งหมดมาจากการเกื้อหนุนของบุตร (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2557) สังคมไทยในปัจจุบันได้ตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ โดยให้สิทธิและการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ในหมวดที่ 3 มาตรา 54 (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2540) มีสาระสำคัญคือ “บุคคลซึ่งมีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพมีสิทธิได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ” และในหมวดที่ 5 มาตรา 80 ระบุว่า รัฐต้องสงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการ หรือทุพพลภาพ และผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ “นอกจากนี้องค์กรต่างๆได้สนับสนุนกิจกรรมผู้สูงอายุตามปณิธานผู้สูงอายุไทย โดยให้ปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต และให้ความรัก ความเอื้ออาทร การดูแลเอาใจใส่จากครอบครัว สังคมชุมชน รวมทั้งให้โอกาสเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง หากมองย้อนถึงอดีต จะเห็นว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (2535-2539) ได้นำนโยบายด้านผู้สูงอายุมาไว้รวมกับนโยบายการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากร ต่อมาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540-2544) ได้นำการบริการทั้งด้านสวัสดิการและการบริการสุขภาพ เพื่อความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุมากขึ้นโดยสามารถมองเห็นเป็นรูปธรรม แต่เนื่องจากสังคมเปลี่ยนแปลง การให้บริการไม่ทั่วถึง หน่วยงานได้บริการซ้ำซ้อนล่าช้าและที่สำคัญไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้สูงอายุอย่างแท้จริง (ศรีวรรณ สิริบุญ, 2543) ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยแท้จริง จึงขึ้นอยู่กับความสามารถของปัจเจกบุคคล ซึ่งเป็นพลังขับเคลื่อนสู่ความผาสุกของชีวิตได้ โดยมีองค์กร/หน่วยงานเป็นปัจจัยสนับสนุน หรืออาจกล่าวได้ว่าภาครัฐได้เห็นความสำคัญของผู้สูงอายุนับตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

ความรู้ (Knowledge) มีบทบาทสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม กล่าวได้ว่าความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศมีรากฐานมาจากความรู้ทั้งสิ้น ประเทศที่มีการพัฒนาและเติบโตภายใต้สังคมฐานความรู้ (Knowledge-based Society) จึงมีความพร้อมที่จะสร้างสรรค์นวัตกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยยกระดับความสามารถในการแข่งขัน สร้างความมั่นคงให้กับประชาชน และสามารถขับเคลื่อน

ประเทศให้เจริญรุดหน้าได้อย่างเข้มแข็ง ในบริบทของการท่องเที่ยวที่เกี่ยวเนื่องกัน ความรู้เป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวชุมชนที่ยั่งยืน (Sustainable Tourism) ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งไปสู่ความผูกพันและประสบการณ์อันแท้จริง ซึ่งได้มาจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้านศิลปะ มรดกทางวัฒนธรรมหรือคุณลักษณะเฉพาะของพื้นที่ (Wurzburger, 2009 อ้างถึงใน สุดแดน วิสุทธิลักษณ์ และคณะ, 2556) ในขณะเดียวกันการท่องเที่ยวชุมชนที่เหมาะสม ก็มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากร การท่องเที่ยวและการออกแบบรูปแบบการท่องเที่ยวด้วย ทั้งนี้ เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนและก่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งวิธีการท่องเที่ยวดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลตามที่ได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ภายใต้ยุทธศาสตร์การสร้าง ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ว่าด้วยการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจบริการและการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพให้เติบโต ส่งเสริมการสร้างสมดุลและความยั่งยืนในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศและศักยภาพของพื้นที่ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของการท่องเที่ยวชุมชนนั้นขึ้นอยู่กับขีดความสามารถหรือศักยภาพของชุมชนด้วย ถึงแม้ว่าชุมชนจะมีวัฒนธรรมท้องถิ่น ความรู้ และภูมิปัญญาที่มีคุณค่า แต่หากไม่สามารถนำภูมิปัญญาของท้องถิ่นเหล่านั้นมารวบรวมและจัดระบบเพื่อเก็บรักษาไว้ ก็อาจจะทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดสิ่งต่าง ๆ ให้แก่ผู้มาเยือนได้สัมผัสอย่างเต็มที่ และองค์ความรู้และภูมิปัญญาเหล่านั้นก็อาจจะเลือนหายไป อันจะนำไปสู่ความล้มเหลวในการจัดการท่องเที่ยว

ดังนั้น การวิจัยเรื่อง แรงการจูงใจ ความคาดหวัง และความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะศึกษาเกี่ยวกับองค์ความรู้ การจัดการความรู้ รวมถึงกระบวนการสร้างและการถ่ายทอดความรู้ด้านการท่องเที่ยวชุมชนโดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นผู้ม้องค์ความรู้ที่สำคัญ โดยมีพื้นที่ศึกษา คือ ชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ผลการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปสู่การพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมให้ชุมชน มีการจัดการความรู้ด้านการท่องเที่ยวชุมชนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจเพื่อการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอ โคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

1.1.2 เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

1.3.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

1.1.4 เพื่อวิเคราะห์แรงจูงใจที่มีต่อความประทับใจในการกลับมาเยือนซ้ำ ของนักท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

1.3 สมมุติฐานการวิจัย

1.3.1 ประชากรศาสตร์ที่ต่างกันมีระดับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีต่างกัน

1.3.2 ประชากรศาสตร์ที่ต่างกันมีระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีต่างกัน

1.3.3 ประชากรศาสตร์ที่ต่างกันมีระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีต่างกัน

1.3.4 วิเคราะห์แรงจูงใจที่มีต่อความประทับใจในการกลับมาเยือนซ้ำ ของนักท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีเป็นอย่างไร

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แรงจูงใจ ความคาดหวัง และความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี” ได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แรงจูงใจเพื่อการเดินทางท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 3 ความคาดหวัง ของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 5 แรงจูงใจที่มีต่อความประทับใจในการกลับมาเยือนซ้ำ ของนักท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร

ผู้วิจัยจะศึกษากับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ บ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำนวนรวม 400 คน

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ บ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี (2562: ออนไลน์)

1.3.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยจะจัดเก็บข้อมูลระหว่างเดือนมิถุนายน 2563 – ธันวาคม 2563

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทราบถึงแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ :
กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

1.5.2 ทราบถึงความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ :
กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

1.5.3 ทราบถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ :
กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

1.5.4 ทราบถึงแรงจูงใจที่มีต่อความประทับใจในการกลับมาเยือนซ้ำ ของนักท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ :
กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

1.6 นิยามศัพท์

การท่องเที่ยวชุมชน (community tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวที่อาศัยทรัพยากรที่ชุมชนมีอยู่แล้วเป็นฐานหลักในการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชนนั้น ๆ ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในชุมชนที่อาศัยฐานทรัพยากรจากพื้นที่ชุมชนและพื้นที่อื่น ๆ ที่มีความเชื่อมโยงกับพื้นที่ชุมชน

แรงจูงใจ หมายถึง สิ่งที่กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวออกเดินทาง เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองโดยมีจุดประสงค์เพื่อท่องเที่ยวพักผ่อน หรือประกอบกิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ทำงานประจำหรือเพื่อการศึกษา

ความคาดหวัง หมายถึง ความคิดที่นักท่องเที่ยวคาดการณ์ไว้ว่า บ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จะเป็นแหล่งการท่องเที่ยวจะต้องมี สิ่งที่ดีเกินความคาดหมายตามจินตนาการของนักท่องเที่ยวที่ยังไม่เคยไปท่องเที่ยวเมื่อได้ไปท่องเที่ยวแล้วจะตรงกับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวมากหรือน้อย ก็จะส่งผลต่อความพึงพอใจ ซึ่งอาจจะเกิดผลลัพธ์ทางบวกและทางลบต่อนักท่องเที่ยว

ความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวบ้านทรายขาวอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี มีระดับความรู้สึกในการเลือกซื้อสินค้าหรือบริการเป็นความรู้สึกถึงความต้องการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้ โดยเปรียบเทียบสิ่งที่ได้รับจริงมากกว่าที่คาดหวังของนักท่องเที่ยวที่วางไว้ในความรู้สึกเกิดความพึงพอใจในทางตรงกันข้ามถ้าสิ่งที่ได้รับจริงน้อยกว่าที่คาดหวัง ซึ่งความรู้สึกนี้สามารถแปรเปลี่ยนไปหลายระดับ ปัจจัยสิ่งแวดล้อมและเงื่อนไขของนักท่องเที่ยวแต่ละบุคคลจึงมีระดับความคาดหวังไม่เท่ากัน

การให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว หมายถึง การที่ชุมชนสามารถเล่าเรื่องเพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความสนใจในเนื้อหาเรื่องราวประวัติศาสตร์ที่มาที่ไป ต่างๆได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งคนในชุมชนยังสามารถตอบคำถามได้อย่างชัดเจน และเข้าใจได้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ตำนาน ความเชื่อ ของชุมชนได้อย่างตรงกันทั้งหมด

การจัดการท่องเที่ยว หมายถึง ชุมชนมีการจัดการอย่างเป็นระบบ มีศูนย์กลางให้ข้อมูลและจัดการในเรื่องของการประสานงานกับฝ่ายต่างๆ ที่ติดต่อได้อย่างทันที มีการจัดการทางด้านเส้นทางการท่องเที่ยวที่อย่างชัดเจน อีกทั้งคนในชุมชนยังมีการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้อย่างสุภาพ และคอยให้คำแนะนำในเรื่องที่นักท่องเที่ยวร้องขอได้ดี

การอำนวยความสะดวก หมายถึง ชุมชนได้มีการจัดการด้านสถานีอนามัยที่สามารถนำส่ง กรณีเกิดอุบัติเหตุได้ตลอดเวลา และยังมีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายที่สามารถส่งกระจายให้ข้อมูลชุมชนและนักท่องเที่ยว ในส่วนของที่พัก ก็มีความปลอดภัย

สินค้าและบริการ หมายถึง ชุมชนมีการให้บริการโฮมสเตย์ และสินค้าให้จำหน่าย ชื่อของฝาก พร้อมทั้งยังให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว

ภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว หมายถึง ชุมชนที่มีความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และยังมีความเป็นเอกลักษณ์ด้านพหุวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเป็นการอนุรักษ์สภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสมบูรณ์ทางธรรมชาติ

วิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น หมายถึง ความน่าสนใจทางวัฒนธรรมและสังคมในท้องถิ่นที่มีเสน่ห์ในวิถีชีวิต พุทธและมุสลิมในพหุวัฒนธรรม โดยการท่องเที่ยวที่เน้นการอนุรักษ์ภาษาพูดของท้องถิ่น อนุรักษ์สถาปัตยกรรม สิ่งปลูกสร้างในท้องถิ่น และมีความเป็นมิตรและมีน้ำใจของผู้คนในท้องถิ่น

สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง สถานที่พักแรมที่มีความสะอาด และปลอดภัย มีเพียงพอกับนักท่องเที่ยว ในส่วนของการให้บริการของคนในชุมชนที่มีความสุภาพเป็นกันเองของเจ้าของบ้านในสถานที่พัก และยังมีกิจกรรมที่คอยอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ การวิจัยเรื่อง แรงการจูงใจ ความคาดหวัง และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ได้ทำการตรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งเนื้อหาออกเป็น 7 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจทางการท่องเที่ยว
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวังทางการท่องเที่ยว
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจทางการท่องเที่ยว
5. แนวคิดหลักในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 ข้อมูลชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

ชุมชนทรายขาวเป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานหลายร้อยปี มีคนไทยพุทธและไทยมุสลิมอาศัยรวมกันวางหลักปักฐานและมีความสัมพันธ์อันแนบแน่น มีตำนานที่กล่าวถึงที่มาของชื่อ “ทรายขาว” ว่าวันหนึ่งได้มีพายุพัดทรายลงมาจากเขาเต็มไปหมดและทรายที่ถูกพัดมานั้นมีสีขาวสวยงามมาก จึงเป็นที่มาของชื่อบ้านทรายขาวตั้งแต่นั้นมา จากข้อสันนิษฐานว่า การอพยพมาจากเมืองไทรบุรีหรือรัฐเคดาร์ เดินทางรอนแรมผ่านสถานที่ต่าง ๆ ตั้งแต่บ้านน้ำเขียว บ้านคูหา สะบ้าย้อย และบ้านนาโหนด จนถึงบ้านทรายขาว และมาตั้งชุมชนแห่งนี้ อายุของแต่ละหมู่บ้านมีความเก่าแก่แตกต่างกัน วัดทรายขาวมีอายุราว 250 ปี เป็นที่รวมจิตใจของชาวทรายที่นับถือศาสนาพุทธ ส่วนในหมู่บ้านควนลังกา ปรากฏมีมัสยิดอายุกว่า 100 ปี และบ่อน้ำโบราณ ย่อมแสดงให้เห็นถึงความเป็นชุมชนเก่าแก่และภูมิหลังอันยาวนานของชุมชนทรายขาวแห่งนี้ได้เป็นอย่างดี

บางหมู่บ้าน มีประวัติของหมู่บ้านที่เล่าสืบต่อกันมา สะท้อนถึงที่มาของชุมชนทรายขาวได้เป็นอย่างดี เช่น หมู่บ้านหลวงจันทร์ มีความเก่าแก่กว่า 150 ปี เดิมชื่อบ้านหลวงตาจันทร์ ซึ่งตั้งขึ้นตามชื่อของพระภิกษุรูปหนึ่งที่อพยพมาจากบ้านทับเที่ยง จังหวัดตรัง และเข้ามาตั้งรกรากในหมู่บ้านดังกล่าว ต่อมาก็เริ่มมีผู้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานมากขึ้น ชื่อหมู่บ้านหลวงตาจันทร์ เรียกเพี้ยนมาเป็นหมู่บ้านหลวงจันทร์ในปัจจุบัน

ส่วนหมู่บ้านลำอาน หมู่ 6 นั้น เมื่อประมาณ 70 ปีที่แล้ว กลุ่มคนที่ก่อตั้งหมู่บ้านคือ นางย่อ อพยพมาจากเมืองไทรบุรี นางเมะยา อพยพมาจากเมืองจัน นางล่อ และนางเตะ อพยพมาจากบ้านใหญ่ (เป็นอีกหมู่บ้านหนึ่งในตำบลทรายขาว) สาเหตุที่คนกลุ่มนี้อพยพมาตั้งถิ่นฐานที่หมู่บ้านลำอาน เนื่องจากแต่ก่อน มีผู้คนหนีภัยสงครามมาอยู่ที่บ้านใหญ่ ต่อมาเมื่อบ้านใหญ่มีจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น คนกลุ่มนี้จึงได้

อพยพมาจับจองที่ดินและตั้งที่อยู่อาศัยที่หมู่บ้านลำอาน บ้านลำอานแต่เดิมมีชื่อว่า “บ้านลำหยัง” เหตุที่ชื่อ “ลำหยัง” เนื่องจากมีตำนานเล่าว่า สามีนางยอ ได้นำไม้ไผ่หนึ่งลำไปหยั่งลงในบึงเพื่อวัดความลึกของบึง บึงนั้นมีความลึกมากทำให้ต้องนำไม้ไผ่อีกหนึ่งลำมาผูกต่อเข้าด้วยกันและเมื่อหยั่งลงไปใต้น้ำอีกครั้ง ปรากฏว่าไม้ไผ่ที่หยั่งลงไปนั้นถึงกันบึงพอดี ตั้งแต่นั้นมาหมู่บ้านจึงได้ชื่อว่า “บ้านลำหยัง” และเมื่อปี พ.ศ.2541 บ้านลำหยังก็ได้เปลี่ยนชื่อมาเป็น “บ้านลำอาน”

ประวัติชาติพันธุ์

ชุมชนทรายขาวหรือทรายเข้าได้มีข้อสันนิษฐานจากนักศึกษาประวัติศาสตร์ซึ่งอยู่ในชุมชนที่ต้องการทราบว่า ชาวทรายขาวมาจากไหน มาตั้งแต่เมื่อไหร่ และใครคือคนแรกที่เข้ามาอยู่ที่นี้ ทำให้มีการรวบรวมข้อสันนิษฐานประวัติศาสตร์ของชาวทรายขาวไว้ดังนี้

ข้อสันนิษฐานที่ 1 ได้รับข้อมูลจากอ.บัลลังก์ พรหมสุข และคนอื่น ๆ ที่มีข้อสันนิษฐานว่า ในอดีตพระยาภักดีชุมพล (นายเพ็ง) ผู้เป็นกบฏอพยพหนีมาจากเมืองไทรบุรี ซึ่งถูกตีเมืองจนแตก และตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษ โดยทหารบางส่วนได้ตั้งถิ่นฐานตามเส้นทางจากไทรบุรี ตั้งแต่บ้านน้ำเขียว บ้านคูหาสะบาย้อย และ บ้านโหนด สำหรับพระยาภักดีชุมพลได้นำทหารคนสนิทเดินทางมาถึงบ้านทรายขาวเห็นว่ามีทำเลที่ตั้งเหมาะสมมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ จึงตัดสินใจตั้งบ้านเรือน ณ ที่แห่งนี้ ซึ่งในตอนนั้นมีครอบครัวของพระยาภักดีชุมพลและทหารคนสนิทเพียงไม่กี่ครัวเรือน ต่อมาก็เริ่มมีผู้คนย้ายเข้ามาอยู่เพิ่มมากขึ้น ลูกหลานของพระยาภักดีชุมพลซึ่งเป็นต้นตระกูลของนามสกุลพรหมสุข อินทรรักษา ทองบุญเอียด ขุนภิบาล จรุงวุฒิ และอื่น ๆ

หลักฐานที่ทำให้ทราบว่าพระยาภักดีชุมพลเดินทางมาจากไทรบุรีเนื่องจากการติดต่อระหว่างญาติพี่น้องชาวทรายขาวที่อยู่ไทรบุรีโดยมีการใช้ภาษาที่มีความคล้ายคลึงกัน

ข้อสันนิษฐานที่ 2 ได้รับข้อมูลจากคุณอรุณ ดำรงรักษ์ และคนอื่น ๆ มีข้อสันนิษฐานว่า ชาวทรายขาวมีเชื้อสายจากขุนชำนาญนิรกาฬกัมปนาทซึ่งเป็นตัวหัวเมืองกลุ่มแรกที่เข้ามาอยู่ในพื้นที่บ้านทรายขาว ขุนชำนาญนิรกาฬกัมปนาทมีบุตรสาว 6 คน ซึ่งแต่ละคนเมื่อมีครอบครัวก็ไปใช้นามสกุลของสามี ดังนั้นจึงไม่มีนามสกุลที่สืบเชื้อสายของขุนชำนาญนิรกาฬกัมปนาท สาเหตุที่ขุนชำนาญนิรกาฬกัมปนาทได้เลือกตั้งถิ่นฐานในตำบลบ้านทรายขาวเนื่องจากมีลักษณะภูมิประเทศที่เหมาะสมมีภูเขาล้อมรอบ มีแหล่งน้ำและทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สนับสนุนข้อสันนิษฐานนี้คือ สอดคล้องกับประวัติศาสตร์เมืองปัตตานีสมาศกรรัตนโกสินทร์

ประวัติหมู่บ้านในตำบลทรายขาว

หมู่ที่ 1 บ้านใหญ่

จากการเก็บข้อมูลชาวบ้านบางคนเล่าว่า บ้านใหญ่ เมื่อก่อนเป็นหมู่บ้าน ที่มีลักษณะบ้านเรือนติดกันเกือบทุกบ้าน ไปมาหาสู่กันได้เพียงก้าวเดียวก็ถึง บางบ้านติดกันทางระเปียงบางบ้านติดกันทางประตูจนเป็นประตูเดียวกันเลยก็มีจึงเรียกบ้านเรือนแบบนี้ว่า “บ้านใหญ่” และติดเป็นชื่อหมู่บ้านตลอดมา แม้ว่าปัจจุบันไม่ได้เป็นเช่นนั้นแล้วก็ตามเพราะทางราชการได้แยก บ้านใหญ่จากเดิม หมู่ที่ 1 ออกเป็นหมู่ที่ 6 ของตำบลทรายขาว

หมู่ที่ 2 บ้านหลวงจันทร์

บ้านหลวงจันทร์เป็นหมู่บ้านหนึ่งในตำบลทรายขาวมีความเก่าแก่กว่า 150 ปี เดิมชื่อบ้านหลวงตาจันทร์ ซึ่งตั้งขึ้นตามชื่อของพระที่เข้ามาบุกเบิก เป็นผู้ที่อยู่พยอมมาจาก บ้านทับเที่ยง จังหวัดตรัง และเข้ามาตั้งรกรากในหมู่บ้านดังกล่าวต่อมาก็เริ่มมีผู้คนอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานมากขึ้นซึ่งชื่อของหมู่บ้านหลวงตาจันทร์เรียกเพี้ยนมาเป็นหมู่บ้านหลวงจันทร์ ดังในปัจจุบัน

หมู่ที่ 3 บ้านทรายขาว

ชุมชนหมู่บ้านทรายขาวเป็นชุมชนที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน ในอดีตพระยาภักดีชุมพล ได้เดินทางมาจากเมืองไทรบุรี (ก่อนรัชกาลที่ 5) ในระหว่างทางพระยาภักดีได้พบกับสถานที่ อันอุดมสมบูรณ์ไปด้วยน้ำและอาหารจึงตัดสินใจตั้งบ้านเรือน ณ ที่แห่งนี้ ต่อมา มีผู้คนย้ายเข้ามาอยู่เพิ่มมากขึ้นจนกระทั่งถึงปัจจุบันภายหลังจึงมีการตั้งชื่อเป็น “บ้านทรายขาว” จากตำนานเล่าว่า “วันหนึ่งได้มีพายุพัดทรายลงมาจากเขาเต็มไปหมดและทรายที่ถูกพัดมาเป็นสีขาวสวยงามมาก” ดังนั้นจึงได้ตั้งชื่อว่า “บ้านทรายขาว”

หมู่ที่ 4 บ้านควนลังงา

ลุงสมาน บาหมัน ชายวัยกลางคนที่เติบโตที่บ้านควนลังงา หมู่ที่ 4 ต.ทรายขาว อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี แห่งนี้ ได้เล่าว่า แต่เดิมนั้นหมู่บ้านเหล่านี้เรียกว่า “บ้านควน” แต่ปัจจุบัน ที่ได้เปลี่ยนมาเป็น “บ้านควนลังงา” เนื่องมาจากคนในชุมชนได้มาสร้างโรงเรียนแห่งใหม่ ในเขตปอเนาะร้างซึ่งได้ย้ายมาจากมัสยิดนัจมุดดินและชาวบ้านต้องการให้มีชื่อเรียกโรงเรียนเป็นทางการซึ่งจากการสนธิฐานเชื่อว่าชื่อเดิมที่เรียกกันในตอนแรก คือ “บ้านควนกระดงงา” เนื่องจากในชุมชนมีต้นกระดงงา เมื่อเรียกกันมาเรื่อย ๆ จึงเปลี่ยนมาเป็นบ้านควนลังงา

หมู่ที่ 5 บ้านทรายขาวตก

เป็นชื่อเรียกตามลักษณะจุดที่ตั้งของหมู่บ้านตั้งอยู่ใกล้แนวเทือกเขาสันกาลาศีรี จึงทำให้ชาวบ้านใช้ประโยชน์จากเทือกเขาเช่นใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำหรับนักเดินทางที่ต้องการชมทิวทัศน์ ทัศนียภาพโดยรอบของจังหวัดปัตตานีและจังหวัดใกล้เคียง บนเขาสันกาลาศีรีมีน้ำตกทรายขาว และที่ทำการอุทยานน้ำตกทรายขาว

หมู่ที่ 6 บ้านลำอาน (ลำหย้ง)

หมู่บ้านลำอานก่อตั้งเมื่อประมาณ 70 ปีที่แล้ว มีชื่อเรียกแต่เดิมว่า “บ้านลำหย้ง” เหตุที่มีชื่อว่า “ลำหย้ง” เนื่องจากสามีนางย่อ ได้นำไม้ไผ่หนึ่งลำไปหยั่งลงในบึงเพื่อวัดความลึกของบึง บึงนั้นมีความลึกมากทำให้ต้องนำไม้ไผ่อีกหนึ่งลำมาผูกต่อเข้าด้วยกันและเมื่อหยั่งลง ในน้ำอีกครั้ง ปรากฏว่าไม้ไผ่ที่หยั่งลงไปนั้นถึงก้นบึงพอดี ตั้งแต่นั้นมาหมู่บ้านนี้จึงได้ชื่อว่า “บ้านลำหย้ง” และเมื่อปี พ.ศ. 2541 ได้เปลี่ยนชื่อเรียกเป็น “บ้านลำอาน”

ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว

เป้าหมาย เพื่อส่งเสริมศักยภาพของคนในชุมชน สถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน สภาพแวดล้อม ในโครงสร้างพื้นฐานที่เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวชุมชน ตลอดจนการบริการจัดการด้านท่องเที่ยวชุมชนอย่างเป็นระบบ

แนวทาง

1. ส่งเสริมคนในชุมชนให้มีขีดความสามารถในการให้บริการท่องเที่ยว
2. พัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวให้มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. ส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ การมีศูนย์บริการการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างยั่งยืน ตลอดจนพัฒนาศักยภาพของสินค้าชุมชน

ข้อมูลทางภูมิศาสตร์

ลักษณะที่ตั้งและขนาดพื้นที่

ตำบลทรายขาวมีระยะทางห่างจากที่ว่าการอำเภอโคกโพธิ์ระยะทาง 6 กิโลเมตร มีพื้นที่โดยประมาณทั้งสิ้น 44,130 ตารางกิโลเมตร หรือ 27,581 ไร่

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	จดตำบลป่าบอน อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
ทิศใต้	จดภูเขาสันกาลาศิริ
ทิศตะวันออก	จดตำบลนาประดู่ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
ทิศตะวันตก	จดตำบลช้างไห้ตก อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

การคมนาคม

ตำบลทรายขาวมีระยะทางห่างจากอำเภอโคกโพธิ์ประมาณ 6 กิโลเมตร การคมนาคมขนส่งของตำบลทรายขาวใช้การคมนาคมทางบกในการติดต่อกับอำเภอและจังหวัดโดยใช้เส้นทางหลัก 2 เส้นทาง คือ

- ถนนสายนาประดู่ – ทรายขาว
- ถนนสายโคกโพธิ์ – ทรายขาว

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มมีแนวเทือกเขาสันกาลาศรีเชื่อมเขตจังหวัดยะลา ปัตตานี และสงขลา มีทรัพยากรทางธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก

ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศจะมีลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่าน ซึ่งประกอบด้วย 2 ฤดู ฤดูฝนและฤดูร้อน ฤดูฝนอยู่ระหว่างเดือนพฤษภาคม - เดือนมกราคม และจะมีฝนตกชุกในช่วงเดือนตุลาคม - เดือนธันวาคม สำหรับฤดูร้อนจะอยู่ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - เดือนเมษายน แต่อากาศจะไม่ร้อนจัดนัก

อาชีพ

ประชากรในตำบลทรายขาวส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม เช่น การทำสวน ทำไร่ ทำนา รับจ้าง ค้าขาย

การเมืองการปกครอง

ตำบลทรายขาวเป็นตำบลหนึ่งใน 12 ตำบลของอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี โดยแบ่งการปกครองออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การปกครองในระดับท้องที่ โดยมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ดูแลด้านความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ตามพระราชบัญญัติการปกครองท้องที่ และการปกครองท้องถิ่น รับผิดชอบโดยองค์การบริหารส่วนตำบล หรือที่เรียกว่า อบต. ดูแลเรื่องงานส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนา ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 การบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาวประกอบด้วย

ศาสนา

ศาสนาอิสลาม	58.80 %
ศาสนาพุทธ	41.20 %

วัฒนธรรม ประเพณี

ตำบลทรายขาวประกอบด้วยประชาชนทั้งชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมอยู่ร่วมกัน จึงมีทั้งวัฒนธรรมชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม ในแต่ละปีชาวบ้านจะรวมตัวกันจัดกิจกรรมตามประเพณีทั้งของชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม ดังเช่น ประเพณีชักพระ ประชาชนจะช่วยกันตกแต่งเรือพระไปชมนมกันที่อำเภอโคกโพธิ์เพื่อร่วมในงานสมโภชประจำอำเภอ ประเพณีสงกรานต์พระครูศรีรัตนากร(พ่อท่านสีแก้ว) ประเพณีสงกรานต์รดน้ำผู้สูงอายุ และประเพณีวันขึ้นปีใหม่อิสลาม (กวนอาซุรอ)

ด้านเกษตรกรรม

กสิกรรม

การทำนา ตำบลทรายขาวมีพื้นที่ทำนาทั้งหมด 3,442 ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เกษตรกรเป็นเจ้าของทั้งหมด โดยทำนาปีละ 1 ครั้ง มีจำนวนคร้วเรือนที่ทำนา 525 คร้วเรือน พันธุ์ข้าวที่ปลูกส่วนใหญ่ คือ ช่อลู่ ช่อชิง ลูกดำ เป็นต้น

การทำไร่ พื้นที่การทำไร่ในตำบลนี้มีทั้งหมด 1,256 ไร่ เป็นพื้นที่ของเกษตรกรเองทั้งหมด พืชที่ใช้ปลูกกันมากเป็นอันดับหนึ่งคือ ถั่วลิสง และข้าวโพด มีจำนวนคร้วเรือนที่ทำไร่ทั้งสิ้น 145 คร้วเรือน

การทำสวน พื้นที่สำหรับการทำสวนมีทั้งหมด 11,506 ไร่ พืชที่เพาะปลูกส่วนมากคือ ยางพารา ทุเรียน ลองกอง มะพร้าว เป็นต้น จำนวนคร้วเรือนที่ทำสวนทั้งหมด 556 คร้วเรือน

ปศุสัตว์

การทำปศุสัตว์ของชาวบ้านในตำบลทรายขาวส่วนมากเป็นการทำในลักษณะแบบคร้วเรือน คือ มีการเลี้ยงโคลูกผสม ประมาณ 70 - 80 % ของตำบลโดยกระจายไปทุกหมู่บ้าน และมีการเลี้ยงไก่กระทง (ไก่เนื้อ) ในพื้นที่หมู่ 3 หมู่ 4 หมู่ 5 และหมู่ 6 ประมาณ 15% โดยจะมีพ่อค้ามารับซื้อตามหมู่บ้าน นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงสุกรบ้างประมาณ 3 % ในพื้นที่หมู่ 2 หมู่ 3 และหมู่ 5 ในส่วนของมูลสัตว์ส่วนใหญ่แล้วจะใช้เป็นปุ๋ยในการปลูกพืชผัก จะมีบางส่วนของมูลไก่ที่มีการขายในราคากระสอบละ 10 - 15 บาท

ด้านพาณิชยกรรม/การบริการ

ตำบลทรายขาวเป็นตำบลหนึ่งของประเทศไทยที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม และได้รับการจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว ดังนั้นจึงมีการบริการเชิงพาณิชย์เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นดังนี้

เครือข่ายท่องเที่ยวชุมชนตำบลทรายขาว รับบริการประสานการบริการท่องเที่ยว เชิงเกษตรในตำบล ติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว

ด้านอุตสาหกรรม

พื้นที่ตำบลทรายขาวมีกลุ่มอาชีพอุตสาหกรรม ซึ่งประกอบด้วย

1. กลุ่มแม่บ้านแปรรูปอาหาร ม.5 ตั้งอยู่ที่ ม.5 ทางไปวนอุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว ผลิตภัณฑ์ที่จำหน่าย กล้วยหยิกกวน กล้วยปาปริก้า กล้วยเส้น เป็นต้น ติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่ นางชญาภา สุวรรณรัตน์ ประธานกลุ่มแม่บ้านแปรรูปเกษตรกรรม หมู่ที่ 5

2. กลุ่มทอผ้าตำบลทรายขาว ตั้งอยู่ ณ ศูนย์ฝักอาชีพตำบลทรายขาว ผลิตภัณฑ์ที่จำหน่าย คือ ผ้าฝ้ายบายจวนตานี ผ้าพื้นถิ่น ผ้าเช็ดหน้า เป็นต้น ติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่ นางสาวณัชญาภรณ์ พรหมสุข ประธานกลุ่มทอผ้าตำบลทรายขาว โทร 08-9298-8495

3. กลุ่มแม่บ้านแปรรูปส้มแขก ตั้งอยู่ ณ ศูนย์ฝักอบรมตำบลทรายขาว ผลิตภัณฑ์ที่จำหน่าย ส้มแขกแช่อิ่ม ส้มแขกกวน ฯลฯ ติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่ ประธานกลุ่มแปรรูปส้มแขก โทร 08-7293-8089

ด้านการท่องเที่ยว

สถานที่ท่องเที่ยวในเขตตำบลทรายขาวประกอบด้วยสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เชิงวัฒนธรรม และเชิงเกษตร เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายมีนักท่องเที่ยวในท้องถิ่นและต่างจังหวัดมาเที่ยวกันมากมาย สร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น แต่ปัจจุบันค่อนข้างเงียบสับสนเนื่องจากสถานการณ์ สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจได้แก่

1. **อุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว** น้ำตกทรายขาวเดิมชาวบ้านเรียกว่า น้ำตกกระโถน มีต้นกำเนิดจากยอดเขานางจันทร์บนเทือกเขาทรายขาวตั้งอยู่ หมู่ 5 ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ เป็นน้ำตกที่ตกจากที่หน้าผาสูงประมาณ 40 เมตร ชาวบ้านได้เล่าว่าพระครูศรีรัตนากร (ท่านศรีแก้ว) อดีตเจ้าอาวาสวัดทรายขาวเป็นผู้ค้นพบน้ำตกทรายขาวแห่งนี้ประมาณปี พ.ศ. 2475 หลังจากได้ค้นพบแล้วท่านได้ขอความร่วมมือจากชาวบ้านทำถนนเดินขึ้นไปสู่น้ำตก จนทำให้น้ำตกแห่งนี้มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของประชาชนมากยิ่งขึ้น จนกระทั่งปี 2530 กรมป่าไม้ได้ยกฐานะขึ้นเป็นวนอุทยานน้ำตกทรายขาว

2. **วัดทรายขาว** เป็นวัดที่มีความสวยงามมาก ตั้งอยู่ที่บ้านทรายขาว หมู่ 3 ตำบลทรายขาว ในอดีตเคยมีสำนักสงฆ์ตั้งอยู่บริเวณน้ำตกทรายขาว ชาวบ้านเรียกกันว่า นาลานน้ำ ซึ่งมีลักษณะเป็นศาลาปลูกอยู่กลางน้ำเป็นสถานที่ใช้ประกอบกิจของสงฆ์ต่อมาเนื่องจากความยากลำบากในการคมนาคม จึงได้ย้ายลงมายังบริเวณวัดทรายขาวในปัจจุบัน

3. **มัสยิดนัจมุดิน (มัสยิดควนลังงา)** ตั้งอยู่ ณ บ้านควนลังงา หมู่ 4 ตำบลทรายขาว มัสยิดแห่งนี้ได้สร้างขึ้นประมาณ 300 ปีมาแล้ว โดยความร่วมมือระหว่างเจ้าอาวาสวัดทรายขาวกับโต๊ะอิหม่ามในสมัยนั้น โดยมีการสร้างหลังจากสร้างโบสถ์ของวัดทรายขาวแล้วเสร็จ ได้ขอให้เจ้าอาวาสวัดทรายขาวช่วยสร้างมัสยิดเพื่อที่จะมีสถานที่ในการประกอบพิธีละหมาด โดยมีรูปแบบที่คล้ายกับโบสถ์ในศาสนาพุทธ ที่นี้มีคัมภีร์อัลกุรอานโบราณ ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นได้ใช้ไทยเป็นทางผ่านเพื่อที่จะได้ใช้เข้าสู่ประเทศมาเลเซีย คนในปัตตานีสภานั้นได้หนีภัยสงครามหนึ่งปีนั้นมีหญิงชราคนหนึ่งทิ้งบ้านทิ้งเรือนหนีสงครามมาโดยหุนคัมภีร์อัลกุรอานเพียงสิ่งเดียวมายังบ้านควนลังงา ตำบลทรายขาว ต่อมาจึงได้มอบอัลกุรอานเล่มนี้ให้กับมัสยิดนัจมุดินปัจจุบันทางมัสยิดได้นำมาเก็บรักษาไว้ที่บ้านของโต๊ะอิหม่าม เพื่อป้องกันมิให้สูญหายชำรุด และเพื่อให้เป็นดังความตั้งใจของชาวมุสลิม

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทรายขาวจัดว่ามีผลไม้ที่มีชื่อเสียง คือ ทุเรียนพรีเมียมที่ติดอันดับ 1 ใน 3 ของประเทศ อีกทั้งยังมีผลไม้อื่น ๆ เช่น มังคุด ลองกอง ส้มแขก ยางพารา วิถีเกษตรที่นี้ทำให้นักท่องเที่ยวมาศึกษาเกี่ยวกับการเก็บทุเรียนโดยเข้าไปนอนในสวน ฟังเสียงทุเรียนหล่น ปนเสียงน้ำค้าง และมีการสาธิตการเก็บทุเรียนโดยใช้ลิงกัง ขึ้นไปเก็บวิถีชีวิตแบบชาวบ้านที่นักท่องเที่ยวจะตื่นตื่นและสนุกสนานกับการฝึกลิงเก็บผลไม้ ต้นที่สูง ๆ การเดินเข้าไปในสวนป่าธรรมชาติ เพื่อจะได้ไปชมต้นทุเรียนที่สูงที่สุดในเทือกสันกาลาศรี ซึ่งใช้คนโอบมากกว่า 8 คน เป็นอีกสิ่งที่น่าสนใจนักท่องเที่ยวต้องการเข้ามาสัมผัส

การท่องเที่ยวด้วยการนั่งรถจี๊ปโบราณสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่ง ตำบลทรายขาวถือเป็นแห่งเดียวที่มีการบริการการนำเที่ยวด้วยรถจี๊ป Willy Jeep ซึ่งมีกลุ่มผู้รถจี๊ปที่ตำบลนี้ได้รวบรวมสมัครพรรค

พวกที่มีรสนิยมเดียวกัน มาพูดคุยให้ความรู้แลกเปลี่ยนอะไหล่ ช่วยซ่อม และ จัดหาอุปกรณ์ประกอบรถให้กับสมาชิก ซึ่งในพื้นที่มีรถประมาณ 7 คัน แต่เมื่อระดมกลุ่มรถจ๊อปที่ใช้ในการจัดงานท่องเที่ยวสามารถระดมได้ถึง 27 คน ถือว่า มีกลุ่มที่ใหญ่ และได้ผ่านมากอบรวมการนำเที่ยวเชิงนิเวศและเชิงผจญภัยมาแล้วทุกท่าน

จุดชมวิว ทะเลหมอก แนวเทือกสันกาลาศิรี สำหรับนักท่องเที่ยวที่ชอบตื่นเช้าและออกกำลังกายด้วยการเดินหรือวิ่ง สามารถเดินขึ้นเขาชมจุดชมวิว หากไม่ต้องการเดิน สามารถนั่งรถ ของอุทยานแห่งชาติทรายขาวขึ้นไปจุดชมวิว เพื่อแวะสักการะ พระมหามุนีนิโกลนาถ ปางยมกปาฏิหารย์ องค์ใหญ่ บนเทือกเขาและเห็นวิว รอบ ๆ ที่เต็มไปด้วยทะเลหมอกสวยงาม

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจทางการท่องเที่ยว

ทฤษฎีของ Maslow เป็นทฤษฎีที่เรียกได้ว่ามีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันดี และมีการอ้างอิงกันมา

ที่สุดในการอธิบายแรงจูงใจของนักท่องเที่ยว ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะความเรียบง่ายของ Maslow ได้นำเสนอทฤษฎีนี้เมื่อ ค.ศ. 1970 (เลิศพร ภาระสกุล, 2556:187)

Maslow กล่าวว่า มนุษย์เป็นสัตว์ที่มีความต้องการ (wanting animals) และมนุษย์จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อที่จะตอบสนองความต้องการ (wants) และความต้องการจำเป็นต่าง ๆ (needs) ความต้องการของมนุษย์ไม่มีวันจบสิ้น เมื่อความต้องการอย่างหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอีกระดับหนึ่งก็จะเกิดขึ้นมาแทนที่ Maslow ได้เสนอลำดับขั้นของความต้องการของมนุษย์ทั้งหลายรวม 5 ขั้น ซึ่งความต้องการเหล่านี้จะเป็นตัวกระตุ้น (motivation) ให้เกิดพฤติกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ลำดับขั้นแห่งความต้องการนี้ถูกนำเสนอในรูปพีระมิด ดังแผนภูมิที่ 2.1

แผนภูมิที่ 2.1 ลำดับชั้นแห่งความต้องการจำเป็นของ Maslow

ที่มา : Holloway, J. Christopher. (2002). The Business of Tourism. Harlow: Pearson Education Limited, p. 65.

Maslow ยืนยันว่าทฤษฎีแรงจูงใจของเขานั้นมีลักษณะแบบองค์รวม (holistic) มีพลวัต (dynamic) และสามารถประยุกต์เข้าได้กับชีวิตของมนุษย์ในด้านของการทำงาน Maslow เชื่อว่า ลำดับชั้นของความต้องการของคนเรามีลักษณะที่เป็นสากล (Universal) คือ คนทุกชาติทุกภาษามีความต้องการเป็นชั้น ๆ เหมือนกันหมด และเป็นความต้องการที่ติดตัวคนเรามาตั้งแต่เกิด (innate) แต่พฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออกเพื่อตอบสนองต่อความต้องการทางด้านร่างกาย (physiological needs) เท่านั้นที่เป็นไปตามสัจชาตญาณ คือ ไม่ใช่พฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ (unlearned) พฤติกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการระดับสูงขึ้นไปล้วนเกิดจากการเรียนรู้ Cooper และคณะ (2005) ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับทฤษฎีของ Maslow เอาไว้ว่า ทฤษฎีเกี่ยวกับอุปสงค์ทางการท่องเที่ยว (Tourism Demand Theory) ส่วนมากใช้ทฤษฎีของ Maslow เป็นฐาน

ทฤษฎีของ Maslow ยึดหลักการที่ว่า พฤติกรรมของมนุษย์เป็นพฤติกรรมที่มีการกำหนดเอาไว้ล่วงหน้า (predetermined) เป็นพฤติกรรมที่สามารถเข้าใจได้ (understandable) และสามารถคาดเดาได้ (predictable) ซึ่งเป็นหลักการของจิตวิทยาในแนวพฤติกรรมศาสตร์ (behaviorist) ซึ่งตรงกันข้ามกับแนวทางการศึกษาแบบ cognitive approach ที่ยึดหลักแนวคิดที่ว่า พฤติกรรมของคนเราเป็นพฤติกรรมที่ไม่มีเหตุผล (irrationality) และไม่สามารถคาดเดาหรือทำนายได้ (unpredictability) อีกเหตุผลหนึ่งที่ทฤษฎีของ Maslow เป็นที่นิยมอาจจะเนื่องมาจากคุณค่าทางด้านศีลธรรมบางประการ ในทฤษฎีของเขาตั้งคำถามว่าตอนหนึ่งว่าเมื่ออยู่ในกรณีแวดล้อมที่เหมาะสม คนเราจะก้าวพ้นออกมาจากชีวิตในด้านที่เป็นวัตถุนิยม และจะเริ่มสนใจต่อสิ่งที่สูงขึ้นกว่าสิ่งที่เป็นวัตถุ

ทฤษฎีขั้นบันไดแห่งการเดินทาง (Travel Career Ladder)

ผู้นำเสนอทฤษฎีนี้ คือ Pearce และคณะ โดยประยุกต์จากทฤษฎีลำดับขั้นแห่งความต้องการจำเป็นของ Maslow แต่ความแตกต่างอยู่ตรงที่ในลำดับขั้นแห่งความต้องการของนักท่องเที่ยวในขั้นที่ 1 หรือความต้องการทางสรีรวิทยาถึงขั้นที่ 4 หรือความต้องการเกียรติยศชื่อเสียงนั้น ในแต่ละขั้นเกิดขึ้นทั้งจากบุคคลเป็นผู้กำหนดเอง (self - directed) ส่วนหนึ่ง และมีอีกส่วนหนึ่งเป็นการชักนำ หรือกำหนดโดยผู้อื่น (other - directed) ยกเว้นความต้องการในขั้นสูงสุด หรือความต้องการความสำเร็จแห่งตน หรือความต้องการที่จะได้รับความพึงพอใจสูงสุด (fulfillment needs) เป็นขั้นที่เกิดจากความต้องการของตัวบุคคลเป็นผู้กำหนดเอง

ความต้องการทางด้านการท่องเที่ยวมีการพัฒนาเป็นลำดับขั้นเช่นเดียวกับในทฤษฎีของ Maslow ความต้องการจะเริ่มมีความลึกซึ้งซับซ้อนมากขึ้น เมื่อนักเดินทางมีประสบการณ์เดินทางมากขึ้น ความต้องการในขั้นสรีรวิทยาจะต้องได้รับการตอบสนองก่อน ความต้องการในระดับที่สูงขึ้นไปจึงจะเกิดขึ้น คำตอบแรกที่นักท่องเที่ยวจะตอบเมื่อเราถามเขาว่าเดินทางมาเที่ยว หรือมาเที่ยวประเทศไทยเพราะอะไร เขามักจะตอบเหมือน ๆ กันว่า มาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ (rest and relaxation) ทั้งนี้ เพราะการพักผ่อนหย่อนใจ คลายเครียด เป็นพฤติกรรมที่สนองความต้องการ ขั้นพื้นฐาน คนทุกคนต้องการพักผ่อน และคลายเครียด ความต้องการนี้แต่ละคนกำหนดเองไม่มีผู้อื่นชักนำให้เกิด แต่เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางเพื่อหารความสุขทางเพศ หรือเดินทางเพื่อไปรับประทานอาหารอร่อย ๆ เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการชักจูงของผู้อื่น เช่น นักท่องเที่ยวทราบว่าประเทศนี้ หรือเมืองนี้มีชื่อเสียงในเรื่องการความสุขทางเพศ แต่เมื่อมีประสบการณ์การเดินทางมากขึ้น ผู้เดินทางก็ต้องการความลึกซึ้งของประสบการณ์การเดินทางมากขึ้น และมีแรงจูงใจที่หลากหลายขึ้น เช่น นอกจากเดินทางเพื่อการพักผ่อนแล้ว นักเดินทางอาจจะสร้างสัมพันธภาพกับคนในท้องถิ่นที่ไปเยือน ต้องการให้ความช่วยเหลือคนในท้องถิ่นที่ยากจนด้วยการซื้อของที่ระลึก สินค้าพื้นเมือง ต้องการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ เช่น เข้าใจภาษา เรียนรู้การทำอาหาร เรียนรู้วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง ในขณะที่เดียวกันการที่คนอื่นยกย่องผู้ที่มีประสบการณ์ลึกจากการเดินทาง ยกย่องนักท่องเที่ยวขั้นดี ค่ายกย่องเหล่านั้นนับว่าเป็นการกำหนดจากผู้อื่นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มีความหลากหลายและซับซ้อนขึ้น

ทฤษฎีนี้เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวและแรงจูงใจต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยวมากกว่าที่จะพูดถึงการพักผ่อนหย่อนใจเพียงอย่างเดียว ทฤษฎีความต้องการจำเป็นทางการท่องเที่ยว (travel - needs) นี้มีหลักการอยู่ว่ามีการปฏิบัติงาน (career) อยู่ในพฤติกรรมการเดินทางของเขาซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงลำดับขั้น (hierarchy) ต่าง ๆ ของแรงจูงใจในการเดินทางของเขา การปฏิบัติงาน (career) การเดินทางก็เหมือนกับการปฏิบัติงาน หรือการประกอบอาชีพ (work career) กล่าวคือ คนเราอาจจะเริ่มต้นการเดินทางจากระดับที่ต่างกัน และคนเราก็มีการเปลี่ยนระดับของการเดินทางได้เมื่อเข้าสู่วงจรชีวิต (life cycle) เช่น บางคนเริ่มต้นท่องเที่ยวด้วยการซื้อแพ็คเกจทัวร์ แต่เมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่อาจจะเปลี่ยนรูปแบบการท่องเที่ยวมาเป็นจัดการการท่องเที่ยวด้วยตัวเอง ในแต่ละครั้งของการเดินทาง การเดินทางจะเป็นแบบใดก็แล้วแต่สถานการณ์ของแต่ละคน เช่น ปัญหาส่วนตัวทางด้านการเงิน สุขภาพ หรือหน้าที่การงาน และจากการกำหนดของบุคคลอื่น

Pearce และคณะ ได้เสนอทฤษฎีนี้ขึ้นมาเพื่อที่จะให้ประเด็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเดินทางซึ่งเกิดจากแรงจูงใจอันหลากหลายและมีพลวัต (ไม่หยุดนิ่ง) จะสามารถช่วยให้เราเข้าใจกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ ทฤษฎีนี้เปรียบเสมือนพิมพ์เขียว (blue print) เพื่อประเมินแรงจูงใจของนักท่องเที่ยว และใช้กับนักท่องเที่ยวแต่ละคนในสถานการณ์การท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างกันออกไปสำหรับแต่ละบุคคล

ทฤษฎีการจูงใจของ McDougall

McDougall (1953: 34-35) กล่าวว่า การกระทำ หรือวัตถุเป็นตัวทำให้เกิดอารมณ์ขึ้น ซึ่งอารมณ์นี้จะทำให้เกิดการมุ่งสู่เป้าหมาย การกระทำที่มุ่งสู่เป้าหมายเรียกได้ว่าเป็นแรงจูงใจ แต่ McDougall เรียกว่าสัญชาตญาณ (Instincts) หรือความโน้มเอียงของจิตใจ (Propensities) ถ้าการกระทำ หรือวัตถุนั้นไม่ทำให้เกิดอารมณ์ไม่ถือว่าเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดจูงใจ ซึ่งความต้องการทางจิต หรือแรงจูงใจตามทฤษฎีนี้ได้แบ่งตามพื้นฐานของพฤติกรรมมนุษย์ ดังนี้

1. การแสวงหาอาหาร
2. การรู้สึกรังเกียจ หลีกหนีในสิ่งที่ให้โทษ
3. ความต้องการทางเพศ การขอความรัก การสมรส
4. ความกลัว เกิดจากความฉลาด หนี
5. ความอยากรู้ อยากเห็นออกไปในสถานที่แปลก ๆ
6. ความเป็นผู้ปกป้องคุ้มครองต่อผู้มีอายุน้อยกว่า
7. การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มก้อน มีการติดต่อ คบเพื่อน
8. การประกาศตนเอง ความเด่น ความเป็นผู้นำ แสดงตนก่อนผู้อื่น
9. ความอ่อนน้อม คล้อยตาม เชื่อฟัง ยอมอยู่ใต้บังคับบัญชา
10. ความโลภ อยากได้ อยากเป็นเจ้าของ และต้องการเมื่อรู้ว่ามิประโยชน์

ทฤษฎีแรงจูงใจของ Hull

Hull เห็นว่าแรงขับเป็นตัวกระตุ้นทำให้เกิดพฤติกรรม หรือกระทำโดยมีสิ่งจูงใจเป็นแรงหนุนเพื่อไปสู่จุดหมาย ความสัมพันธ์ของแรงบังคับเครื่องล่อหลายชนิดที่เป็นสิ่งช่วยจูงใจให้บุคคลกระตือรือร้น มีความสนใจทำงาน (Abraham, 1974) และสร้างแรงจูงใจที่ใช้กันมากจะใช้เครื่องล่อ หรือวิธีการต่าง ๆ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. การให้รางวัล หมายถึง การใช้สิ่งของ คำชมเชย สิทธิพิเศษ เป็นสินน้ำใจ
2. การลงโทษ หมายถึง การกล่าวคำตำหนิ กักขัง ตัดสิทธิบางอย่าง ฆี่ยนตี

ทฤษฎีแรงจูงใจของ Wells

Wells ได้ระบุถึงความต้องการด้านจิตวิทยา (Psychological) (1992) ดังนี้

1. ความต้องการความสำเร็จ (Achievement)
2. ความทะเยอทะยาน (Exhibition)
3. ความต้องการความเด่น (Dominance)

4. ความต้องการความเข้าใจ (understanding)
5. ความต้องการความสะดวกรสบาย (Nurturance)
6. ความมีเสน่ห์ทางเพศ (Sexuality)
7. ความต้องการการพักผ่อน (Diversion)
8. ความต้องการความปลอดภัย (Security)
9. ความต้องการความเป็นอิสระ (Independence)
10. ความต้องการการยกย่องนับถือ (Recognition)
11. ความต้องการการกระตุ้นเร้าใจ (Stimulation)
12. ความต้องการความแปลกใหม่ในชีวิต (Novelty)
13. ความต้องการความผูกพัน (Affiliation)
14. ความต้องการความช่วยเหลือ (Succorance)
15. ความต้องการความสอดคล้อง (Consistency)

ความสัมพันธ์ของความต้องการ แรงจูงใจ และพฤติกรรม

อาจกล่าวได้ว่า ความต้องการ แรงจูงใจ และพฤติกรรมนั้นมีความสัมพันธ์ ซึ่งสามารถสรุปถึงความสัมพันธ์ของคำดังกล่าวได้ 3 ประการ คือ

1. พฤติกรรมของมนุษย์ทั้งหมดต้องได้รับการจูงใจ หรือถูกกระตุ้น คือ เมื่อไรก็ตามที่ บุคคลได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมถือว่าบุคคลได้รับการจูงใจต่าง ๆ จะนำไปสู่พฤติกรรมที่มุ่งตอบสนองความต้องการให้เป็นที่พอใจ

2. สภาพะของการจูงใจทั้งหมดไม่จำเป็นจะต้องนำไปสู่การเกิดพฤติกรรม คือ การจูงใจที่เป็นอยู่ในเวลานี้สามารถนำไปสู่การไม่เกิดพฤติกรรมได้ เมื่อไม่มีการกระทำใด ๆ ผู้บริโภคจะไม่กระทำการใด ๆ เมื่อไม่มีโอกาสที่จะกระทำ หรือแรงจูงใจไม่ได้รับการกระตุ้นให้เกิดการกระทำ

3. พฤติกรรมที่ได้รับการจูงใจอาจเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ หรือไม่ได้เรียนรู้ก็ได้ คือ พฤติกรรมที่เกิดจากการจูงใจสามารถเป็นไปทั้งพฤติกรรมที่มีการเรียนรู้หรือไม่มีการเรียนรู้ก็ได้ การกระทำใด ๆ ที่มีมาตั้งแต่กำเนิดจะไม่จำเป็นต้องคิด หรือมีประสบการณ์มาก่อนจะถือว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่ต้องเรียนรู้ ส่วนพฤติกรรมที่ไม่ต้องเรียนรู้นั้นมีด้วยกัน 2 ประเภท ได้แก่

1. การกระทำแบบสะท้อนมาจากประสาทอัตโนมัติ (Relax action)
2. การกระทำแบบสัญชาตญาณ (Instinct action)

ทฤษฎีแรงจูงใจในการท่องเที่ยว

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้ทฤษฎีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูด (Push and Pull Factors) ให้เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการท่องเที่ยวและการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยว เพื่อประกอบการศึกษาปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยใน

การเดินทางมาเยือนที่ทำให้เกิดการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ของนักท่องเที่ยวชาวไทยซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แรงจูงใจในการท่องเที่ยว (Tourism Motivations) คือ สิ่งที่กระตุ้นให้บุคคลหนึ่งที่ต้องการแสวงหาความพอใจด้วยพฤติกรรมที่มีเป้าหมายในการเดินทาง โดยมีการเลือกการเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่หนึ่ง ๆ (ฉลองศรี พิมพ์-สมพงษ์, 2550) ในสมัยก่อนผู้คนเดินทางท่องเที่ยวด้วยเหตุผลเพื่อการหาอาหารน้ำดื่ม การย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย การขยายอาณาเขตหรือดินแดน และการไปจาริกแสวงบุญ ซึ่งแตกต่างจากปัจจุบันที่เป็นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความพึงพอใจ หลีกหนีจากวิถีชีวิตเดิม ๆ รวมถึงการไปเยี่ยมญาติหรือการไปหาเพื่อน (Alister and Geoffrey, 1982) ซึ่งแรงจูงใจในการท่องเที่ยวอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ปัจจัยพื้นฐานคือ ปัจจัยผลักดัน (Push Factors) และปัจจัยดึงดูดหรือปัจจัยจูงใจ (Pull Factors) กล่าวคือ

ปัจจัยผลักดัน (Push Factors) นับเป็นปัจจัยจูงใจทางด้านจิตวิทยาสังคม หรือความต้องการภายในตัวบุคคลที่ทำให้นักท่องเที่ยวอยากเดินทางเพื่อการท่องเที่ยว หรือเป็นมูลเหตุภายในของตัวบุคคลที่จุดชนวนความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยว (Dann, 1977 และ Crompton, 1979 อ้างถึงในนิรันดร ทัพไชย, 2550) ตามทฤษฎีลำดับขั้นแรงจูงใจในการเดินทาง (Travel Career Ladder – TCL) ของ Pearce และ Caltabianoc (1983, อ้างถึงในนิรันดร ทัพไชย, 2550) ที่ได้ประยุกต์ทฤษฎีการจัดลำดับขั้นความต้องการของ Maslow เพื่ออธิบายแรงจูงใจในการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนซึ่งจะเป็นลำดับขั้น 5 ขั้น เช่นเดียวกับทฤษฎีแรงจูงใจของ Maslow กล่าวคือ เมื่อนักท่องเที่ยวมีประสบการณ์ในการเดินทางมากขึ้น ก็จะแสวงหาความพึงพอใจเพื่อตอบสนองความต้องการในลำดับที่สูงขึ้น ซึ่งแรงจูงใจ 5 ลำดับขั้นในการเดินทาง (Travel Career Ladder – TCL) สามารถอธิบายได้ดังนี้

ขั้นที่ 1. ขั้นต้องการผ่อนคลาย เป็นขั้นที่ถูกกำหนดจากความต้องการของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ความต้องการทางร่างกายที่ต้องการพักผ่อนหรือทำให้ร่างกายแข็งแรง ที่เหนื่อยล้าจากการทำงาน หรือการผ่อนคลายอารมณ์ ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของนักท่องเที่ยวที่จะเริ่มเดินทางท่องเที่ยว กล่าวคือ นักท่องเที่ยววัยรุ่นอาจได้รับแรงจูงใจจากความต้องการการพักผ่อนหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อนในวัยเดียวกันเพื่อพัฒนาร่างกายหรือความเพลิดเพลิน ซึ่งขั้นต้องการผ่อนคลายนี้นับได้ว่าเป็นแรงจูงใจขั้นพื้นฐานในลำดับขั้นความต้องการทางด้านกายภาพ (Physical needs)

ขั้นที่ 2. ขั้นถูกกระตุ้นหรือปลุกเร้า เป็นขั้นที่ถูกกำหนดทั้งจากตัวนักท่องเที่ยวเองและผู้อื่น ได้แก่ ความกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยกล่าวคือ เมื่อนักท่องเที่ยวได้เดินทางและมีประสบการณ์มากขึ้น เขาจะได้รับแรงจูงใจจากขั้นที่สูงขึ้น เช่น บุคคลเกิดความกังวลใจเกี่ยวกับสุขภาพเนื่องจากความเครียดจากการทำงานที่จะสร้างความไม่ปลอดภัยแก่ชีวิต ทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะเดินทางเพื่อการผ่อนคลายความตึงเครียดขั้นถูกกระตุ้นหรือปลุกเร้านี้จะอยู่ในลำดับขั้นความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs)

ขั้นที่ 3. ขั้นสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ก็เป็นขั้นที่ถูกกำหนดทั้งจากตัวนักท่องเที่ยวเองและผู้อื่นเช่นกัน ได้แก่ การมอบและการได้รับความรัก ความรู้สึกที่ดีให้แก่ผู้อื่น การรักษาและสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น การได้อยู่ร่วมกับสมาชิกกลุ่ม กล่าวคือ หลังจากการที่นักท่องเที่ยวมีประสบการณ์เพิ่มขึ้น การเดินทาง

ท่องเที่ยวจะได้รับแรงจูงใจในขั้นที่สูงขึ้นไปอีกทำให้เกิดแรงจูงใจจากขั้นสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น โดยการเดินทางเพื่อการได้อยู่ร่วมหรือทำกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อนฝูง หรือกลุ่มสังคมที่เขาเป็นสมาชิก ทำให้สามารถรักษาสัมพันธระหว่างสมาชิกกลุ่มได้ ซึ่งขั้นสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นนี้ จะอยู่ในลำดับขั้นความต้องการได้รับการยอมรับจากสังคม (Belonging and Social Needs)

ขั้นที่ 4. ขั้นความภาคภูมิใจและการพัฒนาตนเอง เป็นทั้งขั้นที่กำหนดจาก ตัวนักท่องเที่ยวเอง เช่น การพัฒนาทักษะของตนเอง ความสนใจสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นพิเศษ หรือการพัฒนาความสามารถในด้านใดด้านหนึ่ง และเป็นขั้นที่ถูกกำหนดโดยผู้อื่น เช่น การได้รับรางวัลจากภายนอก การได้รับเกียรติ ความหลงใหลในการท่องเที่ยว ความภาคภูมิใจในตนเองจากการถูกมองว่าเป็นผู้ที่ชำนาญในการท่องเที่ยว กล่าวคือ ขั้นความภาคภูมิใจและการพัฒนาตนเองนั้น จะเป็นขั้นที่บุคคลได้รับแรงจูงใจเพื่อการเดินทางจากการที่นักท่องเที่ยวรู้สึกว่าการเดินทางทำให้ได้พัฒนาตนเอง ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ที่สนใจ หรือรู้สึกภาคภูมิใจจากการเป็นผู้มากด้วยประสบการณ์ในการเดินทาง ซึ่งขั้นความภาคภูมิใจและการพัฒนาตนเองนี้จะอยู่ในลำดับขั้นความต้องการการยกย่องนับถือ (Esteem Needs)

ขั้นที่ 5. ขั้นบรรลุความปรารถนา เป็นขั้นที่ไม่ได้ถูกกำหนดขึ้นจากผู้ใด หากแต่เป็นขั้นที่บรรลุตามสิ่งที่ใฝ่ฝัน มีความเข้าใจในตนเองมากขึ้น ได้พบกับความสงบสุขภายในจิตใจ กล่าวคือขั้นบรรลุความปรารถนาที่เป็นแรงจูงใจขั้นสุดท้ายหรือขั้นสูงสุด ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่เกิดจากการที่นักท่องเที่ยวรู้สึกว่าการได้เดินทางไปยังสถานที่แห่งหนึ่งเป็นการบรรลุถึงสิ่งที่ใฝ่ฝันไว้ หรือการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ทำให้รู้จักตนเองมากขึ้น ซึ่งขั้นบรรลุความปรารถนานี้จะอยู่ในลำดับขั้นความต้องการการได้รับความสำเร็จสูงสุดในชีวิต (Self-Actualization Needs)

จากข้อมูลข้างต้น ปัจจัยผลักดัน (Push Factors) เป็นเพียงมูลเหตุภายในของตัวนักท่องเที่ยวที่อยู่ภายในที่จุดชนวนความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยวให้เกิดขึ้น หลังจากนั้นการตัดสินใจเลือกที่จะเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่นั้น ๆ จะขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของแหล่งท่องเที่ยวที่จะเป็นที่ทำให้เกิดการปัจจัยดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเกิดความต้องการอยากที่จะไปท่องเที่ยว (Pull factors) เพื่อตอบสนองความต้องการที่เกิดขึ้น (แสงเดือน รติธร , 2012)

ปัจจัยดึงดูดหรือปัจจัยจูงใจ (Pull Factors)

เป็นปัจจัยจูงใจจากตัวแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ ที่กระตุ้นให้บุคคลตัดสินใจเลือกเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวใดแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งเป็นการเฉพาะ ทั้งขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของแหล่งเที่ยวนั้น ๆ ที่จะจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองความต้องการที่เกิดขึ้นภายในตัว กล่าวคือ สถานที่ท่องเที่ยวต้องมีความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวหรือมีจุดเด่นที่ไม่เหมือนใครที่ให้นักท่องเที่ยวอยากเดินทางไปเยือน รวมไปถึงความสะดวกสบายในการเดินทาง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างง่าย ชื่อเสียง ความหลากหลายของกิจกรรม ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว ภาพลักษณ์ และอื่น ๆ (Dann, 1977 และ Crompton, 1979 อ้างถึงในนรินทร์ ทัพไชย, 2550)

ปัจจุบันนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะไม่นิยมเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ไกล ๆ เนื่องจากเสียทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายจำนวนมากในการเดินทางแต่ละครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าบริเวณนั้นไม่มีสิ่งดึงดูดใจที่น่าสนใจก็จะไม่เกิดการท่องเที่ยวขึ้น นั่นแสดงให้เห็นว่า สถานที่ที่นักท่องเที่ยวเลือกเดินทางไปจะต้องมีสิ่งดึงดูดใจซึ่งนอกจากความสวยงามแล้ว ยังต้องมีองค์ประกอบพื้นฐานอื่น ๆ ได้แก่ โบราณสถาน ประวัติศาสตร์ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสถานที่พักผ่อน ร้านอาหาร (วรรณ วรชวานิช, 2546) และที่สำคัญนั้นจะต้องมีการนำเสนอข้อมูลและภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ที่มีความน่าใจไว้ด้วย เพื่อนำไปสู่การชักจูงหรือเป็นแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว (Cee Goossens, 2000)

จากการวิเคราะห์ปัจจัยดึงดูดหรือปัจจัยจูงใจ (Pull Factors) ในการท่องเที่ยวในประเทศไทยพบว่า ประเทศไทยนับว่าเป็นประเทศที่มีทรัพยากร การท่องเที่ยวที่หลากหลาย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีไทย ซึ่งมีลักษณะโดดเด่นที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ (ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์, 2532) โดยสามารถแบ่งประเภททรัพยากรการท่องเที่ยวได้เป็น 3 ประเภทคือ

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน น้ำตก ภูเขา ทะเล และหาดทราย
2. แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศาสนา ได้แก่ วัด พิพิธภัณฑสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ และพระบรมมหาราชวัง และ
3. แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม ได้แก่ งานประเพณี วิถีชีวิต สินค้าพื้นเมือง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2529)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ก็ยังพบนักวิชาการที่ได้นำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีแรงจูงใจที่เป็นปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดในการท่องเที่ยวอีกมากมาย โดยมองว่าทั้ง 2 ปัจจัย เป็นการตัดสินใจ 2 เรื่องที่แตกต่างกันออกไปทางด้านการเดินทาง และเป็นคนละช่วงเวลา อาทิเช่น

Dann (1977) ได้กล่าวว่า ปัจจัยผลักดันในการท่องเที่ยวคือ ปัจจัยที่ทำให้คนอยากที่จะเดินทางท่องเที่ยวประกอบด้วย

1. Physical Needs ความต้องการที่ตอบสนองความต้องการทางร่างกาย
2. Social Needs ความต้องการในการเดินทางเพื่อให้โอกาสในการเข้าสังคม
3. Culture Needs ความต้องการที่จะศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรม ชนชาติ และการดำรงชีวิตที่แตกต่างไปจากที่อยู่อาศัยเดิม
4. Esteem/ Prestige Needs ความต้องการความภาคภูมิใจที่ตนได้เดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ
5. Novelty Needs ความต้องการค้นพบสิ่งใหม่ ๆ สถานที่ใหม่ ๆ

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยดึงดูดในการท่องเที่ยวที่เป็นปัจจัยที่จะนำไปสู่การกำหนดสถานที่ที่นักท่องเที่ยวต้องการไปเยือน เช่น หากปัจจัยผลักดันในการเดินทางท่องเที่ยว คือ ต้องการไปผ่อนคลายความเครียดจากการทำงาน เขาอาจเลือกไปสถานที่ที่เงียบ ๆ ไม่ต้องการพบปะผู้คน แต่หากปัจจัยผลักดันในการเดินทางท่องเที่ยว คือการสร้างความภาคภูมิใจให้กับตนเอง การเลือกสถานที่ท่องเที่ยว อาจจะเป็นสถานที่ซึ่งมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับทั่วไป

Compton (1979) กล่าวว่า ปัจจัยผลักดันในการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยทางด้านจิตวิทยาสังคม ประกอบด้วย

1. การหลีกเลี่ยงจากความจำเจในชีวิตประจำวัน
2. การค้นหาและประเมินตนเอง
3. การพักผ่อนหย่อนใจ
4. ความรู้สึกมีเกียรติ
5. การกลับสู่ความเป็นตัวเอง
6. การได้เยี่ยมเยียนญาติพี่น้อง
7. การมีโอกาสสร้างสัมพันธภาพทางสังคมกับบุคคลอื่น ส่วนปัจจัยดึงดูดหรือปัจจัยทางวัฒนธรรมในการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 1) การได้พบสิ่งแปลกใหม่ และ 2) การได้ศึกษาเรียนรู้

Uysal and Hagan (1993) ได้อธิบายไว้ว่า ปัจจัยผลักดันในการท่องเที่ยวประกอบด้วย

1. แรงจูงใจ ได้แก่ ความต้องการหลีกเลี่ยงความจำเจและความเครียดจากการทำงาน ความต้องการการพักผ่อนหรือผ่อนคลาย ความชอบส่วนบุคคล และความต้องการมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง
2. ปัจจัยด้านสังคมและประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ การศึกษา เชื้อชาติ อาชีพ และความเป็นอยู่ในครอบครัว
3. ความรู้ทางการตลาด ส่วนปัจจัยดึงดูดในการท่องเที่ยวประกอบด้วย 1) ลักษณะจุดหมายปลายทาง ได้แก่ ภูมิอากาศ ความเป็นมาทางด้านประวัติศาสตร์ ความสวยงามของภูมิประเทศ ชายหาด เหตุการณ์ทางวัฒนธรรมที่สำคัญ และกิจกรรมสันทนาการ 2) ความสะดวกสบายและการเข้าถึงได้ ได้แก่ ระบบการคมนาคมขนส่ง ที่พัก ร้านอาหาร บริษัทนำเที่ยว และ 3) ภาพลักษณ์ด้านการตลาด ได้แก่ ภาพลักษณ์ของจุดหมายปลายทางที่จะท่องเที่ยว คุณภาพการบริการ และการอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ เป็นต้น

จากทฤษฎีข้างต้นทำให้สรุปได้ว่าปัจจัยผลักดันในการท่องเที่ยว คือ นักท่องเที่ยวมีความต้องการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อหลีกเลี่ยงความจำเจและความเครียดจากการทำงาน มีความต้องการที่จะเดินทางไปเพื่อการพักผ่อน โดยการเดินทางไปเยือนสถานที่ต่าง ๆ นั้นแหล่งท่องเที่ยวก็ต้องเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจทำให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวต้องมีความโดดเด่นทั้งทางด้านชื่อเสียง ความเป็นเอกลักษณ์ สามารถเดินทางถึงได้อย่างสะดวก สิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวังทางการท่องเที่ยว

นักวิชาการที่กล่าวถึงความคาดหวังมีทั้งนักวิชาการที่เป็นชาวไทยและชาวต่างประเทศ รวมถึงกลุ่มองค์กรต่าง ๆ โดยสรุปตามทฤษฎีของตนดังนี้

รัตนา สุขะนินทร์ (2547: น. 12-13) กล่าวว่า ความคาดหวัง (Expectation) คือ ทศนคติที่เกี่ยวกับความต้องการหรือความปรารถนาที่ผู้บริโภคคาดหวังจะได้รับจากการบริการนั้น ๆ

วิชณุกร พรภาณูวิชัย (2540:6) อธิบายว่า ความคาดหวัง หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น การรับรู้ การตีความ หรือการคาดการณ์ต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ยังไม่เกิดขึ้นของบุคคลอื่นที่คาดหวังในบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน โดยคาดหวังหรือต้องการให้บุคคลนั้นประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ตนต้องการ หรือคาดหวังเอาไว้

พจนานุกรมออกซ์ฟอร์ด (Oxford Advanced Learner's Dictionary: 2000) ได้ให้ความหมายของความคาดหวัง เป็นความเชื่อ เป็นความรู้สึกนึกคิด ของบุคคลที่คาดการณ์ล่วงหน้า ต่อบางสิ่งบางอย่างว่าควรจะเป็น หรือควรเกิดขึ้น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2540: 18) ได้กล่าวถึง ความคาดหวังของผู้รับบริการว่า เมื่อผู้รับบริการมาติดต่อบริการหรือธุรกิจบริการใด ๆ ก็มักจะคาดหวังว่า จะได้รับการบริการอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งผู้ให้บริการจำเป็นต้องรับรู้ และเรียนรู้เกี่ยวกับ ความคาดหวังพื้นฐาน และรู้จักสำรวจ ความคาดหวังเฉพาะของผู้รับบริการ เพื่อสนองบริการที่ตรงกับ ความคาดหวัง ซึ่งจะทำให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ หรืออาจเกิดความประทับใจขึ้นได้หากการบริการนั้นเกินความ

สิริวรรณ อัสวกุล (2528: 1) อธิบายว่า ความคาดหวัง หมายถึง ความคาดหวังของมนุษย์เป็นการคิดล่วงหน้าไว้ก่อน ซึ่งอาจจะไม่เป็นไปตามที่คิดไว้ แต่มีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมของบุคคล

Clay. 1988:252 ได้กล่าวถึง ความคาดหวังต่อการกระทำหรือสถานการณ์ว่าเป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงอนาคตที่ดี เป็นความมุ่งหวังที่ดีงาม เป็นระดับหรือค่าความน่าจะเป็นของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่หวังไว้

Evant, 1962 (อ้างถึงใน บุศรินทร์ หนูนภักดี, 2534) ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับความคาดหวังไว้ว่า ความคาดหวังเป็นความรู้สึกที่สะท้อนให้เห็นถึง ความต้องการของคนในการที่จะตีความต่อสภาพแวดล้อมเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนต้องการ

พรศิริ บินนาราวิ (2555) กล่าวว่า ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว จึงเป็นความคาดหวังต่อสภาพการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยว พึงปรารถนาและได้จินตนาการไว้ก่อนสัมผัสจริงกับแหล่งท่องเที่ยวด้วยตนเอง โดยการจินตนาการต่อการจัดการสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละบุคคลก็จะแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับปัจจัยและส่วนบุคคลด้วย

พาราสุมาน, ไชแอมอล และแบร์รี (อ้างถึงใน Novabizz.com, 1990) ระบุถึงปัจจัยหลักที่มีผลต่อความคาดหวังของผู้บริการแบ่งออกเป็น 5 ประการ ได้แก่ 1. การได้รับการบอกเล่า คำแนะนำจากบุคคลอื่น 2. ความต้องการของแต่ละบุคคล 3. ประสบการณ์ในอดีต 4. ข่าวสารจากสื่อและจากผู้ให้บริการ 5. ราคา

การวิจัยครั้งนี้มีนักวิชาการผู้ให้ความหมายความคาดหวังในการท่องเที่ยวหลายท่าน ผู้วิจัยขอใช้ความหมายของ พรศิริ บินนาราวิ (2555) กล่าวว่า ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมใน

แหล่งท่องเที่ยว จึงเป็นความคาดหวังต่อสภาพการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวพึงปรารถนาและได้จินตนาการไว้ก่อนสัมผัสจริงกับแหล่งท่องเที่ยวด้วยตนเอง โดยการจินตนาการต่อการจัดการสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละบุคคลก็จะแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับปัจจัยและส่วนบุคคลด้วย

2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจทางการท่องเที่ยว

แนวคิดและทฤษฎีความพึงพอใจ

Cadotte, Woodruff และ Jenkins (1982) ความพึงพอใจ หมายถึง การเปรียบเทียบกันระหว่างความหวังต่าง ๆ กับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นไปในเชิงของการกระทำ (performance) เมื่อประสบการณ์ดังกล่าวมีความแตกต่างในทางลบจากความคาดหวังจะทำให้เกิดความไม่พอใจขึ้น (dissatisfaction) ซึ่งความพึงพอใจในความหมายของ Stuarts Oskamp มีอยู่ 3 นัย ดังนี้ (ประนอ วรวิทย์, 2539, น. 7)

1. ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความสำเร็จที่เป็นไปตามที่ต้องการ
2. ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความสำเร็จที่ไม่เป็นไปตามที่ต้องการ
3. ความพึงพอใจ หมายถึง การทำงานได้เป็นไปตาม หรือสนองต่อคุณค่าของบุคคล

จากความหมาย 3 นัยดังกล่าว Oskamp เห็นว่าได้นำไปสู่การพัฒนาทฤษฎีว่าด้วยความพึงพอใจ ต่องาน 3 ทฤษฎีที่สำคัญ คือ ตามความหมายนัยแรกอยู่ในทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theories) ตามความหมายที่สองอยู่ในกลุ่มทฤษฎีความต้องการ (Need Theories) และตามความหมายที่สามจัดอยู่ในกลุ่มทฤษฎีคุณค่า (Value Theories) นอกจากนี้ยังมีคำนิยามจากนักวิชาการอีกหลายท่าน ได้แก่

Mullins (1985) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ รอบด้านเป็นสภาพภายในที่มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกของบุคคลที่ประสบความสำเร็จในงานทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ เกิดจากมนุษย์จะมีแรงผลักดันบางประการในตัวบุคคลซึ่งเกิดจากการที่ตนเองพยายามจะบรรลุถึงเป้าหมายบางอย่าง เพื่อที่จะสนองต่อความต้องการหรือความคาดหวังที่มีอยู่และเมื่อบรรลุเป้าหมายนั้นแล้วจะเกิดความพอใจเป็นผลสะท้อนกลับไปยังจุดเริ่มต้น เป็นกระบวนการหมุนเวียนต่อไปอีก ดังนั้นความพึงพอใจของผู้รับบริการจึงเป็นหัวใจของธุรกิจที่ให้บริการสร้างความพึงพอใจที่จะมารับบริการอีกในครั้งต่อไป ธุรกิจหรือองค์กรใด ๆ ที่ไม่สามารถสร้างความพึงพอใจแก่ผู้มารับบริการแล้วนั้นสุดท้ายก็จะถูกคู่แข่งขั้นผ่านไปหรือถูกลูกค้าไม่สนใจโดยไม่มีกรกลับมาใช้ซ้ำอีกเลย

Wallerstein (1971) ความพึงพอใจเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับความสำเร็จตามความมุ่งหมาย หรือเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับความสำเร็จตามความมุ่งหมาย หรือเป็นความรู้สึกขั้นสุดท้ายที่ได้รับผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

Philip Kotler (1994: 36-40 อ้างถึงใน จิรภัทร บุญรักษา, 2553) ได้กล่าวถึงแนวคิดเรื่องความพึงพอใจของลูกค้า (Customer Satisfaction) ไว้ว่าความพึงพอใจ (Satisfaction) เป็นความรู้สึกหลังการซื้อของลูกค้า ซึ่งเป็นผลมาจากการเปรียบเทียบระหว่างการรับรู้ต่อการปฏิบัติงานของผู้ให้บริการหรือประสิทธิภาพของสินค้า (Perceived Performance) กับการให้บริการ หรือประสิทธิภาพของสินค้าที่ลูกค้าคาดหวัง

(Expected Performance) ถ้าผลที่ได้รับจากสินค้าหรือบริการ (Product Performance) ต่ำกว่าความคาดหวังของลูกค้า จะทำให้ลูกค้าเกิดความไม่พึงพอใจ (Dissatisfied Customer) แต่ถ้าระดับของผลที่ได้รับจากสินค้าหรือบริการตรงกับความคาดหวังของลูกค้า จะทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ (Satisfied Customer) และถ้าผลที่ได้รับจากสินค้าหรือบริการสูงกว่าความคาดหวังที่ลูกค้าตั้งไว้ ก็จะทำให้ลูกค้าเกิดความประทับใจ (Delighted Customer) ซึ่งสอดคล้องกับบอดุลย์ จาตุรงค์กุล (2543 อ้างถึงใน จิรภัทร บุญรักษา, 2553) ได้กล่าวถึงความพึงพอใจของลูกค้าหรือผู้บริโภคไว้ว่า ความพึงพอใจของผู้บริโภคเป็นเครื่องชี้ถึงความสำเร็จของการตลาด ซึ่งเกิดจากการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของสินค้ากับความคาดหวังที่ผู้บริโภคได้ตั้งไว้ก่อนที่จะมีการซื้อสินค้าหรือบริการ รูปแบบการเปรียบเทียบดังกล่าวแบ่งเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่

รูปแบบที่ 1 การปฏิบัติงานของสินค้าดีกว่าความคาดหวัง ซึ่งจะนำไปสู่ความพึงพอใจ

รูปแบบที่ 2 การปฏิบัติงานของสินค้าเท่ากับความคาดหวัง ซึ่งจะนำไปสู่ความรู้สึกเฉย ๆ

รูปแบบที่ 3 การปฏิบัติงานของสินค้าเลวกว่าความคาดหวัง ซึ่งจะนำไปสู่ความไม่พึงพอใจ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545) ได้อธิบายแนวคิดด้านการสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าไว้ ดังนั้นความพึงพอใจของลูกค้า (Customer Satisfaction) เป็นความรู้สึกของลูกค้าว่า พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ ซึ่งเป็นผลลัพธ์จากการเปรียบเทียบระหว่างการรับรู้ในการทำงานของผลิตภัณฑ์กับความคาดหวังของลูกค้า ระดับความพึงพอใจของลูกค้าเกิดจากความแตกต่างระหว่างผลประโยชน์จากการบริการกับความคาดหวังของบุคคล ซึ่งความคาดหวังนั้นเกิดจากประสบการณ์และความรู้ในอดีตของผู้ซื้อ ซึ่งมีความคาดหวังว่าจะได้รับจากผลิตภัณฑ์ ถ้าผลการทำงานของผลิตภัณฑ์ต่ำกว่าความคาดหวัง ลูกค้าก็จะไม่พึงพอใจ และถ้าผลการทำงานของผลิตภัณฑ์สูงกว่าความคาดหวังมาก ลูกค้าก็จะเกิดความพึงพอใจอย่างมาก

นักการตลาดจะต้องค้นหาและวัดความพึงพอใจของลูกค้าที่สอดคล้องกับแนวคิดทางการตลาด (Marketing Concept) สำหรับวิธีการติดตามและวัดความพึงพอใจของลูกค้าสามารถกระทำได้ด้วยวิธีต่าง ๆ ดังนี้

1. ระบบการติเตียนและข้อเสนอแนะ เป็นการหาข้อมูลทัศนคติของลูกค้าเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และบริการ ปัญหาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และการบริการ รวมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ธุรกิจนิยมใช้ ได้แก่ ธนาคาร โรงแรม โรงพยาบาล ภัตตาคาร ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น

2. การสำรวจความพึงพอใจของลูกค้า อาจเป็นการสำรวจความพึงพอใจของลูกค้า โดยการวิจัยตลาด วิธีนี้องค์กรจะต้องเตรียมแบบสอบถามเพื่อค้นหาความพึงพอใจของลูกค้า โดยทั่วไปลูกค้ามักไม่สนใจวิธีแรก แต่ส่วนใหญ่มักเปลี่ยนไปซื้อ จากผู้ขายหรือผู้ให้บริการรายอื่นแทนที่จะเสนอแนะคำติชม ซึ่งเป็นผลให้องค์กรต้องสูญเสียลูกค้า เทคนิคต่าง ๆ ที่ใช้สำรวจความ พึงพอใจของลูกค้ามีดังนี้

1) การให้คะแนนความพึงพอใจของลูกค้า ที่มีต่อบริการโดยอยู่ในรูปของการให้ คะแนน อาทิ ไม่พอใจอย่างยิ่ง ไม่พอใจ พอใจ พอใจอย่างยิ่ง เป็นต้น

2) การถามลูกค้าว่าได้รับความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์หรือบริการ หรือไม่อย่างไร

3) การถามให้ลูกค้าระบุปัญหาจากการใช้บริการ พร้อมทั้งเสนอแนะประเด็นต่าง ๆ ที่ควรแก้ไขปัญหานั้น เรียกว่า การวิเคราะห์ปัญหาของลูกค้า

4) การถามลูกค้าเพื่อให้คะแนนคุณสมบัติต่าง ๆ ของการบริการ เรียกว่า การให้คะแนนการทำงานการบริการ วิธีนี้จะช่วยให้ทราบถึงจุดอ่อน จุดแข็งของการบริการ

5) การสำรวจความตั้งใจในการซื้อหรือใช้บริการของลูกค้า

ทูลย์ส (2553) กล่าวว่าความพึงพอใจ หมายถึง ความต้องการ (Needs) ได้บรรลุเป้าหมาย และพฤติกรรมที่แสดงออกมาก็จะมีความสุข สังเกตได้จากสายตา คำพูด และการแสดงออก

ปรียาพร (2535) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกรวมของบุคคลที่มีต่อการทำกิจกรรมในทางบวก เป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการทำกิจกรรม และได้รับผลตอบแทน คือ ผลที่เป็นความพึงพอใจที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะทำกิจกรรม มีขวัญและกำลังใจ สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการทำกิจกรรม รวมทั้งการส่งผลความสำเร็จ และเป็นไปตามเป้าหมาย

สรุปจากแนวความคิดข้างต้นสรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่นักท่องเที่ยวมารับบริการที่ได้รับการตอบสนองเมื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในสิ่งที่ต้องการก็จะทำให้เกิดความรู้สึกที่ดี ที่ตรงกับความคาดหวังหรือมากกว่าที่คาดหวังไว้ก็จะมีความรู้สึกพึงพอใจ หากผลที่ได้รับจากสินค้าหรือบริการต่ำกว่าความคาดหวังก็จะมีความรู้สึกไม่พึงพอใจ ซึ่งในการให้คะแนนความพึงพอใจจะมีระดับมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับการได้รับการตอบสนองจากความคาดหวังที่มี

2.5 แนวคิดหลักในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Base Sustainable Tourism) คือการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมสังคมและวัฒนธรรมที่กำหนดทิศทางในการจัดการโดยชุมชนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนรู้และชุมชนโดยมองว่าการท่องเที่ยวสามารถครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน พร้อมกันทั้งการเมือง เศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมโดยมีชุมชนเป็นผู้ดูแลจัดการ

2.5.1 ความหมายของการท่องเที่ยวชุมชน

มีนักวิชาการหลายภาคส่วนได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชนดังนี้

การท่องเที่ยวโดยชุมชนคือการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมสังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชนจัดการ โดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิ์ในการจัดการดูแล เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน (โครงการการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ 2560) ประกอบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีดังนี้

1. ด้านทรัพยากร ธรรมชาติและวัฒนธรรมชุมชนมีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ และมีการผลิตที่พึ่งพาธรรมชาติอย่างยั่งยืน มีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์

2. ด้านองค์กรชุมชนมีระบบสังคมที่เข้าใจกันมีปราชญ์หรือผู้มีความรู้ และมีทักษะในเรื่องต่าง ๆ หลากหลายรู้สึกเป็นเจ้าของ และเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา

3. ด้านการจัดการมีกฎกติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเมืองครหรือกลไกในการทำงานเพื่อจัดการท่องเที่ยว และสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเข้ากับการพัฒนาชุมชน โดยรวมได้มีการ กระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรมมีกองทุน เพื่อประโยชน์ต่อ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน กิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างความรู้และความเข้าใจ ในวิถีชีวิต และวัฒนธรรมที่แตกต่าง จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างผู้มาเยือนกับคนในชุมชน สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม

4. ด้านการเรียนรู้ลักษณะของกิจกรรม การท่องเที่ยวสามารถสร้างความรู้และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันมีการจัดการซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างผู้มาเยือนกับชาวบ้าน อีกทั้งยังเป็นการสร้างจิตใต้สำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม

ซูวิทย์ ศิริโชคเวชกุล (2558) กล่าวถึงการท่องเที่ยวโดยชุมชนว่า เป็นแนวทางการท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจอย่างมากในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของโลกและภูมิภาค ซึ่งหัวใจสำคัญของการท่องเที่ยวชุมชนคือการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Participation) ในกิจกรรมทางการท่องเที่ยว เช่นการผลิตและจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน เทศกาลประเพณี การนำนักท่องเที่ยวชมกระบวนการทางการเกษตร ท่องเที่ยวโดยชุมชนที่หลายประเทศนำไปปฏิบัติและประสบความสำเร็จมีรูปแบบดังนี้

- 1) การจำหน่ายสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน (Product Sales) เช่น สินค้าหัตถกรรมอาหารประจำวัน
- 2) การแสดงวัฒนธรรม (Cultural Shows) เช่น การพ้อนรำการละเล่นพื้นบ้าน และการแสดงดนตรีเฉพาะชุมชน
- 3) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงหมู่บ้าน (Village Based Activities) คือ กิจกรรมทางการท่องเที่ยวซึ่งชุมชนในหมู่บ้านเป็นผู้ดำเนินการ เพื่อเสนอแก่นักท่องเที่ยวกิจกรรมการพักผ่อนในหมู่บ้านสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในชุมชนแห่งนี้แห่งนี้

ชุมชนเป็นผู้กำหนดกระบวนการทิศทางและรูปแบบการท่องเที่ยวของตนเอง ซึ่งมีชาวบ้านเป็นเจ้าของภาพ ของชุมชนเป็นเจ้าของทรัพยากรการท่องเที่ยว นั้น และมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการแหล่งท่องเที่ยว และอนุรักษ์ทั้งธรรมชาติและประวัติศาสตร์วัฒนธรรมวิถีชีวิต และรูปแบบการดำเนินชีวิตเพื่อสร้างการพัฒนาให้เกิดการยั่งยืนสู่ชนรุ่นหลัง และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2559)

2.5.2 หลักการจัดการของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากแนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มองว่าชุมชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา จนทำให้การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาแบบองค์รวมที่มีคนเข้ามามีส่วนร่วม เมื่อมองในบริบทของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ต้องการให้ชุมชนมีส่วนร่วม และได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวจึงควรมีหลักการร่วมกันดังนี้

1. การท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องมาจากความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริงชุมชน ได้มีการพิจารณาถึงสภาพของปัญหาผลกระทบทางการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้น แล้วชุมชนร่วมตัดสินใจลงมติที่จะดำเนินการแนวทางที่ชุมชนเห็นสมควร

2. สมาชิกในชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการคิดการวางแผนการทำกิจกรรมติดตามประเมินผลการเรียนรู้และรับประโยชน์ร่วมกัน
3. ชุมชนต้องร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นชมรม หรือองค์กรองค์กร การบริหารส่วนตำบล ก็ได้เป็นตัวแทนในการทำหน้าที่แทนสมาชิกทั้งหมด และดำเนินการทางด้านกำหนดทิศทาง และนโยบายการบริหารจัดการการประสานงานมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของสมาชิกในชุมชน
4. รูปแบบเนื้อหาและกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องคำนึงถึงการอยู่ร่วมกันอย่างมีศักดิ์ศรีมีความเท่าเทียมกัน มีความเป็นธรรม และให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเศรษฐกิจ การเมืองสังคม และวัฒนธรรม ในเชิงสร้างสรรค์และลดผลกระทบในเชิงลบ
5. มีกฎกติกา ที่เห็นร่วมกันจากชุมชนสำหรับการจัดการท่องเที่ยวที่ชัดเจน และสามารถกำกับดูแลให้เป็นไปตามกติกาที่วางไว้
6. ชุมชนมีการจัดการท่องเที่ยวสมาชิกในชุมชนชาวบ้านทั่วไป และนักท่องเที่ยวควรมีการเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางกระบวนการการท่องเที่ยวที่ถูกต้องและเหมาะสม
7. การท่องเที่ยวโดยชุมชนจะต้องมีข้อตกลงร่วมกันในชุมชน เช่น ความสะอาด ความปลอดภัย การกระจายรายได้ที่เป็นธรรมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และพิจารณาถึงขีดความสามารถในการรองรับ
8. รายได้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวมีส่วนนำไปสนับสนุนพัฒนาชุมชน และรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน
9. การท่องเที่ยวจะไม่ใช่อำชีพหลักของชุมชน และชุมชนต้องดำรงอาชีพหลักของตนเองไว้ได้ทั้งนี้หากอาชีพของชุมชนเปลี่ยนเป็นการจัดการท่องเที่ยวจะเป็นการทำลายชีวิต และจิตวิญญาณดั้งเดิมของชุมชนอย่างชัดเจน
10. องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งพอที่จะจัดการกับผลกระทบที่เกิดขึ้นได้ และพร้อมจะหยุดเมื่อเกิดความสามารถในการจัดการซึ่งสิ่งเหล่านี้หากมองในแง่ความพร้อมของชุมชน และประสิทธิภาพในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในมิติของชุมชนแล้ว การท่องเที่ยวโดยชุมชนจะเป็นไปได้ด้วยดีนั้น ยังต้องพิจารณาจากมิตินอกชุมชนที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่ การตลาด นโยบายรัฐที่เข้ามาสนับสนุน พฤติกรรมนักท่องเที่ยว เป็นต้น

2.5.3 กระบวนการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว

หากชุมชนมีความพร้อม และมีปัจจัยเอื้ออำนวยต่อการเข้ามาบริหารจัดการการท่องเที่ยวแล้วนั้นผู้นำชุมชน และแกนนำที่หลากหลายตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน เช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่นองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ครูอาจารย์ในโรงเรียนร่วม การประชุมสัมมนาเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกับการท่องเที่ยว โดยชุมชน ซึ่งเป็นการฝึกกำลังความคิดสร้างสรรค์ประสานแนวคิดของทุกคนให้เห็นเป็นภาพเดียวกัน ในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนและนำวิสัยทัศน์ที่ได้มากำหนดเป็นเป้าหมายเป็นทิศทางของการ

พจนานุกรม (2560) ได้กล่าวไว้ว่า วิสัยทัศน์ที่ชุมชนหลายแห่งที่ตัดสินใจเปิดการท่องเที่ยวภายในชุมชนขึ้นและมีการบริหารจัดการโดยชุมชนเองมีรูปแบบการมองวิสัยทัศน์ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือหนึ่งในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกับคนภายนอกให้เกิดความรู้ความเข้าใจต่อสภาพปัญหาของชุมชน ที่ประสบอยู่ และหวังว่าจะได้เพื่อนที่เข้าใจร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน อันเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคนต่างวัฒนธรรม เพื่อประสานการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของชุมชนนั้น

2. การท่องเที่ยวทำให้เกิดผลกระทบทางสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ที่ชุมชนต้อง รวมตัวกันเข้ามาจัดการให้นักท่องเที่ยว และผู้ที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติอยู่ในกฎกติกาของชุมชน การจัดระเบียบการแบ่งปันผลประโยชน์แก่ผู้คนที่เกี่ยวข้อง และผลประโยชน์ในชุมชน การสร้างมาตรฐานต่าง ๆ ของการท่องเที่ยวโดยชุมชนทาง เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบมากเกินไปจนขีดความสามารถที่ชุมชนจัดการได้

3. การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการเรียนรู้ระหว่างคนกับธรรมชาติเป็นการสร้างโอกาสในการฟื้นฟูวัฒนธรรมภูมิปัญญา และสิ่งแวดล้อมโดยมองที่รายได้เป็นเพียงแค่ผลพลอยได้จากกระบวนการเรียนรู้ท่ามกลางการท่องเที่ยว

ซึ่งทั้ง 3 รูปแบบนี้จะเป็นพื้นฐานการคิดจากชุมชน ที่มีความภูมิใจในวัฒนธรรม และภูมิปัญญาของตนเอง ที่มีความพร้อมจะสืบต่อคนภายนอก โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดจากนั้นแล้วชุมชนยังต้องการความเข้าใจ ในความร่วมมือของนักท่องเที่ยวให้เคารพในกฎกติกาชุมชนร่วมกันสร้างไว้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัฒนธรรม

2.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ยูวัฒน์ (2536) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบถึงตนส่วนใหญ่ ไพรัตน์ (2537) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึงกระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริมชักนำและสร้างโอกาสให้ประชาชนทั้งส่วนบุคคล กลุ่มชน ชุมชน สมาคมมูลนิธิ และองค์กรอาสาสมัครเข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือ หลาย ๆ เรื่องแล้วแต่กรณี และ วันรักษ์ (2531) ได้สรุปว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเข้าร่วมอย่างแข็งขันและอย่างเต็มที่ของกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในทุกขั้นตอนของโครงการ หรืองานพัฒนาชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในอำนาจการตัดสินใจและหน้าที่ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมเข้าร่วมจะเป็นเครื่องประกันว่าสิ่งที่ผู้มีส่วนได้เสียต้องการที่สุดนั้น จักได้รับการตอบสนอง และทำให้มีความเป็นไปได้มากขึ้นว่า สิ่งที่ทำไปนั้นจะตรงกับความต้องการที่แท้จริง และมั่นใจมากขึ้นว่าผู้เข้าร่วม ทุกคนจะได้รับประโยชน์เสมอหน้ากัน

อุชาวดี (2546) ได้ทำการศึกษาการรับรู้ต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่มีผลต่อกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน กรณีศึกษาชุมชนปวนพุก กิ่งอำเภอหนองหินจังหวัดเลย ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยว กิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน การ

รับรู้ต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ส่งผลต่อกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว โดยการแบ่งเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการท่องเที่ยว และกลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประกอบการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างการวิเคราะห์ ผลจากการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้ ผลการทดสอบสมมติฐานการรับรู้ต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีผล ต่อกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนปวนพุด โดยแยกทดสอบกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มพบว่า กลุ่มที่เกี่ยวข้อง การรับรู้ต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรวมทั้ง 4 องค์ประกอบกับกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวของกลุ่มที่เกี่ยวข้อง ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน นั่นคือ การรับรู้ต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยรวมไม่ส่งผลต่อกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวของกลุ่มที่เกี่ยวข้อง แต่เมื่อพิจารณาค่านัยสำคัญทางสถิติ t แล้ว พบว่า มีเพียงการรับรู้ต่อองค์ประกอบด้านการจัดการที่ส่งผลต่อกิจกรรมการรักษาสิ่งแวดล้อมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผลการทดสอบสมมติฐานของกลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว พบว่าเป็นไปตามสมมติฐานคือ การรับรู้ต่อองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศส่งผลต่อกิจกรรม ที่ส่งผลต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม กิจกรรมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่คนในชุมชนและนักท่องเที่ยว พบว่า การรับรู้ต่อองค์ประกอบด้านการสื่อความหมายธรรมชาติ ส่งผลต่อกิจกรรมสร้างความรู้ ความเข้าใจ แก่คนในชุมชน การรับรู้ต่อหลักการของการท่องเที่ยว เชิงนิเวศที่แตกต่างกัน ระหว่างกลุ่มที่เกี่ยวข้อง และกลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้อง กลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้อง มีการรับรู้ระดับน้อยถึงน้อยที่สุดโดยเฉพาะองค์ประกอบ ด้านการสื่อความหมายธรรมชาติ ดังนั้น การดำเนินการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรเน้นให้ความสำคัญต่อการสร้างความเข้าใจแก่คนในชุมชนท้องถิ่นทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

เพียงกานต์ นามวงศ์ (2549) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ชุมชนไหลหิน ตำบลไหลหิน อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง พบว่าผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพบว่าชุมชนไหลหินมีสภาพที่สามารถจะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบ 3 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการเข้าถึงหมู่บ้าน และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งชุมชนไหลหินมีสภาพที่จะสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อสร้างรายได้ ให้แก่ชุมชนและเพื่อเพิ่มศักยภาพในการท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักรวมถึงส่งเสริมให้คนในชุมชนรู้จัก รักและหวงแหนทรัพยากรในท้องถิ่นที่มีอยู่อย่างยั่งยืนต่อไป

ธัญพร (2550) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ ด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในชุมชน จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งได้ทำการศึกษาถึงรูปแบบการจัดการความรู้ องค์ประกอบและขั้นตอนกระบวนการจัดการความรู้ในชุมชน เพื่อศึกษาพบว่าชุมชนมีกระบวนการจัดการความรู้ด้านการท่องเที่ยว โดยกลุ่มประชากรที่ทำการวิจัยคือ ชาวบ้านที่ประกอบการท่องเที่ยวและให้บริการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม ทั้ง 3 อำเภอ คือ อำเภอเมืองสมุทรสงคราม อำเภออัมพวา และอำเภอบางคนที ซึ่งผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการความรู้ ในชุมชนมีส่วนประกอบที่สำคัญ คือ ความรู้คน และกระบวนการ ความรู้ คือ ความรู้ที่เกี่ยวกับ การจัดการ โดยมีคน เป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้เกิด

กระบวนการหรือกิจกรรมต่าง ๆ และกระบวนการจะเป็นเครื่องมือหรือวิธีที่จะเชื่อมประสาน คน ความรู้และกระบวนการเข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งรูปแบบการจัดการความรู้ดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแบบจำลองปลาหู (TUNA Model) อย่างยิ่ง และกระบวนการจัดการความรู้ในชุมชนที่ได้มาจากการวิจัยนั้น สามารถสังเคราะห์เป็นแบบจำลอง ที่มีลักษณะเป็นเกลียวของความรู้ที่เชื่อมต่อกัน เมื่อนำไปใช้และพัฒนาให้เกิด องค์ความรู้ใหม่จะนำไปสู่การเพิ่มพูนความรู้ยิ่งขึ้น ซึ่งทั้งหมดนี้เกิดขึ้นภายในกระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านการทำกิจกรรมและการพูดคุยเฉพาะแต่สิ่งดี ๆ ให้แก่กัน

วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน : ศึกษากรณี ตลาดน้ำอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ชุมชนอัมพวาได้มีการฟื้นฟูการท่องเที่ยวให้กลับมาอีกครั้งในปี พ.ศ. 2547 ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่มากโดยเฉพาะการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา ที่มีนักท่องเที่ยวทั้งจากกรุงเทพมหานครและบริเวณใกล้เคียงให้ความสนใจ ส่งผลให้ชุมชนมีการปรับตัวเรื่องรองรับการท่องเที่ยว มีอาชีพใหม่ ๆ เกิดขึ้น มีการฟื้นฟู และรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม มีการเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตจากการผลิตเพื่อยังชีพมาสู่การผลิต เพื่อการค้าและกำไรมากขึ้น และส่งผลต่อการขาดความช่วยเหลือและนำไปสู่ความขัดแย้งในชุมชน แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวจึงควรจัดให้เป็นระบบโดยใช้หลักการประชุมร่วมกันเชิงพหุภาคี เพื่อให้ทุกฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับชุมชน

จริยาวัฒน์ (2553) ได้ศึกษาการพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชน ด้วยการจัดการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง ดำเนินการโดยองค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้งสามารถแก้ไขปัญหาให้แก่ชุมชนเรื่องผลผลิตทางการเกษตรได้ เพราะเป็นการสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ความสำเร็จดังกล่าวเป็นผลสืบเนื่องจากปัจจัยภายนอก ซึ่งได้แก่กระแสการส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ ของภาครัฐ ที่สร้างความต้องการในการท่องเที่ยวของภาคประชาชนอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวระดับท้องถิ่นโดยมีปัจจัยภายในคือพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสวนเกษตรดั้งเดิมแบบยกท้องร่อง ซึ่งเป็นพื้นที่อนุรักษ์ของภาครัฐมาตั้งแต่ปี 2520 และตั้งอยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ การมีผู้นำอย่างเป็นทางการที่ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้สามารถจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงสามารถขยายผลการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไปเชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง เช่น การพัฒนา ด้านคมนาคม สาธารณูปโภคต่าง ๆ การรื้อฟื้นวัฒนธรรมประเพณี

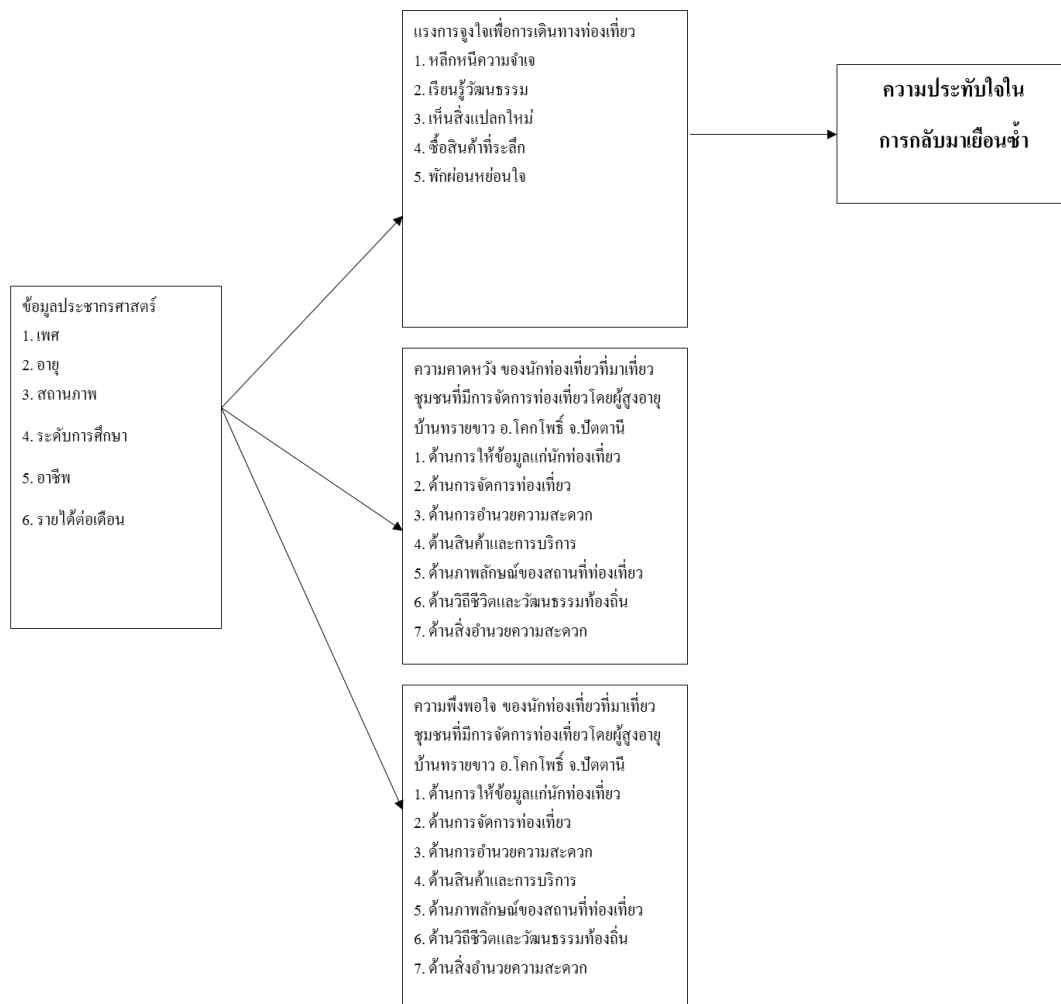
กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไว (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดลำปาง มุ่งศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวและประชาชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน รวมถึงนโยบายการจัดการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐและความคิดเห็นของผู้นำชุมชนในจังหวัดลำปาง เพื่อใช้ประกอบเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่านักท่องเที่ยว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยวโดยชุมชน ดังนี้ ความสามารถในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก โปรแกรมการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวและบริการเสริมในระดับมาก

และประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดลำปางในระดับมากและมีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนและสภาพทรัพยากรท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนใหญ่เห็นว่าควรมีการวางแผนพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวชุมชน สอดคล้องกับตำบลทรายขาวที่ต้องการการเชื่อมต่อและการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นระบบ

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษา “เรื่อง แรงการจูงใจ ความคาดหวัง และความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี” ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 ขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ
- 3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการศึกษา ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยว โดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ซึ่งผู้วิจัยไม่ทราบถึงขนาดของประชากรที่แน่นอน จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยเปิดตารางของ Taro Yamane (นราศรี ไววานิชกุล และชูศักดิ์ อุดมศรี, 2538) ความคลาดเคลื่อนที่ .05 โดยการคำนวณกลุ่มตัวอย่างดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย n	=	จำนวนของขนาดตัวอย่าง
N	=	จำนวนรวมของประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษา
E	=	ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ ในการศึกษาที่กำหนดเท่ากับ .05

โดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความผิดพลาดสูงสุดที่จะเกิดขึ้น 0.05 ขนาดตัวอย่างจำนวน 385 คน สำรองเพิ่ม 15 คน จะได้เท่ากับจำนวน 400 คน ซึ่งทำการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างดังนั้น ต้องใช้ขนาดตัวอย่างเป็นจำนวนอย่างน้อย 384 คน โดยมีค่าความคลาดเคลื่อน ไม่เกินร้อยละ 5 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เพื่อความสะดวกในการประเมินผล และการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ไม่น้อยกว่า 384 ตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่าง ซึ่งถือได้ว่าผ่านเกณฑ์ตามที่เงื่อนไขกำหนด

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ โดยพัฒนาเครื่องมือมาจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อมูลประชากรศาสตร์ แบบสอบถาม กำหนดให้ตอบคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ในลักษณะ Checklist ที่เป็นแบบสอบถาม ปลายปิด ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 แรงจูงใจเพื่อการเดินทางท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี โดยแบ่งออกเป็น

1. เห็นสิ่งแปลกใหม่
2. เรียนรู้วัฒนธรรม
3. ซื้อสินค้าที่ระลึก
4. พักผ่อนหย่อนใจ
5. หลีกหนีความจำเจ

เป็นแบบสอบถามที่มีการวัดและการกำหนดน้ำหนักคะแนนตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) โดยได้กำหนดน้ำหนักคะแนนของแบบสอบถาม ดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับแรงจูงใจ
5 หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4 หมายถึง	เห็นด้วย
3 หมายถึง	ไม่แน่ใจ
2 หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1 หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 3 ความคาดหวัง ของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จังหวัดปัตตานี

เป็นแบบสอบถามที่มีการวัดและการกำหนดน้ำหนักคะแนนตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) โดยได้กำหนดน้ำหนักคะแนนของแบบสอบถาม ดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับความคาดหวัง
5 หมายถึง	มากที่สุด
4 หมายถึง	มาก
3 หมายถึง	ปานกลาง
2 หมายถึง	น้อย
1 หมายถึง	น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีจังหวัดปัตตานี

เป็นแบบสอบถามที่มีการวัดและการกำหนดน้ำหนักคะแนนตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) โดยได้กำหนดน้ำหนักคะแนนของแบบสอบถาม ดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับความพึงพอใจ
5 หมายถึง	มากที่สุด
4 หมายถึง	มาก
3 หมายถึง	ปานกลาง
2 หมายถึง	น้อย
1 หมายถึง	น้อยที่สุด

ตอนที่ 5 ความประทับใจในการกลับมาเยือนซ้ำ ของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีจังหวัดปัตตานี

เป็นแบบสอบถามที่มีการวัดและการกำหนดน้ำหนักคะแนนตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) โดยได้กำหนดน้ำหนักคะแนนของแบบสอบถาม ดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับความประทับใจ
5 หมายถึง	มากที่สุด
4 หมายถึง	มาก
3 หมายถึง	ปานกลาง
2 หมายถึง	น้อย
1 หมายถึง	น้อยที่สุด

3.3 ขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ

3.3.1 ในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยจะทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยรวบรวมข้อมูลตัวแปรต่าง ๆ เพื่อจัดทำเป็นแบบสอบถามที่พิจารณาแล้วว่าครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย และสมมติฐานที่กำหนด

3.3.2 จากนั้นขอคำแนะนำจากอาจารย์ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของการใช้ภาษาและครอบคลุมเนื้อหาของการวิจัย

3.3.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วไปทดสอบเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นเป็นจำนวน 30 ชุด โดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
n แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$\sum s_i^2$ แทน ผลรวมค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 s_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมของแต่ละคน
 โดย α ต้องมีค่า 0.7 ขึ้นไป จึงจะยอมรับแบบสอบถาม

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการทดสอบความเชื่อมั่น โดย α ต้องมีค่า 0.7 ขึ้นไปเรียบร้อยแล้ว ไปดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยสุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดในข้อ 3.1

3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 ภายหลังจากการรวบรวมข้อมูลตามข้อ 3.4 แล้วเสร็จ ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ

3.5.2 ทำการลงรหัสข้อมูลโดยกรอกผลที่ได้ในแบบฟอร์มลงรหัส เพื่อเป็นการบันทึกข้อมูลและเตรียมนำเข้าสู่โปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติ

3.5.3 นำข้อมูลที่ได้นำเข้าสู่โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำแบบสอบถามที่ทำการตอบแล้วมาวิเคราะห์ประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

3.6.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

3.6.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าที (Independent Samples t-test) สำหรับเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยประชากร สองกลุ่มที่เป็นอิสระกัน (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2550: 109) และค่าเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป หากพบว่ามีความแตกต่างจะเปรียบเทียบระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม ใช้ F-test โดยวิเคราะห์ตัวแปรทางเดียว (One – Way ANOVA) หลังจากพบว่ามีความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยจะทำการทดสอบรายคู่โดยใช้สถิติ (Least Significant Difference :LSD) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2546: 333)

3.6.3 สถิติที่ใช้รูปแบบสมการถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ (Multiple linear regression) ซึ่งเป็นการศึกษาอิทธิพลระหว่างตัวแปรตาม (dependent variable: Y) 1 ตัว และตัวแปรอิสระ (independent variable: X) หลายตัวพร้อมกัน เพื่อให้ทราบถึงอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “แรงจูงใจ ความคาดหวัง และความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี” ได้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำอักษรย่อและสัญลักษณ์มาใช้ดังนี้

- 4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลประชากรศาสตร์
- 4.2 การวิเคราะห์แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
- 4.3 การวิเคราะห์ปัจจัยความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ
- 4.4 การเปรียบเทียบปัจจัยความคาดหวังกับปัจจัยความพึงพอใจต่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ
- 4.5 การวิเคราะห์ปัจจัยความพึงพอใจต่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุที่มีอิทธิพลต่อการกลับมาเยือนซ้ำ
- 4.6 การวิเคราะห์ความประทับใจ/การกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ
- 4.7 การทดสอบสมมุติฐาน
  - 4.7.1 การเปรียบเทียบแรงจูงใจของนักท่องเที่ยว จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน
  - 4.7.2 การเปรียบเทียบปัจจัยความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยว จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน
  - 4.7.3 การเปรียบเทียบขนาดอิทธิพล ของปัจจัยความพึงพอใจที่มีต่อความประทับใจกลับมาเยือนซ้ำ

สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ไว้ในการแปลความหมาย ดังนี้

N	แทน	จำนวนของกลุ่มประชากร
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
$S.D.$	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

<i>t</i>	แทน	ค่าสถิติ Independent – Samples t – Test
<i>Sig.</i>	แทน	นัยสำคัญทางสถิติ (Significant)
*	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
**	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลประชากรศาสตร์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ ของนักท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

ตารางที่ 4.1 จำนวนร้อยละของข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	184	46.0
หญิง	216	54.0
รวม	400	100
อายุ		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี	23	5.8
21-30 ปี	52	13.0
31-40 ปี	70	17.5
41-50 ปี	150	37.5
51-60 ปี	81	20.3
มากกว่า 60 ปี	24	6.0
รวม	400	100
สถานภาพการสมรส		
โสด	123	30.8
สมรส	172	43.0
หม้าย/หย่าร้าง	105	26.3
รวม	400	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	18	4.5
มัธยมศึกษา	17	4.3
ประกาศนียบัตร/อนุปริญญา	63	15.8
ปริญญาตรี	189	47.3
สูงกว่าปริญญาตรี	113	28.3
รวม	400	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพ		
พนักงานบริษัทเอกชน	46	11.5
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	150	37.5
รับจ้างทั่วไป	41	10.3
ธุรกิจส่วนตัว	118	29.5
แม่บ้าน	23	5.8
นักเรียน/นักศึกษา	22	5.5
รวม	400	100
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	23	5.3
5,000-10,000 บาท	43	10.8
10,001-15,000 บาท	43	10.8
15,001-20,000 บาท	55	13.8
20,001-25,000 บาท	61	15.3
25,001-30,000 บาท	42	10.5
30,000 บาทขึ้นไป	133	33.3
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่าข้อมูลข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว จำแนกได้ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

เพศ กลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 54.0 และเพศชายจำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 ตามลำดับ

อายุ กลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมา คือ อายุ 51-60 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 20.3 อายุ 31-40 ปี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 อายุ 21-30 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 อายุ มากกว่า 60 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 และอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 ตามลำดับ

สถานภาพ กลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 43.0 รองลงมา โสด จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 และหม้าย/หย่าร้าง จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3 ตามลำดับ

ระดับการศึกษากลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 47.3 รองลงมา คือสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 ประกาศนียบัตร/อนุปริญญา จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 ต่ำกว่ามัธยมศึกษา จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 และมัธยมศึกษา จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3 ตามลำดับ

อาชีพกลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจจำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมา ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 มีพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 รับจ้างทั่วไป จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3 แม่บ้านจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 และนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 ตามลำดับ

รายได้ต่อเดือนกลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 30,000 บาทขึ้นไป จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมา 20,001-25,000 บาท จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 รายได้ต่อเดือน 15,001-20,000 บาท จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8 5,000-10,000 บาท และ 10,001-15,000 บาท จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 25,001-30,000 บาท จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 และต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3 ตามลำดับ

4.2 การวิเคราะห์แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปร 14 ตัว

- F1 ความตื่นเต้นและทดลองอาหารท้องถิ่น
- F2 หลีกหนีความจำเจและเห็นสิ่งแปลกใหม่
- F3 ทำกิจกรรมเดินวิ่งละเหยี่ยมญาติ

ตัวแปร	F1	F2	F3
ท่านชอบการท่องเที่ยวแบบตื่นเต้น ผจญภัย	.795		
ท่านชอบทดลองอาหารท้องถิ่น	.762		
ท่านได้รับการบอกเล่าถึงชุมชนท่องเที่ยว	.755		
ท่านต้องการสนับสนุนสินค้าชุมชน เช่น โอท็อปชุมชน	.747		
ท่านต้องการมากราบนมัสการเกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียง	.719		
ท่านต้องการต้องการลิ้มลองผลไม้ ทุเรียนพรีเมียมระดับประเทศ	.706		
ท่านต้องการมานั่งรถจี๊ปสมัยสงครามโลกเพื่อชื่นชมบรรยากาศ ทิวทัศน์และแหล่งท่องเที่ยว	.703		
ต้องการหลีกหนีจากความจำเจในชีวิตประจำวัน		.798	
ท่านต้องการท่องเที่ยวในสถานที่ที่ไม่เคยไปมาก่อน		.797	
ท่านต้องการมาท่องเที่ยวตามที่มีคนรีวิวในสื่อออนไลน์		.769	
ท่านต้องการศึกษาประวัติศาสตร์ของชุมชน		.768	
ท่านต้องการศึกษาสังคมพหุวัฒนธรรม พุทธ-มุสลิม		.749	
ท่านต้องการร่วมกิจกรรม เดิน-วิ่งป่า สันกาลาศีรี			.880
ท่านต้องการมาเยี่ยมญาติ หรือเพื่อน			.856

ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้สถิติ KMO (Kaiser-MeyerOlkin Measure of Sampling Adequacy) และ Bartlett's Test of Sphericity ใช้วัดความเหมาะสมของข้อมูล ซึ่งได้ค่า KMO เท่ากับ .912

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแรงจูงใจเพื่อการเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ความตื่นตัวและทดลองอาหารท้องถิ่น

ความตื่นตัวและทดลองอาหารท้องถิ่น	ระดับแรงจูงใจ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
การท่องเที่ยวแบบตื่นตัว ผจญภัย	4.41	.786	มากที่สุด	2
การทดลองอาหารท้องถิ่น	4.28	.826	มากที่สุด	4
การได้รับการบอกเล่าถึงชุมชนท่องเที่ยว	4.09	.807	มาก	6
ต้องการสนับสนุนสินค้าชุมชน เช่น โอท็อปชุมชน	4.41	.793	มากที่สุด	1
ต้องการมาราบบนมัศจรรย์การเก็อาจารย์ที่มีชื่อเสียง	4.04	.850	มาก	7
ต้องการต้องการลิ้มลองผลไม้ ทุเรียนพรีเมียมระดับประเทศ	4.23	.769	มากที่สุด	5
ต้องการมานั่งรถจี๊ปสมัยสงครามโลกเพื่อขึ้นชมบรรยากาศ ทิวทัศน์และแหล่งท่องเที่ยว	4.38	.760	มากที่สุด	3
รวม	4.26	.648	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ระดับแรงจูงใจเพื่อการเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ความตื่นตัวและทดลองอาหารท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ต้องการสนับสนุนสินค้าชุมชน เช่น โอท็อปชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมา คือ การท่องเที่ยวแบบตื่นตัว ผจญภัย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.41$) ต้องการมานั่งรถจี๊ปสมัยสงครามโลกเพื่อขึ้นชมบรรยากาศ ทิวทัศน์และแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.38$) การทดลองอาหารท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$) ต้องการต้องการลิ้มลองผลไม้ ทุเรียนพรีเมียมระดับประเทศ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$) การได้รับการบอกเล่าถึงชุมชนท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.09$) และต้องการมาราบบนมัศจรรย์การเก็อาจารย์ที่มีชื่อเสียง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.04$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแรงจูงใจเพื่อการเดินทางท่องเที่ยวที่ชวนนักท่องเที่ยวชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี หลีกหนีความจำเจและเห็นสิ่งแปลกใหม่

หลีกหนีความจำเจและเห็นสิ่งแปลกใหม่	ระดับแรงจูงใจ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
ต้องการหลีกหนีจากความจำเจในชีวิตประจำวัน	4.37	.858	มากที่สุด	2
ต้องการท่องเที่ยวในสถานที่ที่ไม่เคยไปมาก่อน	4.40	.850	มากที่สุด	1
ต้องการมาท่องเที่ยวตามที่มีคนรีวิวในสื่อออนไลน์	4.35	.856	มากที่สุด	3
ต้องการศึกษาประวัติศาสตร์ของชุมชน	4.01	.955	มาก	5
ต้องการศึกษาสังคมพหุวัฒนธรรม พุทธ-มุสลิม	4.05	.930	มาก	4
รวม	4.24	.748	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ระดับแรงจูงใจเพื่อการเดินทางท่องเที่ยวที่ชวนนักท่องเที่ยวชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี หลีกหนีความจำเจและเห็น สิ่งแปลกใหม่โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ต้องการท่องเที่ยวในสถานที่ที่ไม่เคยไปมาก่อน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$) รองลงมา ต้องการหลีกหนีจากความจำเจในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$) ต้องการมาท่องเที่ยวตามที่มีคนรีวิวในสื่อออนไลน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.35$) ต้องการศึกษาสังคมพหุวัฒนธรรม พุทธ-มุสลิม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) และต้องการศึกษาประวัติศาสตร์ของชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.01$)

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแรงจูงใจเพื่อการเดินทางท่องเที่ยววันหยุดที่ชวนนักท่องเที่ยวชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ทำกิจกรรมเดินวิ่งละเหยี่ยมญาติ

ทำกิจกรรมเดินวิ่งละเหยี่ยมญาติ	ระดับแรงจูงใจ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
ต้องการร่วมกิจกรรม เดิน-วิ่งป่า สันกาลาศีรี	4.50	.712	มากที่สุด	1
ต้องการมาเหยี่ยมญาติ หรือเพื่อน	4.24	.788	มากที่สุด	2
รวม	4.37	.682	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ระดับแรงจูงใจเพื่อการเดินทางท่องเที่ยววันหยุดที่ชวนนักท่องเที่ยวชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ทำกิจกรรมเดินวิ่งละเหยี่ยมญาติโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ต้องการร่วมกิจกรรม เดิน-วิ่งป่า สันกาลาศีรี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) และต้องการมาเหยี่ยมญาติ หรือเพื่อน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 สรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับแรงจูงใจเพื่อการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

แรงจูงใจ	ระดับแรงจูงใจ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
ความตื่นเต้นและทดลองอาหารท้องถิ่น	4.26	.632	มากที่สุด	2
หลีกเลี่ยงความจำเจและเห็นสิ่งแปลกใหม่	4.24	.748	มากที่สุด	3
ทำกิจกรรมเดินวิ่งละเอียดเยี่ยมญาติ	4.37	.682	มากที่สุด	1
รวม	4.29	.582	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.6 สรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับแรงจูงใจเพื่อการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี พบว่า โดยภาพรวมความคาดหวัง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.29$) โดยจำแนกตามรายชื่อได้ดังนี้

1. ทำกิจกรรมเดินวิ่งละเอียดเยี่ยมญาติ มีระดับแรงจูงใจ ($\bar{X} = 4.37$) ของนักท่องเที่ยวที่มีแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ให้มีความสำคัญเป็นอันดับ 1
2. ความตื่นเต้นและทดลองอาหารท้องถิ่น มีระดับแรงจูงใจ ($\bar{X} = 4.26$) ของนักท่องเที่ยวที่มีแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ให้มีความสำคัญเป็นอันดับ 2
3. หลีกเลี่ยงความจำเจและเห็นสิ่งแปลกใหม่ มีระดับแรงจูงใจ ($\bar{X} = 4.24$) ของนักท่องเที่ยวที่มีแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ให้มีความสำคัญเป็นอันดับ 3

4.3 การวิเคราะห์ปัจจัยความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ

ตารางที่ 4.7 ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปร 33 ตัว

- F1 การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม
- F2 การจัดการด้านให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว
- F3 การอำนวยความสะดวก
- F4 สินค้าของที่ระลึกและการบริการ
- F5 กิจกรรมเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวชุมชน

ตัวแปร	F1	F2	F3	F4	F5
ความเป็นมิตรและมีน้ำใจของผู้คนในท้องถิ่น	.786				
การอนุรักษ์สถาปัตยกรรม สิ่งปลูกสร้างในท้องถิ่น	.785				
ความมีเสน่ห์ในวิถีชีวิต พุทธและมุสลิมในพหุวัฒนธรรม	.774				
ความน่าสนใจของวัฒนธรรมและสังคมในท้องถิ่น	.751				
สถานที่พักผ่อนมีความสะอาด และปลอดภัย	.739				
การอนุรักษ์ภาษาพูดของท้องถิ่น	.719				
ความสะดวกในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	.675				
ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	.661				
ความสมบูรณ์ทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว	.655				
การอนุรักษ์ สภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว	.634				
มีสินค้าให้จับจ่าย ชื่อของฝาก อาทิ กล้วยเส้น, ส้มแขกแช่อิ่ม, ขนมเปียะ, พ้ามัดข้อม, ผลไม้ตามฤดูกาล	.629				
มีการจัดการอย่างเป็นระบบ มีศูนย์กลางให้ข้อมูลและจัดการ		.814			
มีการประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ และติดต่อได้อย่างทันที		.793			
ชุมชนสามารถเล่าเรื่องสร้างความสนใจได้อย่างน่าเชื่อถือ		.778			
มีการจัดเส้นทางท่องเที่ยวอย่างชัดเจน และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว		.747			
ผู้นำเที่ยวสามารถเล่าประวัติศาสตร์ ตำนาน ความเชื่อของชุมชนได้อย่างตรงกันทั้งหมด		.743			
ผู้เล่าเรื่องสามารถโยงเนื้อหาเรื่องราวประวัติศาสตร์ที่มาที่ไป ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม กลมกลืน		.738			

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ตัวแปร	F1	F2	F3	F4	F5
ผู้เล่าเรื่อง สามารถอธิบาย แหล่งท่องเที่ยวที่มาที่ไป กระบวนการทำงาน กระบวนการผลิตได้อย่างถูกต้อง น่าสนใจ		.735			
ผู้เล่าเรื่องสามารถตอบคำถามได้อย่างชัดเจน เข้าใจ		.635			
สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้อย่างสุภาพเหมาะสม		.629			
สามารถให้คำแนะนำได้ในเรื่องที่นักท่องเที่ยวร้องขอ เช่น การเดินป่า การศึกษารายกรณี เช่น ความสนใจในพรรณพืชโบราณ เป็นต้น		.605			
มีสถานีอนามัยที่สามารถนำส่ง กรณีเกิดอุบัติเหตุ		.506			
มีเสียงตามสายที่สามารถส่งกระจายให้ข้อมูลชุมชนและนักท่องเที่ยว			.699		
ที่พัก สะอาด น้ำพัก มีห้องสุขา ที่สะอาด สะดวก ปลอดภัย			.652		
มีการบริการ รับ-ส่ง ถึงสถานีรถไฟ หรือในตัวเมือง			.644		
มีการบริการอาหาร ที่สะอาด อร่อย ปลอดภัย			.555		
ความน่าสนใจของสินค้าของที่ระลึก				.751	
ความเพียงพอในสถานที่จำหน่ายสินค้าที่ระลึก				.746	
ความเพียงพอของการให้บริการ รถ จักรยาน การนวด ผ่อนคลาย				.725	
ความเพียงพอของสถานที่พักผ่อน				.665	
มีบริการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ผ้าหมัดย้อม การทำอาหารท้องถิ่น, การทำกล้วยเส้น, การทำขนมเปียะ					.741
ความมีเอกลักษณ์ด้านพหุวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว					.716
การบริการที่สุภาพเป็นกันเองของเจ้าของบ้านในสถานที่พัก					.598

ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้สถิติ KMO (Kaiser-Meyer Olkin Measure of Sampling Adequacy) และ Bartlett's Test of Sphericity ใช้วัดความเหมาะสมของข้อมูล ซึ่งได้ค่า KMO เท่ากับ .959

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น

ความคาดหวังด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น และสิ่งแวดล้อม	ระดับความสำคัญ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
ความเป็นมิตรและมีน้ำใจของผู้คนในท้องถิ่น	3.64	.921	มาก	9
การอนุรักษ์สถาปัตยกรรม สิ่งปลูกสร้างในท้องถิ่น	3.55	.911	มาก	11
ความมีเสน่ห์ในวิถีชีวิต พุทธและมุสลิมในพหุวัฒนธรรม	3.78	.894	มาก	7
ความน่าสนใจของวัฒนธรรมและสังคมในท้องถิ่น	3.84	.875	มากที่สุด	6
สถานที่พักผ่อนมีความสะอาด และปลอดภัย	3.51	.994	มาก	10
การอนุรักษ์ภาษาพูดของท้องถิ่น	4.18	.809	มาก	1
ความสะดวกในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.10	.836	มาก	3
ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	3.89	.910	มาก	5
ความสมบูรณ์ทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว	4.15	.808	มาก	2
การอนุรักษ์ สภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว	3.98	.815	มาก	4
มีสินค้าให้จับจ่าย ซื้อของฝาก อาทิ กล้วยเส้น , ส้มแขกแช่อิ่ม, ขนมเปียะ , ผ้ามัดย้อม,ผลไม้ตามฤดูกาล	3.76	.911	มาก	8
รวม	3.91	.699	มาก	

จากตารางที่ 4.8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การอนุรักษ์ภาษาพูดของท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) มีการบริหารจัดการเรื่องขยะ มูลฝอย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) รองลงมาคือ ความสมบูรณ์ทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) การอนุรักษ์ สภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) ความน่าสนใจของวัฒนธรรมและสังคมในท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) ความมีเสน่ห์ในวิถีชีวิต พุทธและมุสลิมในพหุวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) มีสินค้าให้จับจ่าย ซื้อของฝาก อาทิ กล้วยเส้น, ส้มแขกแช่อิ่ม, ขนมเปียะ, ผ้ามัดย้อม,ผลไม้ตามฤดูกาล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) ความเป็นมิตรและมีน้ำใจของผู้คนในท้องถิ่น มูลฝอย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) สถานที่พักผ่อนมีความสะอาด และปลอดภัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) และการอนุรักษ์สถาปัตยกรรม สิ่งปลูกสร้างในท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$)

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ด้านการจัดการการท่องเที่ยว

การจัดการด้านให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	ระดับความสำคัญ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
มีการจัดการอย่างเป็นระบบ มีศูนย์กลางให้ข้อมูลและจัดการ	4.27	.726	มากที่สุด	6
มีการประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ และติดต่อได้อย่างทันที	4.38	.732	มากที่สุด	2
ชุมชนสามารถเล่าเรื่องสร้างความสนใจได้อย่างน่าเชื่อถือ	4.28	.744	มากที่สุด	5
มีการจัดเส้นทางการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว	4.36	.689	มากที่สุด	3
ผู้นำเที่ยวสามารถเล่าประวัติศาสตร์ ตำนาน ความเชื่อ ของชุมชนได้อย่างตรงกันทั้งหมด	4.50	.719	มากที่สุด	1
ผู้เล่าเรื่องสามารถโยงเนื้อหาเรื่องราวประวัติศาสตร์ที่มาที่ไปต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม กลมกลืน	4.18	.808	มาก	8
ผู้เล่าเรื่อง สามารถอธิบาย แหล่งท่องเที่ยวที่มาที่ไป กระบวนการทำงาน กระบวนการผลิตได้อย่างถูกต้องน่าสนใจ	4.19	.811	มาก	7
ผู้เล่าเรื่องสามารถตอบคำถามได้อย่างชัดเจน เข้าใจ	4.06	.837	มาก	10
สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้อย่างสุภาพ เหมาะสม	4.13	.770	มาก	9
สามารถให้คำแนะนำได้ในเรื่องที่นักท่องเที่ยวร้องขอ เช่น การเดินป่า การศึกษารายกรณี เช่น ความสนใจในพรรณพืชโบราณ เป็นต้น	4.32	.723	มากที่สุด	4
มีสถานื่อนามัยที่สามารถนำส่ง กรณีเกิดอุบัติเหตุ	4.03	.810	มากที่สุด	11
รวม	4.24	.612	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ด้านการจัดการการท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ผู้นำเที่ยวสามารถเล่าประวัติศาสตร์ ตำนาน ความเชื่อ ของชุมชนได้อย่างตรงกันทั้งหมด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา มีการประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ และติดต่อได้อย่างทันที อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.38$) ผู้เล่าเรื่องสามารถตอบคำถามได้อย่างชัดเจน เข้าใจ อยู่ในระดับ

มากที่สุด ($\bar{X} = 4.36$) สามารถให้คำแนะนำได้ในเรื่องที่น่าทึ่งหรือน่าประหลาดใจ เช่น การเดินทาง การศึกษา รายกรณี เช่น ความสนใจในพรรณพืชโบราณ เป็นต้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.32$) มีชุมชนสามารถเล่า เรื่องสร้างความสนใจได้อย่างน่าเชื่อถือ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$) มีการจัดการอย่างเป็นระบบ มี ศูนย์กลางให้ข้อมูลและจัดการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) ผู้เล่าเรื่อง สามารถอธิบาย แหล่งท่องเที่ยวที่ มาที่ ไป กระบวนการทำงาน กระบวนการผลิตได้อย่างถูกต้องน่าสนใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) ผู้เล่าเรื่อง สามารถโยงเนื้อหาเรื่องราวประวัติศาสตร์ที่มาที่ไป ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม กลมกลืน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้อย่างสุภาพ เหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) ผู้เล่าเรื่อง สามารถตอบคำถามได้อย่างชัดเจน เข้าใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) และมีสถานีอนามัยที่สามารถนำส่ง กรณีเกิดอุบัติเหตุ ($\bar{X} = 4.03$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชน ที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ด้านการอำนวยความสะดวก

ด้านการอำนวยความสะดวก	ระดับความสำคัญ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
มีเสียงตามสายที่สามารถส่งกระจายให้ข้อมูลชุมชนและนักท่องเที่ยว	4.25	.770	มากที่สุด	1
ที่พัก สะอาด น้ำพัก มีห้องสุขา ที่สะอาด สะดวก ปลอดภัย	4.15	.823	มาก	2
มีการบริการ รับ-ส่ง ถึงสถานีรถไฟ หรือในตัวเมือง	4.05	.824	มาก	4
มีการบริการอาหาร ที่สะอาด อร่อย ปลอดภัย	4.14	.790	มาก	3
รวม	4.15	.688	มาก	

จากตารางที่ 4.10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ด้านการอำนวยความสะดวก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ มีเสียงตามสายที่สามารถส่งกระจายให้ข้อมูลชุมชนและนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมา ที่พัก สะอาด น้ำพัก มีห้องสุขา ที่สะอาด สะดวก ปลอดภัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) มีการบริการอาหาร ที่สะอาด อร่อย ปลอดภัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) และมีการบริการ รับ-ส่ง ถึงสถานีรถไฟ หรือในตัวเมือง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านสินค้า ของที่ระลึกและการบริการ	ระดับความสำคัญ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
ความน่าสนใจของสินค้าของที่ระลึก	4.35	.761	มากที่สุด	1
ความเพียงพอในสถานที่จำหน่ายสินค้าที่ระลึก	4.29	.753	มากที่สุด	3
ความเพียงพอของการให้บริการ รถ จักรยาน การนวดผ่อนคลาย	4.31	.875	มากที่สุด	2
ความเพียงพอของสถานที่พักผ่อน	4.11	.845	มาก	4
รวม	4.27	.684	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ความน่าสนใจของสินค้าของที่ระลึก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมา คือ ความเพียงพอของการให้บริการรถจักรยาน การนวดผ่อนคลาย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.31$) ความเพียงพอในสถานที่จำหน่ายสินค้าที่ระลึก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.29$) และความเพียงพอของสถานที่พักผ่อน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.11$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ด้านสินค้าและบริการ

ด้านกิจกรรมเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวชุมชน	ระดับความสำคัญ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
มีบริการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ฝ่ามัตย้อม การทำอาหารท้องถิ่น, การทำกล้วยเส้น, การทำขนมเปียะ	4.27	.817	มากที่สุด	3
ความมีเอกลักษณ์ด้านพหุวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว	4.50	.664	มากที่สุด	1
การบริการที่สุภาพเป็นกันเองของเจ้าของบ้านในสถานที่พัก	4.30	.847	มากที่สุด	2
รวม	4.35	.631	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ด้านสินค้าและบริการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ความมีเอกลักษณ์ด้านพหุวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา คือ การบริการที่สุภาพเป็นกันเองของเจ้าของบ้านในสถานที่พัก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30$) และมีบริการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ฝ่ามัตย้อม การทำอาหารท้องถิ่น, การทำกล้วยเส้น, การทำขนมเปียะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 สรุปเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

ความคาดหวัง	ระดับความสำคัญ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น	3.91	.699	มาก	5
ด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	4.24	.612	มากที่สุด	3
ด้านการอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว	4.15	.688	มาก	4
ด้านสินค้าของที่ระลึกและการบริการ	4.27	.684	มากที่สุด	2
ด้านกิจกรรมเสริมทางการท่องเที่ยวชุมชน	4.35	.631	มากที่สุด	1
รวม	4.18	.549	มาก	

ตารางที่ 4.13 สรุปเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) โดยมีรายละเอียด รายชื่อดังนี้

1. ด้านกิจกรรมเสริมทางการท่องเที่ยวชุมชน มีระดับความคาดหวัง ($\bar{X} = 4.35$) ของนักท่องเที่ยวที่มีความคาดหวังในการเดินทางท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1
2. ด้านสินค้าและของที่ระลึกและการบริการ มีระดับความคาดหวัง ($\bar{X} = 4.27$) ของนักท่องเที่ยวที่มีความคาดหวัง ในการเดินทางท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 2
3. ด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีระดับความคาดหวัง ($\bar{X} = 4.24$) ของนักท่องเที่ยวที่มีความคาดหวังในการเดินทางท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 3
4. ด้านการอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว มีระดับความคาดหวัง ($\bar{X} = 4.15$) ของนักท่องเที่ยวที่มีความคาดหวังในการเดินทางท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 4
5. ด้านอนุรักษ์วัฒนธรรม การผจญภัย วิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น มีระดับความคาดหวัง ($\bar{X} = 3.91$) ของนักท่องเที่ยวที่มีความคาดหวังในการเดินทางท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 5

4.4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ระดับความคาดหวังและระดับความพึงพอใจต่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ

ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบปัจจัยความคาดหวังกับปัจจัยความพึงพอใจต่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ

การเปรียบเทียบปัจจัยความคาดหวังกับปัจจัย ความพึงพอใจ	ระดับความคาดหวัง		ระดับความพึงพอใจ	
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.
ปัจจัยที่ 1 การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม	3.87	0.711	4.18	0.679
ความเป็นมิตรและมีน้ำใจของผู้คนในท้องถิ่น	3.64	0.921	4.09	0.869
การอนุรักษ์สถาปัตยกรรม สิ่งปลูกสร้างในท้องถิ่น	3.55	0.911	4.31	0.774
ความมีเสน่ห์ในวิถีชีวิต พุทธและมุสลิมในพหุวัฒนธรรม	3.78	0.894	4.14	0.879
ความน่าสนใจของวัฒนธรรมและสังคมในท้องถิ่น	3.84	0.875	4.12	0.886
สถานที่พักผ่อนมีความสะอาด และปลอดภัย	3.51	0.994	4.19	0.879
การอนุรักษ์ภาษาพูดของท้องถิ่น	4.18	0.809	4.16	0.902
ความสะดวกในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.10	0.836	4.20	0.780
ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	4.14	0.818	4.17	0.842
ความสมบูรณ์ทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว	4.15	0.808	4.28	0.857
การอนุรักษ์ สภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว	3.98	0.815	4.13	0.841
มีสินค้าให้จับจ่าย ซื้อของฝาก อาทิ กล้วยเส้น ส้มแขกแช่อิ่ม, ขนมเปียะ, ฝั่มด้อย่อม, ผลไม้ตามฤดูกาล	3.76	0.911	4.17	0.853
ปัจจัยที่ 2 การจัดการด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	4.24	0.612	4.03	0.638
มีการจัดการอย่างเป็นระบบ มีศูนย์กลางให้ข้อมูลและจัดการ	4.27	0.726	4.03	0.902
มีการประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ และติดต่อได้อย่างทันที	4.38	0.732	4.38	0.773
ชุมชนสามารถเล่าเรื่องสร้างความสนใจได้อย่างน่าเชื่อถือ	4.28	0.744	3.89	1.006
ผู้เล่าเรื่องสามารถโยงเนื้อหาเรื่องราวประวัติศาสตร์ที่มาที่ไปต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม กลมกลืน	4.36	0.689	4.32	0.784
ผู้นำเที่ยวสามารถเล่าประวัติศาสตร์ ตำนาน ความเชื่อ ของชุมชนได้อย่างตรงกันทั้งหมด	4.50	0.719	4.36	0.794

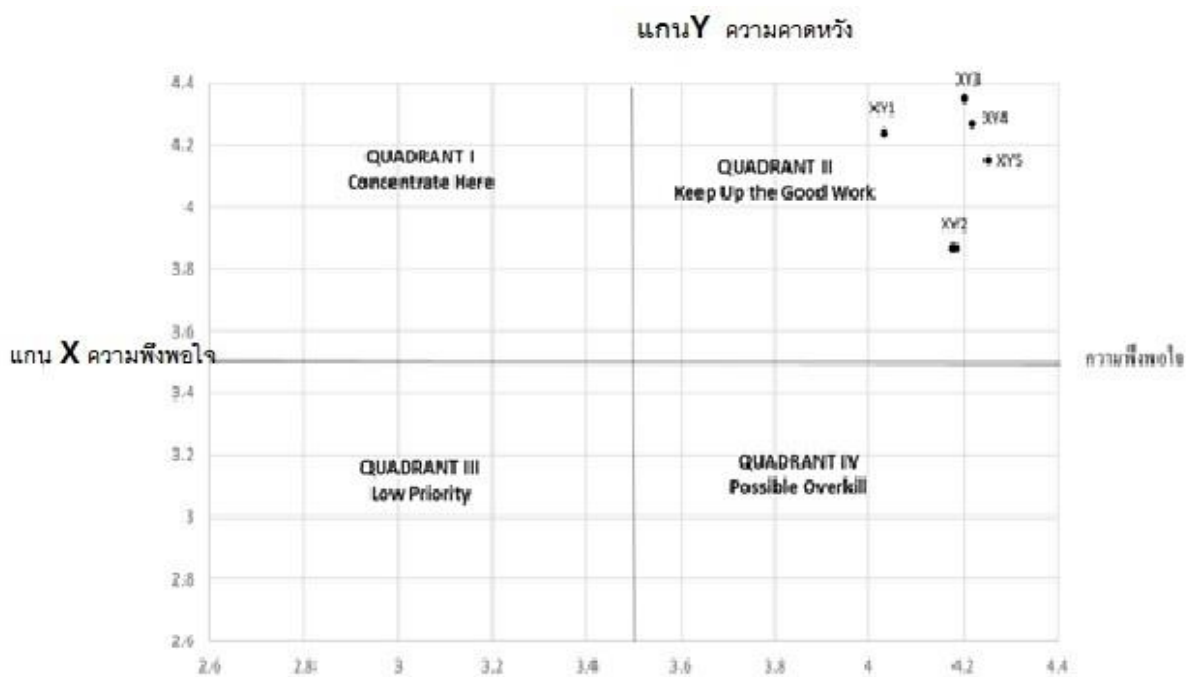
ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

การเปรียบเทียบปัจจัยความคาดหวังกับปัจจัย ความพึงพอใจ	ระดับความคาดหวัง		ระดับความพึงพอใจ	
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	S.D.	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	S.D.
ผู้เล่าเรื่องสามารถโยงเนื้อหาเรื่องราวประวัติศาสตร์ที่มาที่ ไปต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม กลมกลืน	4.18	0.808	3.67	0.985
ผู้เล่าเรื่อง สามารถอธิบาย แหล่งท่องเที่ยวที่มาที่ไป กระบวนการทำงาน กระบวนการผลิตได้อย่างถูกต้อง น่าสนใจ	4.19	0.811	3.52	0.999
ผู้เล่าเรื่องสามารถตอบคำถามได้อย่างชัดเจน เข้าใจ	4.06	0.837	3.86	0.998
สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้อย่างสุภาพ เหมาะสม	4.13	0.770	4.09	0.755
สามารถให้คำแนะนำได้ในเรื่องที่นักท่องเที่ยวร้องขอ เช่น การเดินทาง การศึกษารายกรณี เช่น ความสนใจในพรรณ พืชโบราณ เป็นต้น	4.04	0.810	3.96	0.854
มีสถานีอนามัยที่สามารถนำส่ง กรณีเกิดอุบัติเหตุ	4.32	0.723	4.28	0.796
ปัจจัยที่ 3 ด้านการอำนวยความสะดวก	4.15	0.688	4.25	0.665
มีเสียงตามสายที่สามารถส่งกระจายให้ข้อมูลชุมชนและ นักท่องเที่ยว	4.25	0.770	4.05	0.918
ที่พัก สะอาด น่าพัก มีห้องสุขา ที่สะอาด สะดวก ปลอดภัย	4.15	0.823	4.28	0.916
มีการบริการ รับ-ส่ง ถึงสถานีรถไฟ หรือในตัวเมือง	4.06	0.824	4.46	0.768
มีการบริการอาหาร ที่สะอาด อร่อย ปลอดภัย	4.14	0.790	4.20	0.849
ปัจจัยที่ 4 ด้านสินค้าของที่ระลึกและการบริการ	4.27	0.684	4.22	0.550
ความน่าสนใจของสินค้าของที่ระลึก	4.11	0.845	4.32	0.818
ความเพียงพอในสถานที่จำหน่ายสินค้าที่ระลึก	4.29	0.753	4.30	0.764
ความเพียงพอของการให้บริการ รถ จักรยาน การนวด ผ่อนคลาย	4.35	0.761	4.23	0.825
ความเพียงพอของสถานที่พักผ่อน	4.31	0.875	4.05	0.875
ปัจจัยที่ 5 ด้านกิจกรรมเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยว ชุมชน	4.35	0.631	4.20	0.683
มีบริการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ผ้าหมัดย้อม การ ทำอาหารท้องถิ่น, การทำกล้วยเส้น, การทำขนมเปียะ	4.27	0.817	4.13	0.823

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

การเปรียบเทียบปัจจัยความคาดหวังกับปัจจัย ความพึงพอใจ	ระดับความคาดหวัง		ระดับความพึงพอใจ	
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	S.D.	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	S.D.
ความมีเอกลักษณ์ด้านพฤติกรรมของแหล่งท่องเที่ยว	4.50	0.664	4.17	0.879
การบริการที่สุภาพเป็นกันเองของเจ้าของบ้านในสถานที่ พัก	4.30	0.846	4.30	0.763

ตารางที่ 4.15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังและความพึงพอใจ

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ความคาดหวังและความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มี
การจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
จังหวัดปัตตานี ดังนี้

XY1 การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม = X 4.18 , Y 3.87

XY2 การจัดการด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว = X 4.03 , Y 4.24

XY3 ด้านการอำนวยความสะดวก = X 4.25 , Y 4.15

XY4 ด้านสินค้าของที่ระลึกและการบริการ = X 4.22 , Y 4.27

XY5 ด้านกิจกรรมเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวชุมชน = X 4.20 , Y 4.35

ทั้งนี้ปัจจัยในการศึกษา แสดงว่านักท่องเที่ยวมีความคาดหวังและมีความพึงพอใจไปในทิศทาง
เดียวกัน

ตารางที่ 4.16 ตารางเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว

ปัจจัยด้านการจัดการ	ค่าเฉลี่ยความคาดหวัง	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ
การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม	3.87	4.18
การจัดการด้านให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	4.24	4.03
การอำนวยความสะดวก	4.15	4.25
สินค้า ของที่ระลึกและการบริการ	4.27	4.22
กิจกรรมเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวชุมชน	4.35	4.20
จุดกึ่งกลาง	$\frac{3.87+4.35}{2} = 4.11$	$\frac{4.03 + 4.25}{2} = 4.14$

จากตารางที่ 4.16 อธิบายได้ว่าค่าเฉลี่ยความคาดหวังและความพึงพอใจ โดยแกน Y ความคาดหวัง แกน X ความพึงพอใจ พบว่า ความคาดหวังที่มีค่ามากที่สุด คือ กิจกรรมเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวชุมชน รองลงมา สินค้า ของที่ระลึกและการบริการ และค่าที่น้อยที่สุด คือ การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม ในส่วนของความพึงพอใจ ด้านที่มีค่ามากที่สุด คือ สินค้า ของที่ระลึกและการบริการ รองลงมา การอำนวยความสะดวก และอันดับสุดท้าย คือ การจัดการด้านให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ตามลำดับ

4.5 การวิเคราะห์ปัจจัยความพึงพอใจต่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุที่มีอิทธิพลต่อการกลับมาเยือนซ้ำ

4.5.1 การวิเคราะห์ปัจจัยความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม

การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม	ระดับความพึงพอใจ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
ความมีเอกลักษณ์ด้านพหุวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว	4.17	.879	มาก	4
การอนุรักษ์ สภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว	4.13	.841	มาก	8
ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	4.26	.817	มากที่สุด	2
ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	4.17	.842	มาก	6
มีโฮมสเตย์บริการนักท่องเที่ยวพร้อมอาหารเช้า	4.17	.806	มาก	7
มีสินค้าให้จับจ่าย ชื่อของฝาก อาทิ กล้วยเส้น, ส้มแขกแช่อิ่ม, ขนมเปียะ, ผ้ามัดย้อม, ผลไม้ตามฤดูกาล	4.17	.853	มาก	5
มีการบริหารจัดการเรื่องขยะ มูลฝอย	4.03	.850	มาก	11
มีบริการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ผ้ามัดย้อม การทำอาหารท้องถิ่น, การทำกล้วยเส้น, การทำขนมเปียะ	4.13	.823	มาก	9
มีการบริการอาหาร ที่สะอาด อร่อย ปลอดภัย	4.20	.849	มาก	3
มีเสียงตามสายที่สามารถส่งกระจายให้ข้อมูลชุมชนและนักท่องเที่ยว	4.05	.918	มาก	10
การบริการที่สุภาพเป็นกันเองของเจ้าของบ้านในสถานที่พัก	4.31	.764	มากที่สุด	1
รวม	4.16	.687	มาก	

จากตารางที่ 4.17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การบริการที่สุภาพเป็นกันเองของเจ้าของบ้านในสถานที่พัก อยู่ในระดับ

มากที่สุด ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมา คือ ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$) มีการบริการอาหาร ที่สะอาด อร่อย ปลอดภัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) ความมีเอกลักษณ์ด้านพหุวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) ความมีเอกลักษณ์ด้านพหุวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว /มีสินค้าให้จับจ่าย ชื้อของฝาก อาทิ ก๋วยเส้น ส้มแขกแช่อิ่ม ขนมเปียะ ผ้ามัดย้อม ผลไม้ตามฤดูกาล /ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และมีโฮมสเตย์บริการนักท่องเที่ยวพร้อมอาหารเช้า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) การอนุรักษ์ สภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว / มีบริการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ผ้ามัดย้อม การทำอาหารท้องถิ่น การทำก๋วยเส้น การทำขนมเปียะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) มีเสียงตามสายที่สามารถส่งกระจายให้ข้อมูลชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) และมีการบริหารจัดการเรื่องขยะ มูลฝอย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี การจัดการด้านให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว

การจัดการด้านให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	ระดับความพึงพอใจ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
มีการจัดการอย่างเป็นระบบ มีศูนย์กลางให้ข้อมูลและจัดการ	4.03	.902	มาก	5
สามารถให้คำแนะนำได้ในเรื่องที่นักท่องเที่ยวร้องขอ เช่น การเดินป่า การศึกษารายกรณี เช่น ความสนใจในพรรณพืชโบราณ เป็นต้น	3.96	.854	มาก	6
มีการประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ และติดต่อได้อย่างทันที	4.38	.772	มากที่สุด	1
สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้อย่างสุภาพ เหมาะสม	4.09	.755	มาก	4
ผู้เล่าเรื่องสามารถโยงเนื้อหาเรื่องราวประวัติศาสตร์ที่มาที่ไปต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม กลมกลืน	3.67	.985	มาก	9
ผู้เล่าเรื่องสามารถโยงเนื้อหาเรื่องราวประวัติศาสตร์ที่มาที่ไปต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม กลมกลืน	4.32	.784	มากที่สุด	3
ผู้เล่าเรื่องสามารถตอบคำถามได้อย่างชัดเจน เข้าใจ	3.86	.998	มาก	8
ผู้เล่าเรื่อง สามารถอธิบาย แหล่งท่องเที่ยวที่มาที่ไป กระบวนการทำงาน กระบวนการผลิตได้อย่างถูกต้องน่าสนใจ	3.52	.999	มาก	10
ชุมชนสามารถเล่าเรื่องสร้างความสนใจได้อย่างน่าเชื่อถือ	3.89	1.006	มาก	7
ผู้นำเที่ยวสามารถเล่าประวัติศาสตร์ ตำนาน ความเชื่อ ของชุมชนได้อย่างตรงกันทั้งหมด	4.36	.794	มากที่สุด	2
รวม	4.01	.674	มาก	

จากตารางที่ 4.18 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ด้านการจัดการท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ มีการประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ และติดต่อได้อย่างทันที อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมา คือ ผู้นำเที่ยวสามารถเล่าประวัติศาสตร์ ตำนาน ความเชื่อ ของชุมชนได้อย่างตรงกันทั้งหมด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.36$) ผู้เล่าเรื่องสามารถโยงเนื้อหาเรื่องราวประวัติศาสตร์ที่มาที่ไป ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม กลมกลืน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.32$) สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้อย่างสุภาพ

เหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) มีการจัดการอย่างเป็นระบบ มีศูนย์กลางให้ข้อมูลและจัดการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) สามารถให้คำแนะนำได้ในเรื่องนี้นักท่องเที่ยวร้องขอ เช่น การเดินป่า การศึกษารายกรณี เช่น ความสนใจในพรรณพืชโบราณ เป็นต้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) ชุมชนสามารถเล่าเรื่องสร้างความสนใจได้อย่างน่าเชื่อถือ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) ผู้เล่าเรื่องสามารถตอบคำถามได้อย่างชัดเจน เข้าใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) ผู้เล่าเรื่องสามารถโยงเนื้อหาเรื่องราวประวัติศาสตร์ที่มาที่ไป ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม กลมกลืน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) และผู้เล่าเรื่อง สามารถอธิบาย แหล่งท่องเที่ยวที่มาที่ไป กระบวนการทำงาน กระบวนการผลิตได้อย่างถูกต้องน่าสนใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.19 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี การอำนวยความสะดวก

การอำนวยความสะดวก	ระดับความพึงพอใจ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
ที่พัก สะอาด น่านั่ง มีห้องสุขา ที่สะอาด สะดวก ปลอดภัย	4.09	.869	มาก	4
มีการบริการ รับ-ส่ง ถึงสถานีรถไฟ หรือในตัวเมือง	4.20	.780	มาก	1
มีเสียงตามสายที่สามารถส่งกระจายให้ข้อมูลชุมชนและนักท่องเที่ยว	4.16	.902	มาก	3
มีการบริการอาหาร ที่สะอาด อร่อย ปลอดภัย	4.19	.879	มาก	2
รวม	4.21	.678	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.19 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี การอำนวยความสะดวก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ มีการบริการ รับ-ส่ง ถึงสถานีรถไฟ หรือในตัวเมือง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมา คือ มีการบริการอาหาร ที่สะอาด อร่อย ปลอดภัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) มีเสียงตามสายที่สามารถส่งกระจายให้ข้อมูลชุมชนและนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.16$) และที่พัก สะอาด น่านั่ง มีห้องสุขา ที่สะอาด สะดวก ปลอดภัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.20 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี สินค้า ของที่ระลึกและการบริการ

สินค้า ของที่ระลึกและการบริการ	ระดับความพึงพอใจ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
ความพึงพอใจในสถานที่จำหน่ายสินค้าที่ระลึก	4.46	.768	มากที่สุด	1
ความพึงพอใจของสถานที่พักผ่อน	4.28	.857	มากที่สุด	4
ความพึงพอใจของการให้บริการ รถ จักรยาน การนวดผ่อนคลาย	4.28	.916	มากที่สุด	3
ความน่าสนใจของสินค้าของที่ระลึก	4.34	.821	มากที่สุด	2
รวม	4.34	.699	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.20 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี สินค้า ของที่ระลึกและการบริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ความพึงพอใจในสถานที่จำหน่ายสินค้าที่ระลึก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$) รองลงมา คือ ความน่าสนใจของสินค้าของที่ระลึก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.34$) ความพึงพอใจของการให้บริการ รถจักรยาน การนวดผ่อนคลาย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$) และความพึงพอใจของสถานที่พักผ่อน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.21 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี สินค้า ของที่ระลึกและการบริการ

ความพึงพอใจด้านสินค้าและบริการ	ระดับความพึงพอใจ			
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
ความมีเอกลักษณ์ด้านพหุวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว	4.05	.875	มาก	2
การบริการที่สุภาพเป็นกันเองของเจ้าของบ้านในสถานที่พัก	4.23	.825	มากที่สุด	1
มีบริการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ผ้าหมัดย้อม การทำอาหารท้องถิ่น, การทำกล้วยเส้น, การทำขนมเปียะ	4.01	.726	มาก	3
รวม	4.14	.751	มาก	

จากตารางที่ 4.21 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี กิจกรรมเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การบริการที่สุภาพเป็นกันเองของเจ้าของบ้านในสถานที่พัก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$) รองลงมา คือ ความมีเอกลักษณ์ด้านพหุวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.05$) และมีบริการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ผ้าหมัดย้อม การทำอาหารท้องถิ่น, การทำกล้วยเส้น การทำขนมเปียะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) ตามลำดับ

4.5.2 การวิเคราะห์ปัจจัยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

ตารางที่ 4.22 ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปร 33 ตัว

- F1 การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม
- F2 การจัดการด้านให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว
- F3 การอำนวยความสะดวก
- F4 สินค้าของที่ระลึกและการบริการ
- F5 กิจกรรมเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวชุมชน

ตัวแปร	F1	F2	F3	F4	F5
ความมีเอกลักษณ์ด้านพหุวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว	.782				
การอนุรักษ์ สภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว	.777				
ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	.770				
ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	.756				
มีโฮมสเตย์บริการนักท่องเที่ยวพร้อมอาหารเช้า	.716				
มีสินค้าให้จับจ่าย ชื่อของฝาก อาทิ ก๋วยเส้น ส้มแขกแช่อิ่ม ขนมเปียะ ผ้ามัดย้อม ผลไม้ตามฤดูกาล	.707				
มีการบริหารจัดการเรื่องขยะ มูลฝอย	.663				
มีบริการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ผ้ามัดย้อม การ ทำอาหารท้องถิ่น, การทำก๋วยเส้น, การทำขนมเปียะ	.585				
มีการบริการอาหาร ที่สะอาด อร่อย ปลอดภัย	.572				
มีเสียงตามสายที่สามารถส่งกระจายให้ข้อมูลชุมชนและ นักท่องเที่ยว	.570				
การบริการที่สุภาพเป็นกันเองของเจ้าของบ้านในสถานที่พัก	.524				
มีการจัดการอย่างเป็นระบบ มีศูนย์กลางให้ข้อมูลและจัดการ		.767			
สามารถให้คำแนะนำได้ในเรื่องที่นักท่องเที่ยวร้องขอ เช่น การเดินทาง การศึกษารายกรณี เช่น ความสนใจในพรรณพืช โบราณ เป็นต้น		.746			
มีการประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ และติดต่อได้อย่างทันที		.745			
สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้อย่างสุภาพ เหมาะสม		.732			

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

ตัวแปร	F1	F2	F3	F4	F5
ผู้เล่าเรื่องสามารถโยงเนื้อหาเรื่องราวประวัติศาสตร์ที่มาที่ไปต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม กลมกลืน		.700			
ผู้เล่าเรื่องสามารถโยงเนื้อหาเรื่องราวประวัติศาสตร์ที่มาที่ไปต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม กลมกลืน		.697			
ผู้เล่าเรื่องสามารถตอบคำถามได้อย่างชัดเจน เข้าใจ		.643			
ผู้เล่าเรื่อง สามารถอธิบาย แหล่งท่องเที่ยวที่มาที่ไป กระบวนการทำงาน กระบวนการผลิตได้อย่างถูกต้อง น่าสนใจ		.636			
ชุมชนสามารถเล่าเรื่องสร้างความสนใจได้อย่างน่าเชื่อถือ		.625			
ผู้นำเที่ยวสามารถเล่าประวัติศาสตร์ ตำนาน ความเชื่อ ของชุมชนได้อย่างตรงกันทั้งหมด		.620			
ที่พัก สะอาด น่าพัก มีห้องสุขา ที่สะอาด สะดวก ปลอดภัย			.766		
มีการบริการ รับ-ส่ง ถึงสถานีรถไฟ หรือในตัวเมือง			.747		
มีเสียงตามสายที่สามารถส่งกระจายให้ข้อมูลชุมชนและนักท่องเที่ยว			.699		
มีการบริการอาหาร ที่สะอาด อร่อย ปลอดภัย			.607		
ความเพียงพอในสถานที่จำหน่ายสินค้าที่ระลึก				.772	
ความเพียงพอของสถานที่พักผ่อน				.737	
ความเพียงพอของการให้บริการ รถ จักรยาน การนวดผ่อนคลาย				.711	
ความน่าสนใจของสินค้าของที่ระลึก				.604	
ความมีเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว					.753
การบริการที่สุภาพเป็นกันเองของเจ้าของบ้านในสถานที่พัก					.752
มีบริการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ผ้าหมัดย้อม การทำอาหารท้องถิ่น การทำกล้วยเส้น การทำขนมเปี๊ยะ					.728

ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้สถิติ KMO (Kaiser-MeyerOlkin Measure of Sampling Adequacy) และ Bartlett's Test of Sphericity ใช้วัดความเหมาะสมของข้อมูล ซึ่งได้ค่า KMO เท่ากับ .953

4.6 การวิเคราะห์ความประทับใจ/การกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

ตารางที่ 4.23 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความประทับใจ/การกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยว บ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

ความประทับใจ	ระดับความประทับใจ			
	$\bar{x}$	S.D.	แปรผล	อันดับ
1. มีความประทับใจในการมาเยือนแห่งนี้	4.23	.825	มากที่สุด	1
2. มีการแนะนำให้คนรู้จักมาท่องเที่ยวที่แห่งนี้	4.05	.875	มาก	3
3. มีการกลับมาท่องเที่ยวแห่งนี้อีก	4.19	.831	มาก	2
รวม	4.19	.831	มาก	

จากตารางที่ 4.23 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความประทับใจ/การกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ท่านมีความประทับใจในการมาเยือนแห่งนี้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$) รองลงมา คือ ท่านจะกลับมาท่องเที่ยวแห่งนี้อีก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) และท่านจะแนะนำให้คนรู้จักมาท่องเที่ยวที่แห่งนี้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) ตามลำดับ

4.7 การทดสอบสมมติฐาน

4.7.1 การเปรียบเทียบแรงจูงใจ ของนักท่องเที่ยว จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

ตารางที่ 4.24 การเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามเพศ

แรงจูงใจของนักท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)		t - value	df.	Sig.
	เพศชาย	เพศหญิง			
ความตื่นเต้นและทดลองอาหารท้องถิ่น	4.25	4.26	-.206	398	.395
หลีกเลี่ยงความจำเจและเห็นสิ่งแปลกใหม่	4.23	4.24	-.205	398	.398
ทำกิจกรรมเดินวิงลมเยียมญาติ	4.34	4.40	-.894	398	.621

*มีนัยสำคัญที่ 0.05.

จากตารางที่ 4.24 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติ t-test มีค่า Sig. มีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ (0.05) จึงยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) กล่าวคือ แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามเพศไม่แตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 1.2 นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีระดับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.25 การเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามอายุ

แรงจูงใจของ นักท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)						F - value	df.	Sig.
	ต่ำกว่า หรือ เท่ากับ 20 ปี	21- 30 ปี	31- 40 ปี	41- 50 ปี	51-60 ปี	มากกว่า 60 ปี			
ความตื่นเต้นและ ทดลองอาหารท้องถิ่น	4.21	4.17	4.28	4.28	4.21	4.31	.397	394	.851
หลีกเลี่ยงความจำเจและ เห็นสิ่งแปลกใหม่	4.05	4.18	4.35	4.25	4.19	4.29	.782	394	.563
ทำกิจกรรมเดินวิงส เยี่ยมญาติ	4.33	4.31	4.25	4.47	4.31	4.46	1.376	394	.323

*มีนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 4.25 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยระดับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามอายุ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน มีแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ ไม่แตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน เนื่องจากค่า Sig มากกว่า 0.05 ตามลำดับ

สมมติฐานที่ 1.3 นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีระดับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยว บ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.26 การเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามสถานภาพ

แรงจูงใจของนักท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)			F - value	df.	Sig.
	โสด	สมรส	หม้าย/หย่าร้าง			
ความตื่นเต้นและทดลองอาหารท้องถิ่น	4.33	4.24	4.18	1.667	397	.190
หลีกเลี่ยงความจำเจและเห็นสิ่งแปลกใหม่	4.31	4.21	4.19	.983	397	.375
ทำกิจกรรมเดินวิ่งระยะเยียมญาติ	4.40	4.43	4.23	2.979	397	.052

*มีนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 4.26 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยระดับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามสถานภาพพบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน มีแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ ไม่แตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน เนื่องจากค่า Sig มากกว่า 0.05 ตามลำดับ

สมมติฐานที่ 1.4 นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีระดับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยว บ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.27 การเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามระดับการศึกษา

แรงจูงใจของ นักท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)					F - value	df.	Sig.
	ต่ำกว่า มัธยมศึกษา	มัธยมศึกษา	ประกาศนียบัตร /อนุปริญญา	ปริญญา ตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี			
ความตื่นตัวและ ทดลองอาหารท้องถิ่น	4.28	4.19	4.28	4.29	4.18	.569	395	.685
หลีกเลี่ยงความจำเจ และเห็นสิ่งแปลกใหม่	4.30	3.98	4.23	4.26	4.22	.594	395	.667
ทำกิจกรรมเดินวิ่งละ เอียดญาติ	4.42	4.32	4.27	4.40	4.38	.457	395	.767

*มีนัยสำคัญที่ 0.05.

จากตารางที่ 4.27 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยระดับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน มีแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ ไม่แตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน เนื่องจากค่า Sig มากกว่า 0.05

สมมติฐานที่ 1.5 นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกันมีระดับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.28 การเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามอาชีพ

แรงจูงใจของนักท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)						F - value	df.	Sig.
	พนักงานบริษัทเอกชน	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	รับจ้างทั่วไป	ธุรกิจส่วนตัว	แม่บ้าน	นักเรียน/นักศึกษา			
ความตื่นเต้นและทดลองอาหารท้องถิ่น	4.20	4.30	4.17	4.24	4.30	4.22	.403	394	.847
หลีกเลี่ยงความจำเจและเห็นสิ่งแปลกใหม่	4.20	4.25	4.08	4.27	4.36	4.20	.548	394	.740
ทำกิจกรรมเดินวิงสเยียมญาติ	4.52	4.47	4.28	4.32	4.37	3.84	4.139	394	.001*

*มีนัยสำคัญที่ 0.05.

ตารางที่ 4.28 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยระดับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามอาชีพ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน มีแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ ไม่แตกต่างกัน 2 ด้าน ได้แก่ ข้อสินค้าที่ระลึก หลีกเลี่ยงความจำเจ เนื่องจากค่า Sig มากกว่า 0.05 และมี 1 ด้านที่แตกต่าง คือ พักผ่อนหย่อนใจ เนื่องจากค่า Sig น้อยกว่า 0.05

ตารางที่ 4.29 การเปรียบเทียบแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามอาชีพ ทำกิจกรรมเดินวิงเลเยียมญาติ

อาชีพ	อาชีพ					
	พนักงานบริษัทเอกชน	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	รับจ้างทั่วไป	ธุรกิจส่วนตัว	แม่บ้าน	นักเรียน/นักศึกษา
- พนักงานบริษัทเอกชน	-	.326*	.258*	.245*	.236*	.369*
- รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ		-	.236	.258	.378	.498
- รับจ้างทั่วไป			-	.742	.398	.784
- ธุรกิจส่วนตัว				-	.954	.368
- แม่บ้าน					-	.530
- นักเรียน/นักศึกษา					-	-

การเปรียบเทียบแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามทำกิจกรรมเดินวิงเลเยียมญาติ พบว่า พนักงานบริษัทเอกชน แตกต่างกับกับ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ทั้งนี้พนักงานบริษัทเอกชน แตกต่างกับกับ รับจ้างทั่วไป พนักงานบริษัทเอกชน แตกต่างกับกับ ธุรกิจส่วนตัว และพนักงานบริษัทเอกชน แตกต่างกับกับ นักเรียน/นักศึกษา ตามลำดับ

สมมติฐานที่ 1.6 นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีระดับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยว บ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.30 การเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

แรงจูงใจของ นักท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)							t - value	df.	Sig.
	ต่ำกว่า 5,000 บาท	5,000- 10,000 บาท	10,001- 15,000 บาท	15,001- 20,000 บาท	20,001- 25,000 บาท	25,001- 30,000 บาท	30,000 บาทขึ้นไป			
ความตื่นเต้นและ ทดลองอาหารท้องถิ่น	4.29	4.06	4.17	4.34	4.20	4.37	4.29	1.353	393	.233
หลีกเลี่ยงความจำเจ และเห็นสิ่งแปลกใหม่	4.29	4.06	4.15	4.29	4.16	4.27	4.31	.903	393	.492
ทำกิจกรรมเดินวิงว่ง เยี่ยมญาติ	4.59	4.20	4.29	4.41	4.32	4.43	4.40	1.130	393	.344

*มีนัยสำคัญที่ 0.05.

ตารางที่ 4.30 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยระดับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน มีแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ ไม่แตกต่างกัน 3 ด้าน เนื่องจากค่า Sig มากกว่า 0.05

สมมติฐานที่ 2 นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกันมีระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.31 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามเพศ

ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)		t - value	df.	Sig.
	เพศชาย	เพศหญิง			
การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม	4.14	4.22	-1.188	398	.544
การจัดการด้านให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	4.18	4.22	-.648	398	.873
การอำนวยความสะดวก	3.75	3.80	-.571	398	.930
สินค้า ของที่ระลึกและการบริการ	4.27	4.27	.047	398	.855
กิจกรรมเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวชุมชน	4.36	4.33	.429	398	.075

*มีนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 4.31 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติ t-test มีค่า Sig. มีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ (0.05) จึงยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) กล่าวคือ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามเพศไม่แตกต่างกัน 5 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

4.7.2 การเปรียบเทียบปัจจัยความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยว จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

ตารางที่ 4.32 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยว โดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามอายุ

ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)						F - value	df.	Sig.
	ต่ำกว่า หรือ เท่ากับ 20 ปี	21- 30 ปี	31-40 ปี	41- 50 ปี	51-60 ปี	มากกว่า 60 ปี			
การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นและ สิ่งแวดล้อม	4.26	4.22	4.21	4.20	4.10	4.12	.429	394	.828
การจัดการด้านให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	4.26	4.25	4.20	4.22	4.12	4.20	.337	394	.890
การอำนวยความสะดวก	3.64	3.64	3.83	3.85	3.71	3.81	.914	394	.472
สินค้าของที่ระลึกและการบริการ	4.23	4.18	4.23	4.32	4.22	4.47	.888	394	.489
กิจกรรมเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวชุมชน	4.23	4.32	4.39	4.36	4.37	4.15	.533	394	.751

*มีนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 4.32 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามอายุ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ ที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน ให้ความพึงพอใจในการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ ไม่แตกต่างกันอยู่ 5 ด้าน เนื่องจากค่า Sig มากกว่า 0.05

ตารางที่ 4.33 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามสถานภาพ

ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)			F - value	df.	Sig.
	โสด	สมรส	หม้าย/ หย่าร้าง			
การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม	4.24	4.21	4.08	1.822	397	.163
การจัดการด้านให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	4.25	4.25	4.06	2.838	397	.060
การอำนวยความสะดวก	3.74	3.76	3.84	.435	397	.648
สินค้าของที่ระลึกและการบริการ	4.29	4.27	4.24	.173	397	.841
กิจกรรมเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวชุมชน	4.27	4.39	4.35	1.094	397	.336

*มีนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 4.33 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามอายุ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ ที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน ให้ความพึงพอใจในการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุไม่แตกต่างกันอยู่ 5 ด้าน เนื่องจากค่า Sig มากกว่า 0.05

ตารางที่ 4.34 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยว โดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามระดับการศึกษา

ความคาดหวัง	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)					F - value	df.	Sig.
	ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	มัธยมศึกษา	ประกาศนียบัตร/อนุปริญญา	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี			
การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม	4.27	4.13	4.20	4.19	4.16	.160	395	.958
การจัดการด้านให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	4.36	4.20	4.20	4.16	4.25	.556	395	.695
การอำนวยความสะดวก	3.83	3.22	3.85	3.83	3.73	2.605	395	.036*
สินค้าของที่ระลึกและการบริการ	4.10	4.03	4.31	4.32	4.23	1.176	395	.321
กิจกรรมเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวชุมชน	4.26	4.20	4.31	4.37	4.35	.322	395	.863

*มีนัยสำคัญที่ 0.05.

จากตารางที่ 4.34 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ ที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน ให้ความพึงพอใจในการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ ไม่แตกต่างกันอยู่ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิถีชีวิต และวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านการจัดการการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสินค้าและบริการ เนื่องจากค่า Sig มากกว่า 0.05 และมี 1 ด้านที่แตกต่างกัน คือ ด้านการอำนวยความสะดวก เนื่องจากค่า Sig น้อยกว่า 0.05

ตารางที่ 4.35 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยว โดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการอำนวยความสะดวก

ระดับการศึกษา	ระดับการศึกษา				
	ต่ำกว่า มัธยมศึกษา	มัธยมศึกษา	ประกาศนียบัตร/ อนุปริญญา	ปริญญา ตรี	สูงกว่า ปริญญา ตรี
- ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	-	.369*	.258*	.128*	.658*
- มัธยมศึกษา		-	.245	.236	.478
- ประกาศนียบัตร/อนุปริญญา			-	.257	.247
- ปริญญาตรี				-	.379
- สูงกว่าปริญญาตรี					-

จากตารางที่ 4.35 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการอำนวยความสะดวก พบว่า ต่ำกว่ามัธยมศึกษา แตกต่างกับมัธยมศึกษา ต่ำกว่ามัธยมศึกษา แตกต่างกับ ประกาศนียบัตร/อนุปริญญา ต่ำกว่ามัธยมศึกษา แตกต่างกับ ปริญญาตรี ต่ำกว่ามัธยมศึกษา แตกต่างกับ สูงกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 4.36 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามอาชีพ

ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)						F - value	df.	Sig.
	พนักงานบริษัทเอกชน	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	รับจ้างทั่วไป	ธุรกิจส่วนตัว	แม่บ้าน	นักเรียน/นักศึกษา			
การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม	4.19	4.21	4.14	4.17	4.23	4.15	.119	394	.988
การจัดการด้านให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	4.29	4.21	4.15	4.19	4.17	4.18	.199	394	.963
การอำนวยความสะดวก	3.88	3.84	3.75	3.73	3.66	3.57	.838	394	.523
สินค้าของที่ระลึกและการบริการ	4.32	4.32	4.26	4.27	4.17	3.95	1.216	394	.301
กิจกรรมเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวชุมชน	4.37	4.35	4.28	4.41	4.26	4.06	.972	394	.435

*มีนัยสำคัญที่ 0.05.

จากตารางที่ 4.36 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามอาชีพ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ ที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน ให้ความพึงพอใจในการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุไม่แตกต่างกันอยู่ 5 ด้าน เนื่องจากค่า Sig มากกว่า 0.05

ตารางที่ 4.37 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)							F - value	df.	Sig.
	ต่ำกว่า 5,000 บาท	5,000-10,000 บาท	10,001-15,000 บาท	15,001-20,000 บาท	20,001-25,000 บาท	25,001-30,000 บาท	30,000 บาทขึ้นไป			
การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม	4.14	4.15	4.31	4.25	4.15	4.24	4.14	.551	393	.769
การจัดการด้านให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	4.09	4.20	4.32	4.17	4.20	4.20	4.19	.328	393	.922
การอำนวยความสะดวก	3.83	3.84	3.81	3.81	3.79	3.75	3.73	.186	393	.981
สินค้า ของที่ระลึกและการบริการ	4.48	4.21	4.26	4.41	4.24	4.31	4.20	1.056	393	.389
กิจกรรมเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวชุมชน	4.30	4.12	4.43	4.41	4.26	4.31	4.41	1.208	393	.301

*มีนัยสำคัญที่ 0.05.

จากตารางที่ 4.37 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ ที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน ให้ความพึงพอใจในจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ ไม่แตกต่างกันอยู่ 5 ด้าน เนื่องจากค่า Sig มากกว่า 0.05

4.7.3 การเปรียบเทียบขนาดอิทธิพล ของปัจจัยความพึงพอใจที่มีต่อความประทับใจกลับมาเยือนซ้ำ

ตารางที่ 4.38 ผลการวิเคราะห์ความประทับใจ/การกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี แตกต่างกัน

Dependent Variable	ความประทับใจ/การกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยว (Y)			
Independent Variable	การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม(X ₁) การจัดการด้านให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว(X ₂) การอำนวยความสะดวก(X ₃) สินค้า ของที่ระลึกและการบริการ(X ₄) กิจกรรมเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวชุมชน(X ₅)			
Prediction: Goodness-of-Fit				
Multiple R	.417			
R Square	.174			
Adjusted R Square	..163			
Standard Error	.760			
Analysis of Variance	Degree of Freedom	Sum of Square	Mean Square	
Regression	5	47.905	9.581	
Residual	394	227.655	.578	
	F = 16.582	Sig. F= .000		
Durbin-Watson	1.761			
Explanation: Variables in Equation				
Independent Variable	Unstandardized Coefficients (B)	Standardized Coefficients (Beta)	t - Value	Sig.
การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม(X ₁)	.070	.068	3.919	.009

ตารางที่ 4.38 (ต่อ)

การจัดการด้านให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว(X_2)	.085	.192	2.602	.010
การอำนวยความสะดวก(X_3)	.100	.009	3.004	.007
สินค้า ของที่ระลึกและการบริการ(X_4)	.006	.185	2.434	.015
กิจกรรมเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวชุมชน(X_5)	.060	.186	3.484	.001
Collinearity Diagnostics	Tolerance	Variable Inflation Factor	Condition Index	
การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม(X_1)	.125	1.043	14.285	
การจัดการด้านให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว(X_2)	.205	2.471	22.309	
การอำนวยความสะดวก(X_3)	.141	2.129	22.083	
สินค้า ของที่ระลึกและการบริการ(X_4)	.280	2.528	31.236	
กิจกรรมเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวชุมชน(X_5)	.223	1.310	15.654	

การวิเคราะห์จะใช้การวิเคราะห์การถดถอยโดยสามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\hat{Y} = b_0 + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3 + b_4X_4 + b_5X_5$$

โดยที่ Y คือ ความประทับใจ/การกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยว

การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม(X_1)

การจัดการด้านให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว(X_2)

การอำนวยความสะดวก(X_3)

สินค้า ของที่ระลึกและการบริการ(X_4)

กิจกรรมเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวชุมชน(X_5)

ผลการทดสอบตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัว สามารถอธิบายตัวแปรตามได้ในภาพรวมหรือไม่ ซึ่งเป็นการทดสอบในภาพรวม (Overall Significant)

จากตารางที่ 4.38 ผลการวิเคราะห์พบว่า $F = 16.582$ Sig. $F = 0.000$ เมื่อกำหนดระดับนัยสำคัญเท่ากับ 0.05 พบว่า Sig. น้อยกว่าระดับนัยสำคัญ สรุปได้ว่า สมการถดถอยที่สร้างขึ้นนี้ ตัวแปรอิสระทั้ง 5 สามารถอธิบายตัวแปรตามในภาพรวม

การทดสอบข้อสมมติฐานของการวิเคราะห์การถดถอย

1. ค่าความคาดเคลื่อนต้องเป็นอิสระกัน (The model errors are independent) พบว่า Durbin-Watson Statistic = 1.761 ซึ่งน้อยกว่า 1.809 จึงสรุปได้ว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวก หรือเกิดปัญหาอัตสหสัมพันธ์

2. ตัวแปรอิสระต้องไม่สัมพันธ์กัน (Multicollinearity) พบว่า เมื่อพิจารณาจากค่า VIF ของตัวแปรอิสระ X_1 เท่ากับ 1.043 X_2 เท่ากับ 2.471 X_3 เท่ากับ 2.129 เท่ากับ X_4 เท่ากับ 2.528 และ X_5 เท่ากับ 1.310 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัว ไม่มีความสัมพันธ์กัน เป็นไปตามสมมติฐานของการวิเคราะห์การถดถอย

3. ค่า Kolmogorov-Smirnov (K-S) = 47.905, df. = 394, Sig. = .000 เมื่อกำหนดระดับนัยสำคัญเท่ากับ 0.05 พบว่า Sig. มากกว่าระดับนัยสำคัญ สรุปได้ว่า ค่าความคาดเคลื่อนต้องแจกแจงแบบโค้งปกติ (The errors are normally distributed) เป็นไปตามสมมติฐานของการวิเคราะห์การถดถอย

4. ค่าความคาดเคลื่อนต้องมีค่าเฉลี่ย เป็น 0.000 (The mean of the errors is zero) เป็นไปตามสมมติฐานของการวิเคราะห์การถดถอย

5. การทดสอบใช้วิธีของ Breusch - Pagan: LM Test

$$LM = n \times R^2 e^2, \chi^2, 5-1 = 4 \text{ เปิดตาราง Chi-Square ได้ค่าเท่ากับ } 9.458$$

จาก $LM = n \times R^2 e^2, = 394 \times 0.000 = 0.000$ พบว่า น้อยกว่า 9.458 สรุปได้ว่า ค่าความคาดเคลื่อนมีความแปรปรวนคงที่ (Errors have a constant variance) เป็นไปตามสมมติฐานของการวิเคราะห์การถดถอย

จากค่า Adjusted R Square เท่ากับ .163 อธิบายได้ว่า ตัวแปรอิสระทั้งสิ้นตัวนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้ร้อยละ 1.63 อธิบายได้ด้วยตัวแปรอื่นที่ไม่ได้อยู่ในสมการนี้

จากผลการวิเคราะห์สามารถนำมาเขียนเป็นค่าสมการที่แสดงว่าค่านี้ได้ ดังนี้

$$\hat{Y} = .191 + .070 X_1 + .085 X_2 + .100 X_3 + .006 X_4 + .060 X_5$$

(3.259)** (2.595)* (3.664)** (3.158)* (3.111)**

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บคือค่า t statistic

ซึ่งพบว่าตัวแปรอิสระ 5 ตัวสามารถอธิบายได้อย่างมีค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติมีค่าน้อยกว่า 0.05 และมีตัวแปรอิสระหนึ่งตัวสามารถอธิบายได้ว่ามีค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติมีค่ามากกว่า 0.05

จากค่า $b_1 = .070$ ซึ่งมีค่าเป็นบวก อธิบายได้ว่า การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลทางบวกต่อความประทับใจ/การกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ซึ่ง

หมายความว่า แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวหากเพิ่มขึ้น จะส่งผลต่อแรงจูงใจเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

จากค่า $b_2 = .085$ ซึ่งมีค่าเป็นบวก อธิบายได้ว่า การจัดการด้านให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวมีอิทธิพลทางบวกต่อความประทับใจ/การกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ซึ่งหมายความว่า แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวหากเพิ่มขึ้น จะส่งผลต่อแรงจูงใจเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

จากค่า $b_3 = .100$ ซึ่งมีค่าเป็นบวก อธิบายได้ว่า การอำนวยความสะดวกมีอิทธิพลทางบวกต่อความประทับใจ/การกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ซึ่งหมายความว่า แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวหากเพิ่มขึ้น จะส่งผลต่อแรงจูงใจเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

จากค่า $b_4 = .006$ ซึ่งมีค่าเป็นบวก อธิบายได้ว่า สินค้า ของที่ระลึกและการบริการมีอิทธิพลทางบวกต่อความประทับใจ/การกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ซึ่งหมายความว่า แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวหากเพิ่มขึ้น จะส่งผลต่อแรงจูงใจเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

จากค่า $b_5 = .060$ ซึ่งมีค่าเป็นบวก อธิบายได้ว่า กิจกรรมเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวชุมชนมีอิทธิพลทางบวกต่อความประทับใจ/การกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ซึ่งหมายความว่า แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวหากเพิ่มขึ้น จะส่งผลต่อแรงจูงใจเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

เมื่อพิจารณาแรงจูงใจเพื่อการเดินทางท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ทั้ง 5 ด้าน พบว่า แรงจูงใจที่มีต่อปัจจัยการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม มีความสำคัญมากที่สุด ร้อยละ 1.92 (Beta= .192) รองลงมาคือ กิจกรรมเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวชุมชน ร้อยละ 1.86 (Beta= .186) ซื้อสินค้าที่ระลึก ร้อยละ 1.85 (Beta= .185) การอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 0.68 (Beta = .068) และ การอำนวยความสะดวก ร้อยละ 0.10 (Beta = .001) ตามลำดับ

โดยสรุปแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ที่มีอิทธิพลต่อความประทับใจ/การกลับมาเยือนซ้ำพบว่า แรงจูงใจทั้ง 5 ด้านมีอิทธิพลต่อความประทับใจ/การกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แรงการจูงใจ ความคาดหวัง และความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มี การจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี โดยผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถช่วยให้นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ ซึ่งผลการศึกษาจะ นำเสนอตามลำดับดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล

ผลแรงการจูงใจ ความคาดหวัง และความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการ ท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีซึ่งเป็นกลุ่ม ตัวอย่าง 400 คน ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล พบว่ามีรายละเอียดดังนี้

เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 54.0 และเพศชาย จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 ตามลำดับ

อายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมา คือ อายุ 51-60 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 20.3 อายุ 31-40 ปี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 อายุ 21-30 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 อายุ มากกว่า 60 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 และ อายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 ตามลำดับ

สถานภาพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 43.0 รองลงมา โสด จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 และหม้าย/หย่าร้าง จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3 ตามลำดับ

ระดับการศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 189 คน คิดเป็น ร้อยละ 47.3 รองลงมา คือสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 ประกาศนียบัตร/ อนุปริญญา จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 ต่ำกว่ามัธยมศึกษา จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 และ มัธยมศึกษา จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3

อาชีพกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจจำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมา ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 มีพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 46 คน คิดเป็น ร้อยละ 11.5 รับจ้างทั่วไป จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3 แม่บ้านจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 และนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 ตามลำดับ

รายได้ต่อเดือนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน30,000 บาทขึ้นไป จำนวน 133 คน คิดเป็น ร้อยละ 33.3 รองลงมา 20,001-25,000 บาท จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 รายได้ต่อเดือน 15,001-

20,000 บาท จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8 5,000-10,000 บาท และ 10,001-15,000 บาท จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 25,001-30,000 บาท จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 และต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3

5.1.2 ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจเพื่อการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาจากชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

พบว่า โดยภาพรวมแรงจูงใจเพื่อการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาจากชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีอยู่ในระดับมากที่สุด โดยจำแนกตามรายชื่อ คือ ด้านเห็นสิ่งแปลกใหม่ ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 รองลงมา หลีกหนีความจำเจ พักผ่อนหย่อนใจ ซื้อสินค้าที่ระลึก และเรียนรู้วัฒนธรรม มีเป็นอันดับสุดท้าย

5.1.3 ผลการวิเคราะห์ ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

พบว่า โดยภาพรวมความคาดหวังอยู่ในระดับมาก โดยจำแนกตามรายชื่อได้ดังนี้ ด้านการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 รองลงมา ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการจัดการท่องเที่ยว ด้านสินค้าและการบริการ ด้านภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น มีให้ความสำคัญเป็นอันดับสุดท้าย

5.1.4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

พบว่า โดยภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยจำแนกตามรายชื่อได้ดังนี้ ด้านการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 รองลงมา ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการจัดการท่องเที่ยว ด้านสินค้าและการบริการ ด้านภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น มีให้ความสำคัญเป็นอันดับสุดท้าย

5.1.5 ผลการวิเคราะห์ความประทับใจ/การกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

พบว่า โดยภาพรวมให้ความประทับใจ/การกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ท่านมีความประทับใจในการมาเยือนแห่งนี้สูงสุดในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ท่านจะกลับมาท่องเที่ยวแห่งนี้อีก อยู่ในระดับมาก และท่านจะแนะนำให้คนรู้จักมาท่องเที่ยวที่แห่งนี้สูงสุดในระดับมาก ตามลำดับ

5.1.6 ผลการทดสอบสมมติฐาน

1. การเปรียบเทียบแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามระดับเพศ อายุ สถานภาพ พบว่าทั้ง 5 ด้านไม่แตกต่างกัน ด้านอายุ พบว่า ไม่แตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน และด้านระดับ

การศึกษา พบว่า แตกต่างกันทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ หลีกหนีความจำเจ เรียนรู้วัฒนธรรม ด้านอาชีพแตกต่างกันทั้ง 1 ด้าน ได้แก่ พักผ่อนหย่อนใจ และด้านรายได้ต่อเดือน แตกต่างกันทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ หลีกหนีความจำเจ เรียนรู้วัฒนธรรม เนื่องจากค่า Sig น้อยกว่า 0.05 ตามลำดับ

2. ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี พบว่า ปัจจัยความคาดหวังและความพึงพอใจ ด้านเพศ พบว่า ด้านการอำนวยความสะดวก แตกต่างกัน ด้านอายุ พบว่า ด้านการอำนวยความสะดวก แตกต่างกัน ด้านสถานภาพ พบว่า ด้านการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ด้านการจัดการท่องเที่ยว แตกต่างกัน ด้านระดับการศึกษา พบว่า ด้านการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ด้านการจัดการท่องเที่ยวด้านการอำนวยความสะดวก ด้านสินค้าและบริการ แตกต่างกัน ด้านอาชีพ พบว่า ด้านการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว แตกต่างกัน และด้านรายได้ต่อเดือน พบว่า ด้านการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ด้านการจัดการท่องเที่ยว ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว แตกต่างกัน

3. แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ที่มีอิทธิพลต่อความประทับใจ การกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชน พบว่า แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ที่มีอิทธิพลต่อความประทับใจการกลับมาเยือนซ้ำพบว่า แรงจูงใจทั้ง 5 ด้านมีอิทธิพลต่อความประทับใจการกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวเมื่อพิจารณาแรงจูงใจเพื่อการเดินทางท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ทั้ง 5 ด้าน พบว่า แรงจูงใจที่มีต่อปัจจัยมาตรฐานเรียนรู้วัฒนธรรม มีความสำคัญมากที่สุด รองลงมาคือ ราคา, ชื่อสินค้าที่ระลึก, หลีกหนีความจำเจ และเห็นสิ่งแปลกใหม่ ตามลำดับ

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 แรงจูงใจเพื่อการเดินทางท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จากการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมแรงจูงใจเพื่อการเดินทางท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวชุมชนบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีอยู่ในระดับมากที่สุด โดยจำแนกตามรายชื่อ คือ ด้านเห็นสิ่งแปลกใหม่ ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 รองลงมา หลีกหนีความจำเจ พักผ่อนหย่อนใจ ชื่อสินค้าที่ระลึก และเรียนรู้วัฒนธรรม มีเป็นอันดับสุดท้าย ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติยา มโนธรรมรักษา (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแรงจูงใจและความพึงพอใจมีผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษาตลาดน้ำโอโยธา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ลักษณะด้านประชากรศาสตร์ ที่แตกต่างกันในด้านอายุการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน มีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่ในด้านเพศ และสถานภาพทางสังคมนั้นแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 นอกจากนี้อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ยกเว้นด้านเพศ มีผลต่อความพึงพอใจในการท่องเที่ยวแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ยัง

สอดคล้องกับ นาวิณ เกตุธรรม (2559) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแรงจูงใจ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวประเทศเมียนมาร์งานวิจัยนี้มีพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจในระดับมาก เป็นแรงจูงใจในส่วนของปัจจัยผลักระดับปานกลาง และปัจจัยดึงดูดระดับมาก ด้านความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจด้านสิ่งดึงดูดใจ และด้านการต้อนรับอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้คะแนนเรื่องการคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์เดิมของวัฒนธรรมโดยมีความพึงพอใจสูงสุด การคมนาคมและสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับกลาง ในขณะที่ด้านถนนหนทางและการสื่อสารได้ระดับต่ำสุด เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานพบว่า สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และอาชีพ ที่แตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการเดินทางไปท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และในสมมติฐานเรื่องความพึงพอใจนั้น พบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า แรงจูงใจเพื่อการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในส่วนใหญ่เพื่อต้องการเห็นสิ่งแปลกใหม่ในการเดินทางท่องเที่ยวและอีกประการหนึ่งคือ ต้องการหลีกเลี่ยงความจำเจในสถานที่เดิม เพื่อการท่องเที่ยวจึงเป็นจุดทำให้นักท่องเที่ยวออกเดินทางท่องเที่ยวเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ ซื้อสินค้าที่ระลึก และเรียนรู้วัฒนธรรม

5.2.2 ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จากการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมความคาดหวังอยู่ในระดับมาก โดยจำแนกตามรายชื่อได้ดังนี้ ด้านการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ให้มีความสำคัญเป็นอันดับ 1 รองลงมา ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการจัดการท่องเที่ยว ด้านสินค้าและบริการ ด้านภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น ให้ความสำคัญเป็นอันดับสุดท้าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติยา มโนธรรมรักษา (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแรงจูงใจและความพึงพอใจมีผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษาตลาดน้ำอโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าลักษณะด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันในด้านอายุการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน มีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่ในด้านเพศ และสถานภาพทางสังคมนั้นแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 นอกจากนี้ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ยกเว้นด้านเพศ มีผลต่อความพึงพอใจในการท่องเที่ยวแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ นาวิณ เกตุธรรม (2559) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแรงจูงใจ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวประเทศเมียนมาร์งานวิจัยนี้มีพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจในระดับมาก เป็นแรงจูงใจในส่วนของปัจจัยผลักระดับปานกลาง และปัจจัยดึงดูดระดับมาก ด้านความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจด้านสิ่งดึงดูดใจ และด้านการต้อนรับอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้คะแนนเรื่องการคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์เดิมของวัฒนธรรมโดยมีความพึงพอใจสูงสุด การคมนาคมและสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับกลาง ในขณะที่ด้านถนนหนทางและการสื่อสารได้ระดับต่ำสุด เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานพบว่า สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และอาชีพ ที่แตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการเดินทางไปท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และในสมมติฐานเรื่องความ

พึงพอใจนั้น พบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ความคาดหวังในการเดินทางท่องเที่ยว นั้นสิ่งสำคัญคือการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เพราะในการเดินทางท่องเที่ยว นั้นนักท่องเที่ยวคือผู้มาเยือน ในฐานะเจ้าบ้านจึงควรให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว อีกทั้งด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการจัดการท่องเที่ยว ด้านสินค้าและบริการ ด้านภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น ก็เป็นสิ่งสำคัญในการเดินทางท่องเที่ยวเช่นเดียวกัน

5.2.3 แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ที่มีอิทธิพลต่อความประทับใจ การกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชน พบว่า แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ที่มีอิทธิพลต่อความประทับใจต่อการกลับมาเยือนซ้ำพบว่า แรงจูงใจทั้ง 5 ด้านมีอิทธิพลต่อความประทับใจ/การกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีซึ่งสอดคล้องกับ The Official tourist board for England (2015) ที่นำเสนอว่า นักท่องเที่ยวที่มีความพิการหรือมีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว มีความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยวเฉกเช่นเดียวกับนักท่องเที่ยวทั่วไป นั่นคือเหตุผลว่าทำไมนักท่องเที่ยวเหล่านั้นถึงค้นหาสถานที่ท่องเที่ยวที่จะไปและค้นหาข้อมูลทางเลือกต่าง ๆ ประกอบการตัดสินใจในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยว นั้น ทั้งการเดินทาง ที่พัก และความเป็นไปได้ในการเดินทางในสถานที่ท่องเที่ยว นั้นก่อนจะจองทริป และแบ่งปันประสบการณ์กับเพื่อนและคนอื่น ๆ

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์และมีความเหมาะสมต่อไป ดังนี้

จากผลวิจัยซึ่งแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านความสามารถในการเข้าถึง รองลงมา ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เป็น 2 ปัจจัยที่ของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ให้ความคาดหวังสูงสุด ประกอบกับผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจใน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการเข้าถึง และสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นจุดแข็งของแหล่งท่องเที่ยว ที่สอดคล้องกับความคาดหวังของกลุ่มนักท่องเที่ยว แต่อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาจากผลการวิจัยในส่วนของความคาดหวังของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับองค์ประกอบพื้นฐานเพื่อรองรับผู้สูงอายุ ที่มีอิทธิพลต่อความประทับใจการกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ซึ่งพบว่า ปัจจัยความแรงจูงใจ มีอิทธิพลต่อการกลับมาใช้ซ้ำ จากผลจากการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นควรให้องค์กรจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Destination Management Organizations)

ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานของรัฐ ควรเพิ่มความเข้มข้นในการประชาสัมพันธ์หรือสร้างการรับรู้เกี่ยวกับจุดแข็งในเรื่องความสามารถในการเข้าถึงและสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ด้วย ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการนักท่องเที่ยวที่ตัดสินใจมาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นได้ในอนาคต อีกทั้งปัจจัยเสี่ยงต่อภัยพิบัติที่เกิดขึ้นโดยไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เช่น สภาวะ เกิดโรคติดต่อร้ายแรง ผู้ประกอบการชุมชนที่เป็นผู้สูงอายุแทบทั้งสิ้น สมควรที่ภาครัฐจะต้องให้การดูแลและให้ความสำคัญต่อผู้สูงอายุที่ดำเนินการจัดการชุมชนเป็นลำดับต้น ๆ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นทั้งแก่ชุมชนและนักท่องเที่ยวที่จะต้องเข้ามาในพื้นที่

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษา เรื่อง แรงจูงใจ ความคาดหวัง และความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณเพื่อให้ผลที่ครบถ้วนควรเป็นข้อมูลแบบเชิงลึกมากขึ้น ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบเชิงปริมาณ ทำให้เข้าใจในความแตกต่างมากยิ่งขึ้น หรือการเพิ่มศักยภาพการขยายตัวเพื่อมาตรฐานวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งหน่วยงานภาครัฐควรบูรณาการช่วยเหลือและประสานความร่วมมือให้กับชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมและมีแผนยุทธศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ และสร้างปฏิทินการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวตามฤดูกาลต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจทั้งของชุมชนจังหวัดและประเทศต่อไป

การศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบ Focus Group Interview ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลในด้านลึกในด้านต่าง ๆ ที่สะท้อนศักยภาพขององค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทุกระดับ ในชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีและเพิ่มองค์ความรู้ให้กับองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำมาใช้ประโยชน์ต่อไปในอนาคต เช่น การพัฒนาด้านการเกษตรผสมผสาน การจัดการเรื่องน้ำ การจัดการขยะ การพัฒนาต่อยอดให้เป็นชุมชน ไร์คาร์บอน (Low Carbon) เนื่องจากมีอุทยานแห่งชาติเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญพอกับด้านการเกษตร การศึกษาด้านชุมชนสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุก็เป็นเรื่องที่สามารถศึกษาได้ต่อเนื่องด้วยเช่นกัน

การเก็บองค์ความรู้ของชุมชน (Knowledge Management) เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำหรับคนรุ่นใหม่ที่ต้องเข้ามาจัดการการท่องเที่ยวต่อไปเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการท่องเที่ยว. (2559). สถิตินักท่องเที่ยวโดยภาพรวมประจำปี.
https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=411
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2549). สถิติสำหรับงานวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 2). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิตติยา มโนธรรมรักษา. (2559). การศึกษาแรงจูงใจและความพึงพอใจมีผลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษา ตลาดน้ำอโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. [การค้นคว้าอิสระปริญญา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ]. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- กุลวดี ละม้ายเงิน และ เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2016). ศักยภาพชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวโดย
ชุมชน ในเขตพื้นที่พิเศษเมืองโบราณ อุทงจังหวัดสุพรรณบุรี. *Life Sciences and
Environment Journal*, 17(1), 190–199. [https://ph01.tci-
thaijo.org/index.php/psru/article/view/58326](https://ph01.tci-thaijo.org/index.php/psru/article/view/58326)
- กุลวารา สุวรรณพิมล. (2548). หลักการมัคคุเทศก์. สำนักพิมพ์แสงดาว.
- จันทร์ขจร ฤกษ์ชัย. (2557). การรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีต่อจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต]. มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต.
- จันทร์สุดา ว่องทวิทรัพย์ดี. (2551). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม.
[วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- จิรภัทร บุญรักษา. (2553). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวจังหวัดลำพูน. [วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จุฑาภรณ์ ทองเพ็ง. (2554). ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ
วัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
บูรพา.]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จุฑาภา ตาดพริ้ง. (2545). การเปิดรับข่าวสารกับความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาว
อเมริกันและชาวยุโรปตะวันตกที่มีต่อประเทศไทย. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- เจนจิรา บรรจงนิก. (2555). แรงจูงใจและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยว จังหวัด
น่าน. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ชนัญ วงษ์วิภาคและคณะ. (2547). การจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ชีษณุกร พรภาณวิชญ์ (2540). *ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล]. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณัฐชามณีย์ สุวิทย์พันธ์. (2545). *การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ทัศนคติ และแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์แบบโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวไทย*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทวีลาภ รัตนราช. (2553). *พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงสัมผัสวัฒนธรรมในรูปแบบโฮมสเตย์ ชุมชนบ้านคลองเรือ อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทองบุหงา ภูมิพานิช. (2539). *การจัดนำเที่ยว*. ภาควิชาศิลปอาชีพ คณะมนุษยศาสตร์.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2553). *การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี: การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน*. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- ธีระ ชีวะเกรียงไกร. (2551). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มสนุค(สกลนคร นครพนม มุกดาหาร กาฬสินธุ์)*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นรพล เกตุทัต. (2557). *แรงจูงใจการท่องเที่ยวและการแบ่งกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวชาวยุโรปที่เดินทางมาท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- นาวิน เกตุรวม. (2559). *การศึกษาแรงจูงใจ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางไปท่องเที่ยวประเทศเมียนมา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ]. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- นิคม จารุมณี. (2535). *การจัดการอุตสาหกรรมบริการ*. โอเดียนสโตร์.
- นิคม จารุมณี. (2536). *การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว*. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.
- นิตยา ชานูสายสาคร. (2550). *ความพึงพอใจและความภักดีของผู้บริโภคต่อรูปแบบการบริการธนาคารอัตโนมัติ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิรันดร ทัพไชย. 2545. “พฤติกรรมนักท่องเที่ยว.” ใน เอกสารการสอนชุดวิชากลยุทธ์การตลาดในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. นนทบุรี: สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *อุตสาหกรรมท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิชาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- บุศรินทร์ หนูนักดี. (2534). ความพึงพอใจของประชาชน ในการติดต่อสื่อสาร กับพนักงานเทศบาลเมือง
จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เบญจมาศ ศรีอมรรัตน์กุล. (2559). ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการธนาคารไทยพาณิชย์ในเขตกรุงเทพมหานคร
ด้วยแบบจำลอง ACASI [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
รัตนโกสินทร์]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- ประภาศรี เทิกขุนทด, พลสิทธิ์ ศรีศิริ และวิจิตรา บุญแล. (2551). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มี
ต่อการท่องเที่ยววัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์). [การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พรศิริ บินรานาวี. (2555). ความคาดหวังและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในอำเภอ
ปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต].
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- รัตนา สุขะนินทร์. (2547). ความคาดหวังและการรับรู้ที่มีผลต่อความพึงพอใจในบริการล้างรถรีลอร์ท
ของนักท่องเที่ยวชาวอเมริกา และ ยุโรป [สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เลิศพร ภาระสกุล (2556). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว (พิมพ์ครั้งที่ 2). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรพล คงเจริญ. (2558). ปัจจัยการยอมรับนวัตกรรมที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการธนาคารผ่าน
โทรศัพท์เคลื่อนที่ในเขตกรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
กรุงเทพ]. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ศิริวรรณ ศิริบุญ. (2543). การตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ: ศึกษากรณีตัวอย่าง การ
จัดตั้งศูนย์บริการทางสังคมของผู้สูงอายุ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 10. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 11. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 12. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ.
- สิริวรรณ อัครกุล. (2528). ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถในการทำงานที่กำหนดของนักเรียนที่มี
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สุดแดน วิสุทธิลักษณ์ และคณะ. (2546). *จะไปให้ไกลถึงไหนกัน*. ห้องสมุดศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน). กรุงเทพฯ.
- อังคณา ศิลปะวิสุทธิ. (2552). *ทัศนคติและความภักดีต่อตราสินค้าจากการให้บริการคอลล์เซ็นเตอร์กรณีศึกษา บริษัทแอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Clay, R. (1988). *Chambers English Dictionary*. Great Britain : bunay Suffolk.
- Coe, M. & Scribner, S. (1974). *Culture and thought*. John Wiley and Sons Inc.
- Coltman & Michael M. (1988). *Tourism marketing*. John Wiley and Sons Inc.
- Crompton, J. L. (1979). Motivations for pleasure vacation. *Annals of Tourism Research*, 6(4), 408-424.
- Dann, G. (1977). Anomie, ego – enhancement, and tourism, *Annals of Tourism Research*, 4(4), 184-194.
- Davidson & Rob. (1995). *Tourism*. (2nd ed.) Singapore: Longman Group Limited.
- Goodwin, Cathy & Ross, I. (1989). Salient Dimensions of Perceived Fairness in Resolution of Service Complaints,” *Journal of Consumer Satisfaction, Dissatisfaction and Complaining Behavior*, 2, 87-92.
- Gray, H.P. (1970). *International travel – International trade*. Lexington. Heath Lexington.
- Hughes, K. (1991). Tourist satisfaction: A guided “cultural” tour in North Queensland. *Australian psychologist*, 26(3), 166 – 171.
- Kotler, P. (2000). *Marketing management* (10th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- Mullins, L. T. (1985). *Management and organisational behaviour*. Pitman.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., & Berry, L. L. (1988). SERVQUAL: A multiple item scale for measuring consumer perceptions of service quality. *Journal of Retailing*, 64, 12–40.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., & Berry, L. L. (1991). Refinement and reassessment of the SERVQUAL scale. *Journal of Retailing*, 67(4), 420-450.
- Wallerstein, H. (1971). *A dictionary of psychology*. Maryland: Penguin Book.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

แรงการจูงใจ ความคาดหวัง และความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยว
โดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านหรือท่านเห็นด้วยมากที่สุด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ 1.1 ชาย 1.2 หญิง
2. อายุ 2.1 ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี 2.2 21-30 ปี 2.3 31-40 ปี 2.4 41-50 ปี
 2.5 51-60 ปี 2.6 มากกว่า 60 ปี
3. สถานภาพ 3.1 โสด 3.2 สมรส 3.3 หม้าย/หย่าร้าง
4. ระดับการศึกษา 4.1 ต่ำกว่ามัธยมศึกษา 4.2 มัธยมศึกษา
 4.3 ประกาศนียบัตร/อนุปริญญา 4.4 ปริญญาตรี
 4.5 สูงกว่าปริญญาตรี
5. อาชีพ 5.1 พนักงานบริษัทเอกชน 5.2 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
 5.3 รับจ้างทั่วไป 5.4 ธุรกิจส่วนตัว
 5.5 แม่บ้าน 5.6 นักเรียน/นักศึกษา
6. รายได้ต่อเดือน 6.1 ต่ำกว่า 5,000บาท 6.2 5,000-10,000 บาท
 6.3 10,001-15,000 บาท 6.4 15,001-20,000 บาท
 6.5 20,001-25,000 6.6 25,001-30,000 บาท
 6.7 30,000 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 แรงจูงใจ ของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษา
ชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี (ก่อนมาท่องเที่ยว)

คำชี้แจง กรุณาตอบแบบสอบถามและใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับแรงจูงใจ (ก่อนมาเที่ยว)

แรงจูงใจการท่องเที่ยว	ระดับแรงจูงใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
เหตุผลในการเดินทาง มาเที่ยวชุมชนท่องเที่ยวทรายขาว อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี (ปัจจัยหลัก)					
1.ต้องการหลีกเลี่ยงจากความจำเจในชีวิตประจำวัน					
2.ท่านต้องการมาท่องเที่ยวตามที่คนรีวิวในสื่อออนไลน์					
3.ท่านต้องการสัมผัสวิถีชุมชน					
4.ท่านต้องการศึกษาสังคมพหุวัฒนธรรม พุทธ-มุสลิม					
5.ท่านต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ ของการท่องเที่ยวชุมชน					
6.ท่านต้องการศึกษาประวัติศาสตร์ของชุมชน					
7.ท่านต้องการท่องเที่ยวในสถานที่ที่ไม่เคยไปมาก่อน					
ปัจจัยดึงดูดให้มาท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยวทรายขาว อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี					
8.ท่านต้องการมานั่งรถจี๊ปสมัยสงครามโลกเพื่อชื่นชมบรรยากาศ ทิวทัศน์และแหล่งท่องเที่ยว					
9.ท่านต้องการสนับสนุนสินค้าชุมชน เช่น โอท็อปชุมชน					
10.ท่านต้องการต้องการลิ้มลองผลไม้ ทุเรียนพรีเมียมระดับประเทศ					
11.ท่านชอบทดลองอาหารท้องถิ่น					
12.ท่านต้องการมากราบนมัสการเกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียง					
13.ท่านได้รับการบอกเล่าถึงชุมชนท่องเที่ยว					
14.ท่านชอบการท่องเที่ยวแบบตื่นเต้น ผจญภัย					
15.ท่านต้องการร่วมกิจกรรม เดิน-วิ่งป่า สันกาลาศีรี					
16.ท่านต้องการมาเยี่ยมญาติ หรือเพื่อน					

ตอนที่ 3 ความคาดหวัง ของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ :
กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี (ก่อนมาท่องเที่ยว)

คำชี้แจง กรุณาตอบแบบสอบถามและใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคาดหวัง (ก่อนมาเที่ยว)

ความคาดหวัง	ระดับแรงจูงใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ด้านการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว					
1.1 ชุมชนสามารถเล่าเรื่องสร้างความสนใจได้อย่างน่าเชื่อถือ					
1.2 ผู้เล่าเรื่องสามารถโยงเนื้อหาเรื่องราวประวัติศาสตร์ที่มาที่ไปต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม กลมกลืน					
1.3 ผู้เล่าเรื่องสามารถตอบคำถามได้อย่างชัดเจน เข้าใจ					
1.4 ผู้เล่าเรื่อง สามารถอธิบาย แหล่งท่องเที่ยวที่มาที่ไป กระบวนการทำงาน กระบวนการผลิตได้อย่างถูกต้อง น่าสนใจ					
1.5 ผู้นำเที่ยวสามารถเล่าประวัติศาสตร์ ตำนาน ความเชื่อ ของชุมชนได้อย่างตรงกันทั้งหมด					
2. ด้านการจัดการท่องเที่ยว					
2.1 มีการจัดการอย่างเป็นระบบ มีศูนย์กลางให้ข้อมูล และจัดการ					
2.2 มีการประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ และติดต่อได้อย่างทันที					
2.3 มีการจัดเส้นทางท่องเที่ยวอย่างชัดเจน และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว					
2.4 สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้อย่างสุภาพเหมาะสม					
2.5 สามารถให้คำแนะนำได้ในเรื่องนี้นักท่องเที่ยวร้องขอ เช่น การเดินป่า การศึกษารายกรณี เช่น ความสนใจในพรรณพืชโบราณ เป็นต้น					
3. ด้านการอำนวยความสะดวก					
3.1 มีสถานีอนามัยที่สามารถนำส่ง กรณีเกิดอุบัติเหตุ					
3.2 มีเสียงตามสายที่สามารถส่งกระจายให้ข้อมูลชุมชนและนักท่องเที่ยว					

3.3 ที่พัก สะอาด น่าพัก มีห้องสุขา ที่สะอาด สะดวก ปลอดภัย					
3.4 มีการบริการ รับ-ส่ง ถึงสถานีรถไฟ หรือในตัวเมือง					
3.5 มีการบริการอาหาร ที่สะอาด อร่อย ปลอดภัย					
4. ด้านสินค้าและบริการ					
4.1 มีโฮมสเตย์บริการนักท่องเที่ยวพร้อมอาหารเช้า					
4.2 มีสินค้าให้จับจ่าย ชื่อของฝาก อาทิ กล้วยเส้น, ส้ม แยกแช่อิ่ม, ขนมเปียะ, ผ้ามัดย้อม,ผลไม้ตามฤดูกาล					
4.3 มีบริการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ผ้ามัดย้อม การทำอาหารท้องถิ่น, การทำกล้วยเส้น, การทำขนมเปียะ					
4.4 มีการบริหารจัดการเรื่องขยะ มูลฝอย					
4.5 มีศูนย์กลางการเรียนรู้ เช่น การไหว้ครูกลองยาว, กริช, ทอผ้าไหมจวนตานี, การทำกล้วยเส้น, การขึ้นรูป ภาชนะใช้สอยด้วยกาบหมาก					
5. ด้านภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว					
5.1 ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ					
5.2 ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม					
5.3 ความมีเอกลักษณ์ด้านพหุวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว					
5.4 การอนุรักษ์ สภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว					
5.5 ความสมบูรณ์ทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว					
5.6 ความสะดวกในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว					
6. ด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น					
6.1 ความน่าสนใจของวัฒนธรรมและสังคมในท้องถิ่น					
6.2 ความมีเสน่ห์ในวิถีชีวิต พุทธและมุสลิมในพหุวัฒนธรรม					
6.3 การอนุรักษ์ภาษาพูดของท้องถิ่น					
6.4 การอนุรักษ์สถาปัตยกรรม สิ่งปลูกสร้างในท้องถิ่น					
6.5 ความเป็นมิตรและมีน้ำใจของผู้คนในท้องถิ่น					
7. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก					
7.1 สถานที่พักแรมมีความสะอาด และปลอดภัย					
7.2 ความเพียงพอของสถานที่พักแรม					

7.3 การบริการที่สุภาพเป็นกันเองของเจ้าของบ้านในสถานที่พัก					
7.4 ความเพียงพอในสถานที่จำหน่ายสินค้าที่ระลึก					
7.5 ความน่าสนใจของสินค้าของที่ระลึก					
7.6 ความเพียงพอของการให้บริการรถจักรยาน การนวดผ่อนคลาย					

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี (เมื่อเที่ยวแล้วเสร็จ)

คำชี้แจง กรุณาตอบแบบสอบถามและใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความพึงพอใจต่อสิ่งที่ได้รับ (เมื่อเที่ยวแล้วเสร็จ)

ความพึงพอใจ	ระดับแรงจูงใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ด้านการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว					
1.1 ชุมชนสามารถเล่าเรื่องสร้างความสนใจได้อย่างน่าเชื่อถือ					
1.2 ผู้เล่าเรื่องสามารถโยงเนื้อหาเรื่องราวประวัติศาสตร์ที่มาจากที่ไปต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม กลมกลืน					
1.3 ผู้เล่าเรื่องสามารถตอบคำถามได้อย่างชัดเจน เข้าใจ					
1.4 ผู้เล่าเรื่อง สามารถอธิบาย แหล่งท่องเที่ยวที่มาที่ไป กระบวนการทำงาน กระบวนการผลิตได้อย่างถูกต้อง น่าสนใจ					
1.5 ผู้นำเที่ยวสามารถเล่าประวัติศาสตร์ ตำนาน ความเชื่อของชุมชนได้อย่างตรงกันทั้งหมด					
2. ด้านการจัดการท่องเที่ยว					
2.1 มีการจัดการอย่างเป็นระบบ มีศูนย์กลางให้ข้อมูลและจัดการ					
2.2 มีการประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ และติดต่อได้อย่างทันที					
2.3 มีการจัดเส้นทางท่องเที่ยวอย่างชัดเจน และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว					
2.4 สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้อย่างสุภาพ เหมาะสม					

2.5 สามารถให้คำแนะนำได้ในเรื่องต่อนักท่องเที่ยวร้องขอ เช่น การเดินป่า การศึกษารายกรณี เช่น ความสนใจในพรรณพืชโบราณ เป็นต้น					
3. ด้านการอำนวยความสะดวก					
3.1 มีสถานีอนามัยที่สามารถนำส่ง กรณีเกิดอุบัติเหตุ					
3.2 มีเสียงตามสายที่สามารถส่งกระจายให้ข้อมูลชุมชนและนักท่องเที่ยว					
3.3 ที่พัก สะอาด น่าพัก มีห้องสุขา ที่สะอาด สะดวก ปลอดภัย					
3.4 มีการบริการ รับ-ส่ง ถึงสถานีรถไฟ หรือในตัวเมือง					
3.5 มีการบริการอาหาร ที่สะอาด อร่อย ปลอดภัย					
4. ด้านสินค้าและการบริการ					
4.1 มีโฮมสเตย์บริการนักท่องเที่ยวพร้อมอาหารเช้า					
4.2 มีสินค้าให้จำหน่าย ชื่อของฝาก อาทิ กล้วยเส้น, ส้มแขก แห้วต้ม, ขนมเปี๊ยะ, ผ้ามัดย้อม, ผลไม้ตามฤดูกาล					
4.3 มีบริการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ผ้ามัดย้อม การทำอาหารท้องถิ่น, การทำกล้วยเส้น, การทำขนมเปี๊ยะ					
4.4 มีการบริหารจัดการเรื่องขยะ มูลฝอย					
4.5 มีศูนย์กลางการเรียนรู้ เช่น การไหว้ครูกลองยาว , กริช, ทอผ้าไหมจวนตานี , การทำกล้วยเส้น , การขึ้นรูปภาชนะใช้สอยด้วยกาบหมาก					
5. ด้านภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว					
5.1 ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ					
5.2 ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม					
5.3 ความมีเอกลักษณ์ด้านพหุวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว					
5.4 การอนุรักษ์ สภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว					
5.5 ความสมบูรณ์ทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว					
5.6 ความสะดวกในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว					
6. ด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น					
6.1 ความน่าสนใจของวัฒนธรรมและสังคมในท้องถิ่น					
6.2 ความมีเสน่ห์ในวิถีชีวิต พุทธและมุสลิมในพหุวัฒนธรรม					
6.3 การอนุรักษ์ภาษาพูดของท้องถิ่น					
6.4 การอนุรักษ์สถาปัตยกรรม สิ่งปลูกสร้างในท้องถิ่น					

6.5 ความเป็นมิตรและมีน้ำใจของผู้คนในท้องถิ่น					
7. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก					
7.1 สถานที่พักผ่อนมีความสะอาด และปลอดภัย					
7.2 ความเพียงพอของสถานที่พักผ่อน					
7.3 การบริการที่สุภาพเป็นกันเองของเจ้าของบ้านในสถานที่พัก					
7.4 ความเพียงพอในสถานที่จำหน่ายสินค้าที่ระลึก					
7.5 ความน่าสนใจของสินค้าของที่ระลึก					
7.6 ความเพียงพอของการให้บริการ รถ จักรยาน การนำรถผ่อนคลาย					

ตอนที่ 5 ความประทับใจ/การกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยว
โดยผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

คำชี้แจง กรุณาตอบแบบสอบถามและใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความพึงพอใจต่อสิ่งที่ได้รับ

ความพึงพอใจ	ระดับแรงจูงใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ความประทับใจ/การกลับมาเยือนซ้ำ					
1. ท่านมีความประทับใจในการมาเยือนแห่งนี้					
2. ท่านจะแนะนำให้คนรู้จักมาท่องเที่ยวที่แห่งนี้					
3. ท่านจะกลับมาท่องเที่ยวแห่งนี้อีก					

ขอบคุณสำหรับสละเวลาทำแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข
ประเพณีพระผิงไฟ หรือ ให้ทานไฟ

ประเพณีพระผิงไฟ หรือ ให้อทานไฟ

ประวัติความเป็นมา ประวัติความเป็นมาของประเพณีให้อทานไฟ กล่าวถึงในขุนทกนิกายชาดก เรื่อง ความตระหนี่ถี่เหนียวของโกถิยะเศรษฐี ที่อยากกินขนมเบื้อง แต่เสียดายเงิน ไม่ยอมซื้อและไม่อยากให้ลูกเมียได้กินด้วย ภรรยาจึงทำขนมเบื้องที่บ้านขึ้นเจ็ดให้เศรษฐีได้รับประทานโดยไม่ให้ผู้ใดเห็น ขณะที่สองสามีภรรยา กำลังปรุงขนมเบื้อง พระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่เขตวันมหาวิหาร ทรงทราบด้วยญาณ จึงโปรดให้พระโมคคัลลานะไปแก่นิสัยของโกถิยะเศรษฐี พระโมคคัลลานะตรงไปบนตึกชั้นเจ็ดของคฤหาสน์เศรษฐี เศรษฐีเข้าใจว่าจะมาขอขนม จึงแสดงอาการรังเกียจและออกวาจาขับไล่ แต่พระโมคคัลลานะพยายามทรมานเศรษฐีอยู่นานจนยอมละนิสัยตระหนี่ พระโมคคัลลานะได้แสดงธรรมเรื่องประโยชน์ของการให้ จนโกถิยะเศรษฐีและภรรยาเกิดความเลื่อมใส ได้นิมนต์มารับถวายอาหารที่บ้านตน พระโมคคัลลานะแจ้งให้นำไปถวายพระพุทธเจ้าและพระสาวก ๕๐๐ รูป ณ เขตวันมหาวิหาร โกถิยะเศรษฐีและภรรยาได้นำเข้าของเครื่องปรุงไปทำขนมเบื้องถวายพระพุทธเจ้าและพระสาวก แต่ปรุงเท่าไรแบ่งที่เตรียมมาเพียงเล็กน้อยก็ไม่หมด พระพุทธเจ้าจึงโปรดเทศนาสั่งสอน ทั้งสองคนเกิดความปิติอิ่มเอิบในการบริจาคทาน เห็นแจ้งบรรลุธรรมชั้นโสดาบัน และเมื่อกกล่าวถึงจังหวัดนครศรีธรรมราชตั้งอยู่ติดชายฝั่งทะเล ลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบร้อนชื้น ในหน้าหนาวก็ไม่หนาวจัด เพียงแต่คนรู้สึกที่อากาศเย็นลงกว่าปกติ เนื่องจากไม่เคยชินกับอากาศที่หนาวเย็นลง ตอนย่ำรุ่งเข้ามิดจึงลุกขึ้นมาก่อไฟผิงเพื่อสร้างความอบอุ่น ประกอบกับชาวานครศรีธรรมราชยึดมั่นในพระพุทธศาสนา พุทธศาสนิกชนจึงพากันก่อกองไฟในวัดใกล้บ้าน แล้วนิมนต์พระภิกษุสงฆ์มาผิงไฟรับความอบอุ่นด้วย

วันเวลาจัดงาน

การให้อทานไฟไม่มีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนตายตัวแล้วแต่ความสะดวกในการนัดหมาย แต่ส่วนใหญ่จะปฏิบัติในช่วงเดือนยี่ ซึ่งเป็นช่วงที่มีอากาศหนาวเย็นที่สุด ชาวบ้านจะนัดหมายไปพร้อมกันในเวลาย่ำรุ่งหรือตอนเช้ามิด ซึ่งจะเป็นวันไหนก็ได้

พิธีกรรม

1. การก่อกองไฟ ชาวบ้านจะเตรียมไม้ฟืน ถ่าน หรือเตาไฟ สำหรับก่อให้เกิดความร้อนและความอบอุ่นแก่พระสงฆ์ บางแห่งนิยมใช้ไม้ฟืนหลายอันมาซ้อนกันเป็นเพิงก่อไฟ แล้วนิมนต์พระสงฆ์มานั่งผิงไฟเพื่อให้เกิดความอบอุ่นทั้งพระสงฆ์และชาวบ้านที่อยู่ใกล้เคียง

2. การทำขนมถวายพระ ขนมที่เตรียมไปปรุงที่วัดในการให้ทานไฟเป็นขนมอะไรก็ได้ แต่ส่วนใหญ่จะนิยมขนมที่สามารถปรุงเสร็จในเวลาอันรวดเร็ว ขนมส่วนมากจะปรุงโดยใช้ ไฟแรงและเป็นขนมพื้นบ้าน เช่น ขนมเป็๋อง ขนมครก ขนมครกข้าวเหนียว ข้าวเกรียบปากหม้อ ขนมโค ขนมพิมพ์ ขนมจาก ขนมจู้จูน ข้าวเหนียวทอด ในปัจจุบันมีขนมและอาหารเพิ่มขึ้นอีกมากมาย เช่น น้ำชา กาแฟ หมี่ผัด ข้าวต้ม ข้าวเหนียวหลาม ขนมปังปิ้ง ชาวบ้านจะปรุงขนมตามที่เตรียมเครื่องปรุงมา แล้วนำขนมที่ปรุงขึ้นมาร้อน ๆ ไปถวายพระสงฆ์ ขณะที่ทำขนมกันไป พระสงฆ์ก็ฉันไปพร้อม ๆ กัน จะหยุดปรุงขนมก็ต่อเมื่อเครื่องปรุงที่เตรียมมาหมด เมื่อพระสงฆ์ฉันอิ่มแล้ว ชาวบ้านจึงร่วมกันรับประทานกันอย่างสนุกสนาน หลังจากพระสงฆ์ฉันเสร็จแล้วก็สวดให้ศีลให้พรแก่ผู้ที่มาทำบุญเป็นอันเสร็จพิธี

ความสำคัญของประเพณีนี้

1. เป็นโอกาสหนึ่งที่ได้นัดหมายพร้อมกันในตอนเช้ามีด เพื่อร่วมทำบุญเลี้ยงพระรวมทั้งร่วมรับประทานอาหารกันเป็นที่สนุกสนาน ซึ่งเป็นการสร้างสามัคคีในหมู่คณะได้ดียิ่ง
2. ทำให้มีสุขภาพดีมีพละทานามัยแข็งแรง เพราะการตื่นนอนตอนเช้าตรู่ได้รับอากาศบริสุทธิ์ ทำให้มีความสดชื่นเบิกบาน
3. เมื่อได้ปฏิบัติตามประเพณีแล้วย่อมทำให้เกิดความสุขใจเบิกบานใจในผลบุญที่ตนได้กระทำ อีกทั้งยังได้เป็นแบบอย่างแก่ลูกหลานของตนด้วย

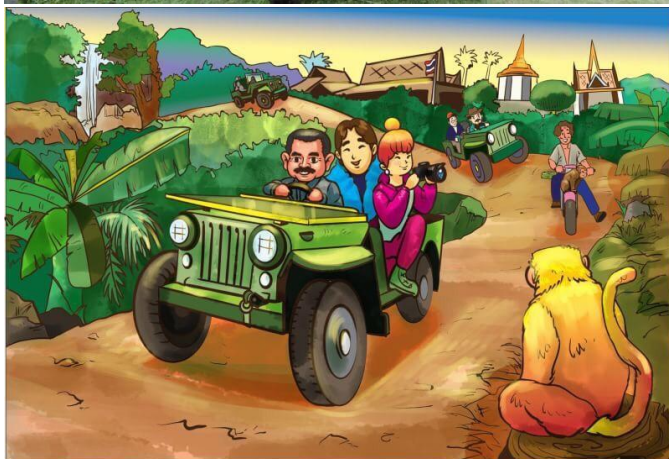
ภาคผนวก ค

ผ้าจวนตานี ผ้าที่ทอสมัยอยุธยาตอนปลาย

ผ้าจวนตานี ผ้าที่ทอสมัยอยุธยาตอนปลาย

นั่งรถจี๊ปเที่ยวชมวิว สถานที่สำคัญ ตะลุยสวน ซิมผลไม้

ชมทะเลหมอกที่ อุทยานแห่งชาติทรายขาว

ชิมทุเรียนพรีเมียม ระดับประเทศ

อุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว

กลุ่มโฮมสเตย์บ้านทรายขาว

ทุเรียนต้นแรกของเทือกสันกาลาศีรี

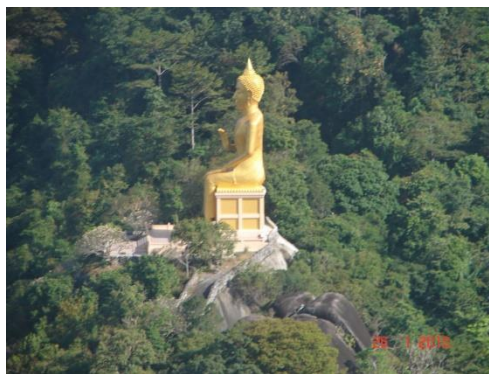

ทุเรียนโบราณต้นใหญ่ เทือกสันทาลาศิริ

ภาคผนวก ง
พระพุทธมหามุนีบทโลกนาถ

ท่านอาจารย์ทิม และพระครูปลัดนอง สมัยนั้น ปรีक्षाกับเจ้าคุณโศภนธรรมคุณ วัดนาประดู่ และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในจังหวัดปัตตานี จึงเห็นพ้องต้องกันจัดสร้างพระพุทธรูปปางยมกปาฏิหาริย์กำหนดวงศิลาฤกษ์ โดยมีสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และสมเด็จพระพี่นางเธอเจ้าพระกัลยาณิวัฒนากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ซึ่งทั้งสองพระองค์ได้เสด็จมาเพื่อประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2514 และสร้างเสร็จเมื่อต้นปี พ.ศ. 2553 สูง 29.80 เมตร ประดิษฐานบนเทือกเขาสันกาลาคีรี (เขารังเกียบ หรือจุดชมวิวเขาหินช้าง อุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อพระพุทธรูปนามว่า “พระพุทธรูปมหาเมฆนิทโลกนาถ” ความหมาย พระพุทธเจ้าทรงเป็นจอมผู้รู้ที่ยิ่งใหญ่ ทรงเป็นที่พึ่งของชาวโลก ตั้งแต่วันที่ 15 กรกฎาคม 2553

ภาคผนวก จ
มัสยิดโบราณ บ้านควน

มัสยิดนัจมุดดีน ตั้งอยู่ ณ บ้านควนลิ่งงา ม.4 ตำบลทรายขาว มัสยิดแห่งนี้ได้สร้างขึ้นประมาณร่วม 200 ปี มาแล้วโดยความร่วมมือระหว่างเจ้าอาวาสวัดทรายขาวกับโต๊ะอิหม่ามในสมัยนั้น โดยมีการสร้างหลังจากสร้างโบสถ์ของวัดทรายขาวแล้วเสร็จได้ขอให้เจ้าอาวาสวัดทรายขาวช่วยสร้างมัสยิดเพื่อที่จะมีสถานที่ในการประกอบพิธีละหมาด โดยมีรูปแบบที่คล้ายกับโบสถ์ในศาสนาพุทธ

ประวัติมัสยิดบาโงกลาง (มัสยิด 200 ปี) มัสยิดบาโงกลาง ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เป็นศาสนสถานเพียงแห่งเดียวในประเทศไทยที่มีการก่อสร้างแบบผสมผสานระหว่างสถาปัตยกรรมแบบไทย และสถาปัตยกรรมของมุสลิม ทำให้สุเหร่าแห่งนี้มีลักษณะคล้ายกับศาลาเปรียญ สันนิษฐานว่าสร้าง ใน ปีพ.ศ.2177 (ค.ศ.1634) ในรัชสมัยของราชินี ราชอุรงครองราชย์ระหว่างปี พ.ศ.2167 - 2178 ซึ่ง ในสมัยของราชินีราชอุรงได้เกิดสงครามขึ้นระหว่างปัตตานีดาร์สสลามกับราชอาณาจักรกรุงศรีอยุธยา ในขณะที่พระเจ้าประสาททองได้ส่งกองทัพกรุงศรีอยุธยาเข้าโจมตีปัตตานีดาร์สสลาม เกิดสงครามยืดเยื้อเป็นเวลาแรมปีสงครามครั้งนี้เอง จึงเป็นที่มาของวีรกรรมผู้กล้าหาญ ของโต๊ะหยางหญิงแห่งบ้าน บาโงกลาง (คำว่า บาโงกลางเป็นภาษามลายู หมายถึง ควนหรือเนิน ส่วนคำว่ากลาง แปลว่า การปะทะสถานที่แห่งหนึ่ง คือ ส่วนหนึ่งของสมรภูมิตั้งครั้งนั้น) โต๊ะหยางหญิงเป็นผู้เก็บมหาคัมภีร์อัลกุรอานในช่วงสงคราม ซึ่งขณะ กำลังหนีภัยสงครามนั้น โต๊ะหยางหญิงตกลงในหุบเหวเป็นเวลาหลายวัน หลังสงครามสงบโต๊ะหยางหญิงได้รับความช่วยเหลือจากชาวบ้านให้ขึ้นจากเหว ซึ่งทุกคนต่างตะลึงเมื่อเห็นสิ่งที่โต๊ะหยางหญิงกอดแน่น

อยู่กับอก คือ พระมหาคัมภีร์อัลกรุอันเล่มนี้ถูกจารึกด้วยลายมือ ปกทำมาจากเปลือกต้นมะม่วงหิมพานต์ พระมหาคัมภีร์ อัลกรุอันเล่มนี้ได้ประดิษฐานในมัสยิดแห่งนี้มาจนถึงปัจจุบัน จากนั้นชุมชนบ้านทรายขาวได้ร่วมกันสร้างสุเหร่า ขึ้นภายหลังสงครามสงบโดยขณะนั้น ชาวบ้านทั้งมุสลิมและไทยพุทธในพื้นที่ได้ร่วมแรงร่วมใจในการก่อสร้าง มัสยิดหลังนี้ โดยไม้ที่นำมาใช้ในการก่อสร้าง คือไม้แคและไม้ตะเคียน (กาญจจิอง) ซึ่งชาวบ้านตัดมาจากป่า ในเทือกเขาสันกาลาศีรี และใช้หวายมัดเป็นเชือกกลางมาจากภูเขา จากนั้นก็จะใช้ขวานถากเสาให้เป็นสี่เหลี่ยม ส่วนกระเบื้องที่ใช้งหลังคา ทำมาจากอิฐแดง ต้นกำเนิดมาจากหมู่บ้าน ตาระบาตอ ต.กะมียอ อ.เมือง จ.ปัตตานี ปัจจุบันพระมหาคัมภีร์อัลกรุอันฉบับเขียนด้วยมือและเครื่องมือการก่อสร้างบางส่วนยังคงเก็บรักษาไว้ รูปแบบการก่อสร้างเป็นศิลปะการก่อสร้างตามสร้างตามแบบศิลปกรรมที่สืบทอดมาจากสถาปัตยกรรมลังกาสุกะ มัสยิดบาโงกลางาทั้งหลังสร้างขึ้นโดยไม้ไผ่ตะปู แต่ใช้ลิ้มไม้ นับเป็นภูมิปัญญาและความสามัคคีของ ชาวชุมชนท้องถิ่นร่วมกันสร้างศาสนสถานและวัฒนธรรมสถานที่งดงามล้ำค่าทางศิลปะแบบราชอาณาจักร ลังกาสูกะ นอกจากนี้ยังมี สิ่งหนึ่งที่น่าสนใจคือกลองหรือนางญาใช้ในการตีบอกเวลาให้สมาชิกในชุมชนรู้ถึงเวลา ที่จะต้องมาร่วมละหมาด นอกจากนี้ยังเป็นการเตือนภัยเมื่อมีเหตุร้ายเกิดขึ้น กลองหรือนางญานี้ทำมาจาก ต้นไม้ขนาดใหญ่ นำมาคว้านตรงกลาง จากนั้นใช้หนังควายเพื่อขึ้นหน้ากลอง สำหรับจุดเด่นของกลองนี้คือลิ้นที่ทำมาจากไม้ไผ่เหล่านี้จะสั่นทำให้มีเสียงที่ไพเราะขึ้น และมีความดังไปไกลประมาณ 3 กิโลเมตร ปัจจุบัน ได้ตั้งแสดงเพื่อให้คนรุ่นหลังได้ดูได้ศึกษาที่มีมัสยิด ศาสนาอิสลามได้เป็นที่เผยแพร่อย่างรวดเร็วหลังจาก พญาตุนาคะแห่งราชอาณาจักรมลายูลังกาสุกะ ได้เปลี่ยนจากพุทธศาสนามาเป็นกษัตริย์มุสลิมองค์แรก ในนามสุลต่านอิสมาอิลซาลแห่งราชอาณาจักรปัตตานี ดารุสลามที่มาของชื่อ ซึ่งสถานที่สร้างมัสยิดเป็นเนิน ซึ่งในภาษามลายู จะเรียกว่าบาโง กลางา ก็คือการปะทะในสมัยนั้น และทำให้มีการตั้งชื่อมัสยิดแห่งนี้ เป็นชื่อ มัสยิดบาโงกลางาเป็นมัสยิดเก่า แต่เนื่องจากมีจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้นจึงจำเป็นต้องสร้างมัสยิดแห่งใหม่ขึ้น ก็คือมัสยิดนัจมุดดิน ชุมชนทรายขาว เป็นชุมชนใหญ่แห่งหนึ่งของอำเภอโคกโพธิ์ ภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มสลับ พื้นที่ราบสูง ดินแนวเทือกเขาสันกาลาศีรีที่เป็นแนวเชื่อมต่อกับจังหวัดยะลา ปัตตานี และจังหวัดสงขลา ชุมชน ทรายขาวเป็นชุมชนที่บ่งบอกถึงความสามัคคีของชาวบ้านทั้งไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม ไม่แบ่งแยก ศาสนา มีความรักใคร่กลมเกลียว ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ความสัมพันธ์เหนียวแน่น อันดีงามนี้มี มายาวนานตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ เป็นภูมิคุ้มกันที่ดีของชุมชนทรายขาว มนต์เสน่ห์ด้านการท่องเที่ยว ทางธรรมชาติที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเยือน อารยธรรม นอกจากบรรดามัสยิดที่ได้กล่าวถึงแล้ว ความเจริญและวิทยาการทั้งหลายที่เกิดขึ้นในโลกปัจจุบันล้วนมีรากฐานมาจากอารยธรรมในสมัยโบราณแทบทั้งสิ้น ทั้งนี้ได้มีการผสมผสานกันและเชื่อมโยงกันระหว่างอารยธรรมเก่าและใหม่และมีการสืบทอดกันต่อ ๆ มา ความเจริญด้านศิลปกรรมเป็นจุดเด่นอย่างหนึ่งของอารยธรรมแห่งนี้ ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นต้นแบบ ของงานศิลปกรรม ส่วนใหญ่เป็นงานสร้างสรรค์ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากความศรัทธาทางศาสนา โดยสร้างขึ้น เพื่อแสดงความเคารพบูชาและบวงสรวงเทพเจ้าของตนสภาพภูมิศาสตร์ สรุบบข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรีจากการประชุมคณะรัฐมนตรี

อีกคำบอกเล่าหนึ่งเกี่ยวกับมัสยิดนัจมุดดิน หรือมัสยิดบ้านควนลังกา

มัสยิดนัจมุดดินชุมชนทรายขาว เดิมชื่อสุเหร่าบาโจยกลาง

เป็นศาสนสถานเพียงแห่งเดียวในประเทศไทยที่มีการก่อสร้างแบบผสมผสานระหว่างสถาปัตยกรรมแบบไทยและสถาปัตยกรรมของมุสลิม ทำให้มัสยิดแห่งนี้มีลักษณะคล้ายกับศาลาเปรียญ สร้างประมาณปี พ.ศ.2177 (ค.ศ.1634) ปัจจุบัน 385 ปี ในรัชสมัยของราชินีราตุองครองราชย์ระหว่างปี พ.ศ.2167-2178

มัสยิดโบราณ บาโจยกลาง : “มัสยิดนัจมุดดิน” หรือที่เรียกขานกันว่า “มัสยิดบาโจยกลาง” (คำว่า “บาโจย” เป็นภาษามลายู หมายถึง ควนหรือเนิน ส่วนคำว่า “กลาง” แปลว่า การปะทะ สถานที่แห่งนี้คือส่วนหนึ่งของสมรภูมิตะการในครั้งนั้น) ปัจจุบันมีมัสยิด 2 หลัง เนื่องจากประชากรมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น จึงต้องสร้างหลังใหม่ขึ้นมา โดยมีมัสยิดหลังเก่าผู้ออกแบบคือ เจ้าอาวาสวัดทรายขาวในสมัยนั้น ด้วยเหตุผลของความเชื่อถือของคนในชุมชน อีกเหตุผลคือยุคนั้นยังไม่มีใครรับรู้ถึงสถาปัตยกรรมแบบอิสลาม ชาวบ้านเลยมอบภารกิจนี้ให้ก่อนที่ท่านมาเป็น เจ้าอาวาส ท่านเคยรับอิสลามมาก่อน โดยแต่งงานกับหญิงมุสลิม แต่หลังภรรยาเสียชีวิต ท่านจึงบวชที่วัดทรายขาวและกลายมาเป็นเจ้าอาวาส ซึ่งเล่ากันว่าท่านเองก็ไม่ว่านเรื่องศิลปกรรมแบบอิสลามเลยมัสยิดแห่งนี้สร้างด้วยไม้แค (ไม้เนื้อแข็ง) และไม้ตะเคียน ตัดมาจากเทือกเขาสันกาลาศรี ใช้หวายแทนเชือกมัดแล้วลากลงมาจากเขา จากนั้นใช้ขวานถากซุงให้เป็นเสาสี่เหลี่ยม ส่วนกระเบื้องหลังคาทำจากอิฐแดงที่นำมาจากจากบ้านตาระบาตอ ต.กะมียอ อ.เมือง จ.ปัตตานี ที่โดดเด่น คือ โครงสร้างมัสยิดทั้งหลังไม่ใช้ตะปู เพียงใช้ไม้เป็นสลักยึด “มัสยิดบาโจยกลาง” จึงถือเป็นมัสยิดร่วมสมัย ลักษณะคล้ายกับศาลาการเปรียญและเป็นสถาปัตยกรรมเดียวกับ “มัสยิดตะโลมะนาอะ” (วาดีอัลอุเซ็น อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส) และ “มัสยิดเอาห์” (บ้านนัตตันหยง ต.มะนังยง อ.ยะหริ่ง) ในพื้นที่ยังมี “บ่อน้ำโบราณ” “กลอง” หรือ “นางญา” ที่ใช้ในการตีบอกเวลาละหมาดหรือเตือนภัย เมื่อมีเหตุร้าย จุดเด่นอยู่ที่ลิ้นทำจากไม้ไผ่ ซึ่งอยู่ภายในตัวกลอง เมื่อมีคนมาตีกลองไม้ไผ่เหล่านี้จะสั่น ทำให้เสียงไพเราะและดังก้องกังวานไกลไปถึงรัศมีกว่า 3 กิโลเมตร เรื่องเล่าที่เกิดจากการก่อสร้างว่า มัสยิดแห่งนี้ สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2177 รัชสมัยราชินีราตุองครอง บินสุลต่านมันซูรซาร์ รัชกาลที่ 8 แห่งราชอาณาจักรปัตตานีดารุสลาม (พ.ศ. 2167- พ.ศ. 2178) หลังสงครามระหว่างปัตตานีดารุสลามกับกรุงศรีอยุธยา จนเกิดวีรกรรมอันกล้าหาญของ “โต๊ะหยาง” หญิงแห่งบ้านบาโจยกลาง ช่วงที่ต้องหนีภัยสงคราม ท่านได้พลัดตกลงในหุบเหวเป็นเวลาหลายวัน หลังสงครามชาวบ้านได้เข้าไปช่วยเหลือ แต่ต้องตะลึง! เมื่อพบกับสิ่งที่ท่านกอดไว้แน่นตลอดเวลา นั่นคือ “คัมภีร์อัล-กุรอาน” อายุกว่า 900 ปี ที่เขียนด้วยลายมือ ปกทำจากเปลือกต้นมะม่วงหิมพานต์ ปัจจุบันคัมภีร์เล่มนี้ถูกเก็บไว้อย่างดี ณ มัสยิดโบราณนัจมุดดิน และบ่อน้ำโบราณ สามารถดื่มได้ เป็นบ่อน้ำที่สามารถเลี้ยงคนในตำบลได้ทั้งหมด บ่อน้ำแห่งนี้ไม่เคยเหือดแห้งไม่ว่าฤดูกาลใดก็ตาม

ภาคผนวก ฉ
วัดทรายขาว

วัดทรายขาว จังหวัดปัตตานี ตั้งอยู่ที่บ้านทรายขาว หมู่ที่ 3 ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เป็นวัดที่ราบเชิงเขาตั้งอยู่ท่ามกลางหมู่บ้าน มีกำแพงวัดล้อมรอบ วัดทรายขาวสร้างขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ.๒๓๐๐ โดยมีท่านภักดีชุมพล (นายเพ็ง) ซึ่งได้อพยพครอบครัวมาจากรัฐเคดาห์ หรือเมืองไทรบุรี ประเทศมาเลเซีย ได้มาตั้งบ้านเรือนที่นี่ ต่อมาได้บริจาคที่ดินพร้อมกับบ้านที่อยู่อาศัยสร้างเป็นวัดแล้วนิมนต์พระมาอยู่จำพรรษา

วัดทรายขาว ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๓๒ เขตวิสุงคามสีมา กว้าง ๒๐๔ เมตร ยาว ๒๓๐ เมตร ผู้กั้นสีมาเมื่อประมาณ พ.ศ.๒๔๓๕ เกี่ยวกับการศึกษา เนื่องจากวัดมีที่ดินมาก จึงจัดที่ดินภายในเขตวัดส่วนหนึ่งตั้งเป็นโรงเรียน และได้เปิดทำการสอนเมื่อปี พ.ศ.๒๔๖๐ เป็นต้นมา ทางวัดให้ความอนุเคราะห์ตลอดมา เจ้าอาวาสมี ๖ รูป วัดทรายขาวในปัจจุบันได้พัฒนามาโดยลำดับ

พระอธิการหมานเป็นเจ้าอาวาสรูปแรก พระครูธรรมกิจโกศล (อาจารย์นอง ธมฺมภูโต) เป็นเจ้าอาวาสลำดับที่ ๕ ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๑๑ ถึง พ.ศ.๒๕๔๒ ในเรื่องของเสนาสนะต่างๆ มีการบูรณะซ่อมแซมอุโบสถ สร้างวิหารอดีตเจ้าอาวาส สร้างวิหารจตุรมุขหลวงพ่หินอ่อน สร้างกุฏิที่พักสงฆ์ สร้างมณฑป สร้างหอสมุดและอีกหลายอย่างทั้งภายในและภายนอกวัด รวมเป็นเงินแล้วประมาณร้อยกว่าล้าน

ภูมิปัญญา การนวดจับเส้นแก้อาการ
ของหมอพื้นบ้าน ชาวทรายขาว หมู่ 6

การทอผ้าไหม ผ้าจวนตานี หรือ
ผ้าร่องจวน ผ้าจัว ลีมา ตั้งแต่สมัย
ปลายอยุธยา

สินค้า ไอ้ท้อป หัวดาว ของชุมชน บ้าน
ทรายขาว และ ทุเรียน พรีเมี่ยม ชนะ
การประกวดทั่วประเทศ
เมื่อปี 2561

ภาคผนวก ช
อัลกุรอานโบราณ

อัลกุรอานโบราณ

ในตำบลทรายขาว หมู่ที่ 4 บ้านควนลังกา ซึ่งเป็นที่ตั้งของสุเหร่าโบราณ อายุราว 300 ปีนั้น มีสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งคือคัมภีร์อัลกุรอานโบราณ ซึ่งมีความเก่าแก่ จากคำบอกเล่าของโต๊ะอิหม่ามได้ทราบถึงการสันนิษฐานว่าอายุอยู่ราว 400 กว่าปี และไม่ทราบที่มาของคัมภีร์เล่มนี้ แต่ผู้ศึกษาก็ได้ลดความพยายามในการค้นหาประวัติ จนพบตำนานของการเขียนอัลกุรอานเล่มนี้ ซึ่งมีอยู่ 2 ตำนาน

จากการสัมภาษณ์ชาวบ้าน คุณอาดัม บาเหมบุงา ทราบถึงตำนานที่น่าสนใจดังนี้ ผู้เขียนอัลกุรอานเล่มนี้มีชื่อว่า เซกอับดุลย์ ขอนีย์ ซึ่งผู้ศึกษาได้ตามรอยประวัติศาสตร์ไปถึงบ้านกะอาน ตำบลเทพา จังหวัดสงขลา เป็นสถานที่ที่เป็นจุดเริ่มต้นของคัมภีร์อัลกุรอาน อัลกุรอานนี้เขียนจากความตั้งใจ โดยเขียนบนศาลากลางน้ำรอบ ๆ มีบ่อน้ำ 7 บ่อ ใช้น้ำจากบ่อน้ำทั้ง 7 ผสมน้ำหมึก อัลกุรอานมี 3 เล่ม ที่พบ 1 เล่มที่ตำบลทรายขาว 1 เล่มที่บ้านกะอาน อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา และอีก 1 เล่มที่บ้านท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

อีกตำนานเล่าว่าเมื่อเกิดสงคราม ณ เมืองปัตตานี ได้มีหญิงสาวได้รับบาดเจ็บจากภัยสงคราม มาพักรักษาตัวอยู่ที่ตำบลทรายขาว และได้มอบอัลกุรอานเล่มนี้ไว้ให้กับชาวบ้านเพื่อเป็นการตอบแทนที่ช่วยเหลือดูแลรักษาเธอให้หายจากอาการบาดเจ็บ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล รดา จิรานนท์

ประวัติการทำงาน

- รักษาการประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดปัตตานี
- มัคคุเทศก์ ทัวไป บัตรบรอนซ์ มัคคุเทศก์ ชายฝั่งทะเล บัตรเหลือง

อดีต การทำงานสังคม

- นายกสโมสรไลออนส์ปัตตานี
- อดีตเลขาธิการไลออนส์สากลภาค ๓๑๐ ปี
- อดีตนายกสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดปัตตานี
- อดีต กรรมการอนุกรรมการ กรอ.อาชีวศึกษาแห่งประเทศไทย
- อดีต ประธานเขตพื้นที่ ๑๓ สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- อดีตผู้ช่วยประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- อดีตอนุกรรมการฝ่ายบริหารสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย-ผู้ช่วยประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- ผู้ผลักดัน การตั้ง ชุมชนท่องเที่ยวในจังหวัดปัตตานี ทั้ง ๑๓ ชุมชนท่องเที่ยว และจัดทำโฮมสเตย์บ้านทรายขาว

งานที่ผ่านมา

- อนุกรรมการทำงานด้านการตลาดของ อพท. ในชุมชนต้นแบบทั้ง ๑๔ แห่ง ทั่วประเทศ
- อนุกรรมการฝ่ายดูแลภาพลักษณ์ และเว็บไซต์สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- กรรมการตัดสินรางวัลมัคคุเทศก์ ดีเด่นแห่งประเทศไทย ปี ๒๕๕๙
- กรรมการฝ่ายการตลาด การพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ของสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- อาจารย์และวิทยากร สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- กรรมการตรวจและคัดสรร แหล่งท่องเที่ยวดีเด่น เส้นทางท่องเที่ยว รางวัลกินรี
- วิทยากรการท่องเที่ยวฮาลาล , การประกอบธุรกิจสปา , การตรวจสอบแหล่งท่องเที่ยว มีCertificate รับรอง

- วิทยากร การดำเนินธุรกิจสปาและ สินค้า การทรีทเมนท์ ฯ
- วิทยากร ด้านการสร้างอาชีพและการสร้างงานให้กับชุมชน
- วิทยากร สอนภาษาอังกฤษให้กับชุมชนท่องเที่ยว ด้านการเกษตร การค้าขาย
- วิทยากร อบรมภาษาอังกฤษให้กับผู้ประกอบการสปา และนวดแผนไทย
- วิทยากร ด้านการอบรมสปาให้กับ ชุมชนด้อยโอกาส
- วิทยากรภาษาอังกฤษสำหรับงานมัคคุเทศก์
- วิทยากร การบรรยายประวัติศาสตร์ลังกาสูกะในมุมมองการท่องเที่ยว
- วิทยากรบรรยาย เทคนิคการทำงานมัคคุเทศก์ในสถานการณ์จริง
- วิทยากร อบรมการสร้างอาชีพให้กับ ชุมชน ตามวัดฤดูบหรือออตตลักษ์ณในท้องถิ่นเพื่อสร้างอัตลักษณ์สินค้า
- วิทยากรพิเศษการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่อีสานเหนือ ใต้ ตะวันออก ด้านการจัดการตลาดและสร้างแบรนด์ผลิตภัณฑ์ชุมชน ร่วมกับสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและ อพท.
- คณะอนุกรรมการ ดูแล เว็บไซต์ สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- ผู้ช่วยรองประธานฝ่ายวิชาการ สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- ที่ปรึกษาชุมชนท่องเที่ยว ปัตตานี นราธิวาส และ อ.เบตง สตูล

ประวัติการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว และการตลาด

- ญี่ปุ่น ฮองกง อเมริกา เกาหลี ไต้หวัน จีน พม่า ลาว มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ อินเดีย ยุโรป (บางประเทศ) อุซเบกิสถาน ตุรกี
- กรรมการประสานจัดงาน เทิดพระเกียรติอัครศิลปิน ประสาน เบลเยียม อิตาลี ตุรกี จีน ญี่ปุ่น (ปี ๒๕๖๐) ร่วมกับสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ โดย รองนายกรัฐมนตรี ชาญศักดิ์ ปฏิมาภรณ์ มอบนโยบายให้ดำเนินงาน

ประวัติการอบรม ในต่างประเทศ

- ผ่านการอบรม Train the trainer ผู้บริหารระดับ ต้น และ กลาง ที่ประเทศสิงคโปร์ ด้านการเป็นอาสาสมัครขององค์กร ไม่หวังผลกำไร
- ผ่านการอบรม ผู้บริหารระดับสูง (Visionary) ของสโมสรโลออนส์โลก ที่ประเทศ เกาหลี และ อเมริกา
- ผ่านอบรมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสู่มรดกโลก ของ UNESCO ที่ เกาะเชจู ประเทศเกาหลี
- อบรมดูงาน ประเทศมาเลเซีย ด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน

ปัจจุบัน

- กำลังศึกษา ภาษาญี่ปุ่น ภาษาจีน และภาษารัสเซีย และภาษาโปรตุเกส ตามลำดับ
- กำลังเรียนปริญญาโท วัฒนธรรมการท่องเที่ยว ชุมชน
- กำลังศึกษาปริญญาโทการจัดการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตปีสุดท้าย (2562-2563)
- ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดปัตตานี
- คณะอนุกรรมการ Pattani Studied ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ดูแล สามบท เรื่องแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ, เทคนิคการนำเที่ยวจังหวัดปัตตานี และประวัติศาสตร์ปัตตานี